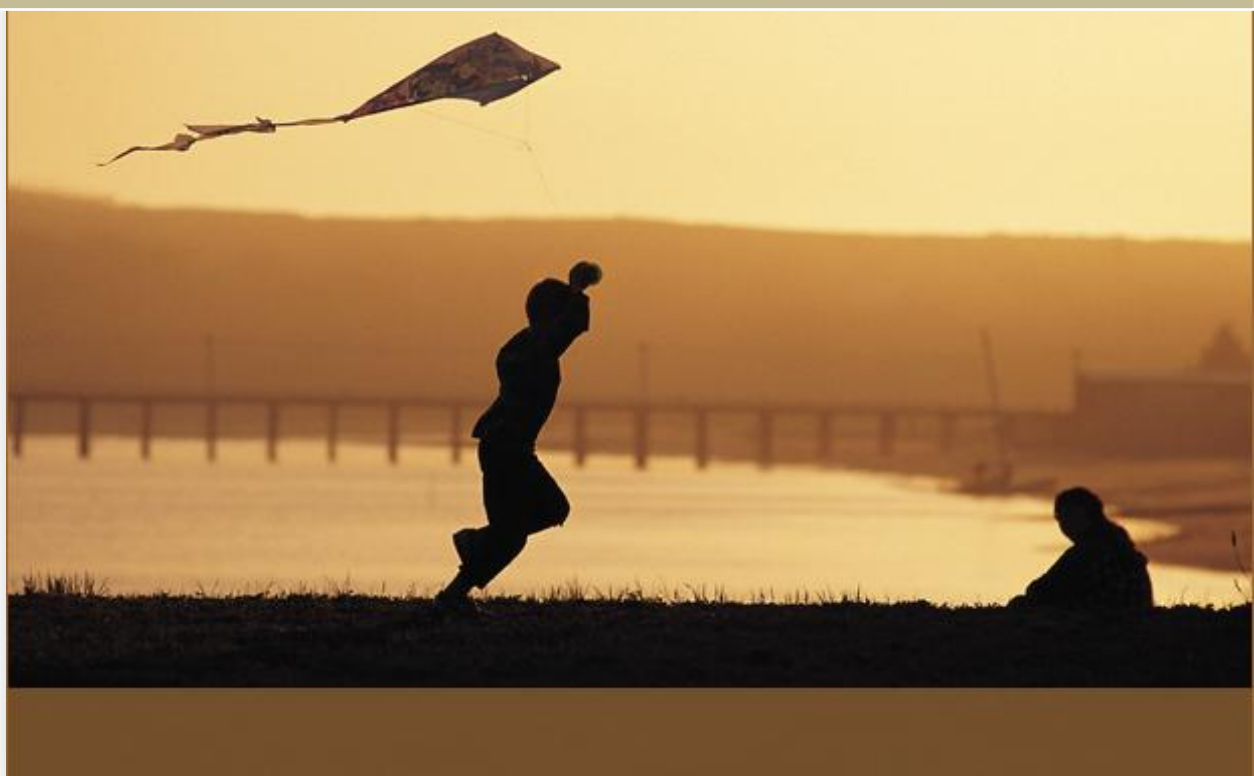

Anjalankoski, Elimäki, Iitti, Jaala,
Kouvola, Kuusankoski, Valkeala

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishanke 2006-2008

LOPPURAPORTTI

Ritva Seppälä
projektipäällikkö

16.10.2008

Ulkoasu
Eija Tiitinen

SISÄLTÖ

1.	Hankkeen tausta ja lähtökohdat.....	2
2.	Hankkeen tavoitteet.....	2
3.	Hankkeen organisaatio.....	3
3.1	Ohjausryhmän jäsenet.....	4
3.2	Hankkeen projektiryhmä.....	4
4.	Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen työsuunnitelma ja aikataulu	5
5.	Yhteenveto kouvolan seudun lastensuojelun nykytilan selvityksestä	6
5.1	Yhteenveto lastensuojelun tilasta	6
5.2	Yksityiset lastensuojelupalveluntuottajat Pohjois-Kymenlaaksossa.....	8
6.	Koulutus ja työn kehittäminen.....	8
6.1	Koulutussuunnitelma ja sen toteutuminen.....	8
6.2	Työn kehittäminen	8
7.	Hankkeen tulokset.....	11
8.	Hankkeen kustannukset	12
9.	Hankkeen arviointi.....	13

LIITTEET

Liite 1	Projektisuunnitelma
Liite 2	Selvitys Kouvolan seudun lastensuojelun nykytilasta 2006-2007
Liite 3	Yksityiset lastensuojelun palveluntuottajat Pohjois-Kymenlaaksossa
Liite 4	Koulutussuunnitelma
Liite 5	Selvitys tukiperhe- ja tukihenkilöpalkkioista ja kulukorvauksista
Liite 6	Moniammatillinen asiantuntijaryhmä
Liite 7	Esitteet verkostokonsultoinnista ja läheisneuvonpidon koollekutsunnasta
Liite 8	Selvitys Kouvolan seudun kunnallisista perhetukikeskuksista
Liite 9	Kouvolan seudun sijaishuollon kehittäminen
Liite 10	Selvitys Kouvolan seudun perheoikeudellisista asioista
Liite 11	Hankkeen arviointi

1. Hankkeen tausta ja lähtökohdat

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen tarkoituksena oli lastensuojelun ja sen palvelurakenteen seudullinen kehittäminen ja Kouvolan seudun lastensuojelun toimintamallin luominen. Hankkeen myötä Kouvolan seudun kunnat saavat lastensuojelun seudullisen palvelustrategian.

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeeseen olivat sitoutuneet Anjalankosken, Kouvolan ja Kuusankosken kaupungit sekä Elimäen, Iitin, Jaalan ja Valkealan kunnat. Muita yhteistyötahoja olivat Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom sekä Sippolan koulukoti. Hanketta hallinnoi Anjalankosken kaupunki.

Sosiaalityön selvityksen (Sipilä 2004) mukaan Kouvolan seudun kunnissa on tuotu esille erityisenä kehittämisen kohteena lastensuojelun sosiaalityön kehittäminen. Siihen liittyen on tarve saada koulutusta sosiaalityön oikeudellisista kysymyksistä, asiakasdokumentoinnista ja oikeudelle annettavista lausunnosta. Kouvolan seudulla oli suuri tarve saada lisäoppia myös sosiaalityön eri menetelmistä ja erityisesti ratkaisukeskeiset ja verkostotyön menetelmät nähtiin tärkeinä. Myöskin vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden osoittaminen sosiaalityössä koettiin puutteelliseksi ja siihen toivottiin osaamisen lisäämistä.

Lastensuojelun kehittämisen tarvekartoituksessa sosiaalityöntekijät määrittelivät kussakin Kouvolan seudun kunnassa lastensuojelun kehittämistarpeet. Keskeisinä kehittämisen kohteina nähtiin sijaishuollon kehittäminen, lastensuojelupalvelujen hankinta ja kilpailuttaminen sekä palvelujen laadun kriteerit, avohuollon tukitoimien (tukihenkilöiden ja -perheiden hankinta, koulutus ja valmennus sekä tukihenkilöpankki), perhetyön ja perhekuntoutuksen kehittäminen sekä lakikonsultointijärjestäminen.

Jo ennen vuonna 2005 vireille tullutta kunta- ja palvelurakenneuudistusta Kouvolan seudulla oli toteutettu useita hankkeita, joiden tarkoituksena oli ollut kehittää palvelurakennetta seudullisesti. Lisäksi Kouvolan seudun kuusi kuntaa olivat hyväksyneet ns. Suuren suunnitelman kuntien yhteistyön lisäämisestä ja syventämisestä vuosina 2004-2008. Suuren suunnitelman nojalla oli tarkoitus tehdä yhteistyötä, hakea uusia toimintatapoja sekä toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisia palvelujen tuottamisen ratkaisuja, joilla seudun tulevaisuus turvattiin.

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeella tuettiin myös vireillä olleen Kaakkois-Suomen lastensuojelun kehittämisyksikkö -hankkeen toteutumista.

2. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli lastensuojelupalveluiden saatavuuden turvaaminen ja laadun parantaminen luomalla Kouvolan seudun kuntien yhteinen lastensuojelun palvelurakenne, toimintamalli sekä palvelustrategia osana Kaakkois-Suomen lastensuojelun kehittämisyksikön koordinoimaa Kymenlaakson maakunnassa ja Etelä-Karjalassa tapahtuvaa lastensuojelun kehittämistä.

Lisäksi hankkeen tavoitteena oli

1. Kouvolan seudun kuntien lastensuojelun nykytila-analyysin laatiminen

- * Miten paljon ja minkälaisia lastensuojelupalveluja seudun kunnissa järjestetään
- * Miten kunnat järjestävät lastensuojelupalvelut
- * Kuinka paljon seudulla on yksityisiä ja kolmannen sektorin lastensuojelupalvelujen tuottajia, mitä palveluja tuotetaan ja kuinka paljon
- * Millainen on lastensuojelun henkilöstö- ja tehtävä rakenne
- * Millaista on sosiaalityön osaaminen
- * Millaiset ovat kuntien lastensuojelun kustannukset

2. Lastensuojelun seudullisen palvelurakenteen ja toimintamallin luominen

- * Lastensuojelupalvelujen tuotteistaminen ja laatukriteereiden luominen
- * Palvelujen järjestämisestä sopiminen
- * Lastensuojelupalvelujen seudullisen hankintamenettelyn valmistelu
- * Avohuollon tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan suunnittelu ja toteuttaminen
- * Sijaisperhetoiminnan organisointi
- * Kiireellisen lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen sekä lastensuojelun erityis- palvelujen järjestäminen
- * Kunnan roolin selkeyttäminen yksityisten palvelujen valvojana

3. Lastensuojelun sosiaalityön perus- ja erityisosaamisen kehittäminen

- * Sosiaalityön kehittämis- ja koulutussuunnitelman laatiminen
- * Seudullisen koulutuksen järjestämismallin luominen
- * Koulutuksen ja kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen
- * Keskeisten lastensuojelun sosiaalityön prosessien kuvaaminen perustyön vahvistamiseksi
- * Uusien lapsen ja perheen kanssa työskentelyyn kehitettyjen työvälineiden ja menetelmien juurruttamisen suunnittelu ja toteuttaminen
- * Sosiaalityöntekijöiden strategisen vaikuttamisen keinojen suunnittelu ja mallintaminen

3. Hankkeen organisaatio

Projektin ylimpänä ohjaavana tahona toimi ohjausryhmä, joka antoi projektiryhmälle toimeksiannon projektisuunnitelman muodossa. Ohjausryhmän tehtävänä oli toimia hankkeen ylimpänä ohjaavana tahona. Se päätti hankkeen kokonaistavoitteista, hyväksyi hankesuunnitelman sekä mahdolliset muutos- ja lisätyöt. Ohjausryhmän tehtävänä oli budjetin seuraaminen ja tilityksen hyväksyminen. Se hyväksyi aikataulumuutokset ja päätti hankkeen virallisesti. Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana seitsemän kertaa.

3.1 Ohjausryhmän jäsenet

Anjalankoski	perusturvajohtaja Kristiina Sihvonen ja sosiaalipalvelujohtaja Ritva-Liisa Juntunen
Elimäki	johtava sosiaalityöntekijä Olli Mäkeläinen varalla sosiaalityöntekijä Pirkko Seppälä
Iitti	sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Anu Olkkonen-Nikula 28.2.2007 saakka lapsiperheiden sosiaalityön päällikkö Sirpa Pirskanen 1.3.2007 alkaen varalla sosiaalityöntekijä Leila Rämä
Jaala	perusturvatoimen johtaja Hanna Tarkiainen varalla sosiaalityöntekijä Henna Tuomaila 1.12.2006 asti
Kouvola	perusturvan toimialajohtaja Sakari Laari varalla sosiaalityön johtaja Hannu Hiekkala
Kuusankoski	perusturvajohtaja Niina Korpelainen varalla sosiaalityön johtaja Liisa Korppi
Valkeala	sosiaalisihiteeri Maija Sänkiaho varalla sosiaalijohtaja Eila Kohopää
Socom	kehitysjohtaja Anita Sipilä varalla toimitusjohtaja Tarja Myllärinen
Sippolan koulukoti	koulukodin johtaja Matti Salminen

3.2 Hankkeen projektiryhmä

Ohjausryhmä nimesi hankkeelle projektiryhmän, jonka tehtävänä oli viedä projektia eteenpäin ja mahdollistaa projektin onnistuminen. Projektiryhmä valmisti omat ja projektien esitykset ohjausryhmälle. Se valvoi työryhmien työskentelyä, piti kiinni hyväksytyistä suunnitelmista ja vastasi tulosten ja ideoiden saattamisesta organisaation tietoon. Projektiryhmä kokoontui hankkeen aikana 18 kertaa.

Projektiryhmän jäsenet ja varajäsenet

Anjalankoski	sosiaalipalvelujohtaja Ritva-Liisa Juntunen ja lastensuojelun työn johtaja Sanna-Riitta Junnonen 1.3.2007 alkaen sosiaalityöntekijä Salla Haikonen 1.6.2007 asti
Elimäki	sosiaalityöntekijä Pirkko Seppälä
Iitti	sosiaalityöntekijä Niina Viholainen varalla sosiaalityöntekijä Jaana Aropelto

Jaala	sosiaalityöntekijä Henna Tuomaila 1.12.2006 asti perusturvatoimen johtaja Hanna Tarkiainen 1.1.2007 alkaen
Kouvola	johtava sosiaalityöntekijä Ilona Lehtinen varalla sosiaalityön johtaja Hannu Hiekkala
Kuusankoski	sosiaalityön johtaja Liisa Korppi varalla vastaava sosiaalityöntekijä Merja Eerola
Valkeala	sosiaalityöntekijä Riikka Mauno varalla sosiaalityöntekijä Helka Pulkkinen

4. Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen työsuunnitelma ja aikataulu

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishanke toteutettiin ajanjaksolla 1.4.2006 – 31.10.2008. Hanke tuki valtakunnallista PARAS-hankkeen linjausta.

1.4.2006 – 31.12.2006

- Projektin käynnistäminen ja projektisuunnitelman tarkistaminen
- Toiminnan suunnittelu ja hankkeen tiedotussuunnitelma
- Kouvolan seudun lastensuojelun **nykytila-analyysin kokoaminen**
- Lastensuojelun sosiaalityön perus- ja erityisosaamisen kehittäminen/koulutussuunnitelma
- Hankkeen arvioinnin ja riskien kartoituksen aloittaminen

1.1.2007 – 30.6.2007

- SWOT- analyysi
- Kouvolan seudun lastensuojelun palvelurakenteen luominen nykytila-analyysin tulosten pohjalta
- Kouvolan seudun lastensuojelun toimintamallin rakentaminen
- Lastensuojelupalvelujen tuotteistaminen
- Laatuksiteereiden sopiminen
- Seudullisen tukihenkilöpankin suunnittelu ja toteutus
- Keskeisten lastensuojeluprosessien kuvaus
- Arviointi ja riskien kartoitus

1.7.2007 – 31.10.2008

- Kouvolan seudun lastensuojelun palvelurakenteen ja toimintamallin valmistaminen
- Valmistellaan seudullinen hankintamenettely
- Valmistellaan lastensuojelun kehittämis- ja koulutussuunnitelma
- Seudullisen tukihenkilöpankin organisointityö jatkuu
- Seudullisen sijaisperhepankin organisointi
- Lastenvalvontaan liittyvä seutukunnallinen valmistelutyö
- Hankkeen juurruttamistyö seutukunnalla

- Arvioidaan hanke
- Valmistellaan loppuraportti

Hankkeen projektisuunnitelma on liitteessä 1

5. Yhteenveto Kouvolan seudun lastensuojelun nykytilan selvityksestä

5.1 Yhteenveto lastensuojelun tilasta

Syyskuussa 2006 kunnissa oli 21 lastensuojelun sosiaalityöntekijän vakanssia. Niissä oli yhdeksän kelpoisuusehdot täyttävää sosiaalityöntekijää ja 12 epäpätevää työntekijää. Varsinkin pienten kuntien ns. yhdenmetyssä sosiaalityössä oli määräraikaisia ja epäpäteviä enemmän kuin vastaavissa tehtävissä muissa kunnissa.

Sosiaalityöntekijät analysoivat itse omaa työtään kuvaamalla sitä työmäärältään raskaaksi. Yli puolet työntekijöistä oli ollut tehtävissä yli kymmenen vuotta. Arvioiden mukaan kolmannes sosiaalityöntekijöistä jää eläkkeelle vuoteen 2015 mennessä, minkä seurauksena uusia päteviä sosiaalityöntekijöitä tullaan tarvitsemaan huomattava määrä. Kuntien

rekrytointikykyä ja vetovoimaa työnantajina tulisi parantaa. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vakanssien määrät ovat alueen väkilukuun verrattuna alimitoitettut.

Sosiaalityöntekijät kuvasivat, että he voivat vain soveltuvin osin hyödyntää erityisosaamistaan. Syyksi he ilmoittivat pääsääntöisesti kiireisen työtahdin. Sosiaalityöntekijät nostivat työtahdin ja huonon palkkauksen ongelmiksi. Työntekijät pitivät työmenetelmäkoulutuksia tärkeinä, vaikka uusien työmenetelmien käyttö oli ollut vaihtelevaa. Tämä johtuu henkilöresurssien niukkuudesta ja kiireestä. Monet työmenetelmät vaativat aikaa ja työparin. Lisäksi työntekijät pohtivat avohuolion vaatimatonta osuutta työssään. Korjaava työ lohkaisee suuren osan työajasta.

Sijaishuolto

Seudun kunnat olivat syyskuussa 2006 sijoittaneet yhteensä 172 lasta tai nuorta kodin ulkopuolelle. Kunnat käyttivät sijaishuollossa kaikkiaan 63 lastensuojelulaitosta tai ammatillista perhekotia. Näihin oli sijoitettuna 102 lasta tai nuorta. Lisäksi seudulla toimi 48 perhehoitajaa, joiden hoidossa oli 70 lasta tai nuorta.

Pohjois-Kymenlaaksossa toimii 22 yksityistä lastensuojelupalveluntuottajaa sekä valtion omistama Sippolan koulukoti. Näistä kunnat käyttivät 19 eri yksityisen palveluntuottajan palveluja sekä Sippolan koulukodin palveluja. Muualta Suomesta kunnat ostivat 29 eri yksityisen palveluntuottajan palveluja.

Avohuolto

Kuntien omat lastensuojelun avohuollon palvelut sosiaalityön ohella ovat pääasiallisesti perhetyö, erilaiset ryhmät, yhteistyö päivähoidon, neuvolan, koulun ja nuorisotoimen kanssa, moniammatilliset työryhmät sekä yksittäisissä kunnissa kotipalvelu, tukiperhe, päihdehuollon avopalvelut ja koulun sosiaalityö.

Kouvolan seudun kunnat hankkivat lastensuojelun avohuollon palveluja myös yksityisiltä palveluntuottajilta ja järjestöiltä. Tukihenkilö- ja tukiperhepalveluja ostetaan Kymenlaakson Sosiaalipsykiatriselta yhdistykseltä, lastenhoitoapua Mannerheimin lastensuojeluliitolta ja kodinhoitoapua yksityisiltä palveluntuottajilta. Seurakuntien kanssa kunnat ovat vaihtelevasti yhteistyössä.

Varsinaisia lastensuojelun avohuollon palveluja kunnat eivät osta toisiltaan. Sen sijaan läheisneuvonpidot ja verkostolliset työmenetelmät ja esimerkiksi leiritoiminta on hoidettu kuntien kesken kirjavin sopimuksin.

Kouvolan seudulla on vuonna 2006 ollut 125 perhettä, joiden kanssa on tehty perhetyötä. Avohuollon tukitoimista lapsiperheiden kodinhoitoapu on vähentynyt jatkuvasti 1990-luvun alusta lähtien. Yksityiset lasten- ja

kodinhoitopalvelut ovat kalliita eikä kunnallista kodinhoitoapua riitä eri tavoin avuttomien ja uupuneiden vanhempien tarpeeseen.

Vapaaehtoisten auttajien kuten tukihenkilöiden saatavuus ja käyttö on myös vähentynyt. Osin tilanne johtuu siitä, ettei kunnilla ole ollut riittäviä voimavaroja rekrytoida ja kouluttaa tukihenkilöitä.

Avohuollon tukitoimia ovat myös nuoren jälkihuoltoon liittyvä ohjaus ja neuvonta, perheen ohjaus ja tuki taloudellisissa tilanteissa tai psykiatrisen konsultaation tarjoaminen lapselle, nuorelle tai perheelle.

Lastenvalvonta ja ottolapsineuvonta

Vuonna 2006 Kouvolan seudulla on tehty 778 sopimusta lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisista. Sopimusten tekemiseen on arvioitu käytetyn 940 työtuntia vuodessa. Lisäksi on hoidettu 386 isyysasiaa. Niihin on arvioitu kuluneen 331 työtuntia.

Kouvolan seudulla on tehty 835 elatusapusopimusta ja vastattu 89 virka-apupyyntöön. Näihin on arvioitu kuluneen 1220 työtuntia.

Ottolapsineuvonta

Anjalankoski, Kuusankoski ja Kouvola järjestävät itse Suomen sisällä tehdyt adoptiot. Anjalankoski ja Kuusankoski järjestävät kansainväliset adoptiot ostopalveluina. Kouvola hoitaa kansainväliset adoptiot itse. Lisäksi Kouvola tuottaa ostopalveluna kansainvälisen adoption selvityksiä.

Selvitys Kouvolan seudun lastensuojelun nykytilasta on liitteessä 2

5.2 Yksityiset lastensuojelupalveluntuottajat Pohjois-Kymenlaaksossa

Kouvolan seudun kunnissa toimi marraskuussa 2006 kaikkiaan 22 yksityistä lastensuojelupalveluntuottajaa. Hanke on tuottanut selvityksen Pohjois-Kymenlaakson yksityisistä lastensuojelupalveluntuottajista.

Yksityiset lastensuojelun palveluntuottajat Pohjois-Kymenlaaksossa on liitteessä 3

6. Koulutus ja työn kehittäminen

6.1 Koulutussuunnitelma ja sen toteutuminen

Lastensuojelun kehittämishankkeeseen olennaisena osana liittyvän koulutuksen tavoitteena oli:

1. Vahvistaa lastensuojelun perustyötä
2. Sosiaalityön osaamisen kartoituksen avulla lastensuojelun erityosaamisen lisääminen
3. Suunnitella ja toteuttaa keskeiset ja merkittävimmiksi arvioitujen uusien lapsen ja perheen kanssa työskentelyyn kehitettyjen työvälineiden ja menetelmien koulutukset sekä juurruttaa ne seutukunnalle
4. Suunnitella ja toteuttaa avohuollon tukihenkilötoimintaan liittyvät koulutukset
5. Ylläpitää ja kehittää sosiaalialan oppilaitosten kanssa seutukunnallista lastensuojelun ammattiosaamista ja sosiaalityön näkyvyyttä

Kehittämishankkeeseen liittyvästä koulutuksesta vastasi hankkeen projektiryhmä ja hankkeen projektipäällikkö. Jokainen projektiryhmän - sekä ohjausryhmän jäsenen edisti hankkeen koulutustavoitteiden toteutumista avoimella vuoropuhelulla kuntien ja hankeorganisaation välillä.

Koulutuksen kohderyminä olivat kuntien lastensuojelun sosiaalityöntekijät, perheyöntekijät, keskeisten uusien työmenetelmien parissa työskentelevät työntekijät ja tukiperheet. Seudullinen tasavertaisuus näkyi koulutuksissa.

Koulutukset ja kehittäminen toteutuvat lastensuojelun nykytila-analyysin ja sen osaamiskartoituksen pohjalta. Ne nivoutuvat uuden lastensuojelulain tuomaan muutokseen käytännön lastensuojelutyössä. Koulutukset toteutettiin koulutussuunnitelman mukaisesti.

Koulutussuunnitelma on liitteessä 4

6.2 Työn kehittäminen

Tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta

Hankkeen tavoitteena oli lastensuojelun seudullisen palvelurakenteen ja toimintamallin luominen. Avohuollon tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan suunnittelu, yhtenäiset tukihenkilö- ja tukiperhepalkkiojärjestelmän luominen ja seudullinen pankki sisältyi seudulliseen toimintamalliin.

Seudullinen tukiperhe ja tukihenkilökoulutus järjestettiin Kouvolassa 12.4.-15.5.2007. Koulutukseen osallistui yhteensä 28 henkilöä. Seudullinen tukihenkilö- ja tukiperhepankki aloitti toimintansa 1.6.2007 Lastensuojelun kehittämishank-

keen alla. Yhtenäiset palkkiot ja kulukorvaukset hyväksyttiin kunnissa vuoden 2007 aikana.

Selvitys tukihenkilö- ja tukiperhepalkkioista ja kulukorvauksista on liitteessä 5

Sijaisperhetyö

Sijaisperhetoiminnan organisointi siirtyy uudelle Kouvolalle. Hanke kustansi tuleville Pride- kouluttajille koulutuskokonaisuuden.

Monialainen asiantuntijaryhmä

Uudessa lastensuojelulaissa veloitettiin kuntia tai seutukuntia organisoimaan alueelle monialainen asiantuntijaryhmä lastensuojelun sosiaalityöntekijän tueksi. Hankkeen projektiryhmä suunnitteli monialainen asiantuntijaryhmän, joka aloitti toimintansa 11.3.2008.

Monialainen asiantuntijaryhmä on liitteenä 6

Verkostokonsultointi

Lastensuojelun sosiaalityön perus- ja erityisosaamisen kehittäminen koulutus-suunnitelman pohjalta oli yksi hankkeen tavoitteista. Tähän liittyi uusien lapsen ja perheen kanssa työskentelyyn kehitettyjen työvälineiden ja menetelmien juurruttaminen ja toteuttaminen. Verkostokonsultaatiot ja läheisneuvonpitojen koollekutsuminen sisältyivät erityisosaamisen kehittämiseen. Hankkeessa toteutettiin neljä verkostokonsultaatiota sekä laadittiin esitteen verkostokonsulttitoiminnasta ja läheisneuvonpidon koollekutsujen prosessista.

Liitteenä 7 ovat verkostokonsultin ja läheisneuvonpidon koollekutsujan esitteet

Lastensuojelun palvelustrategian valmistelutyö

Kouvolan seudun lastensuojelun palvelustrategian valmistelutyö

Hankkeen avulla pyrittiin turvaamaan lastensuojelupalveluiden saatavuus ja laadun parantuminen luomalla Kouvolan seudun kuntien yhteinen lastensuojelun palvelurakenne, toimintamalli sekä palvelustrategia. Palvelustrategian työstäminen aloitettiin 30.3.2006 seudullisessa työkokouksessa.

1. Kunnallisten lastensuojeluyksiköiden työryhmä

Sanna-Riitta Junnonen	Anjalankoski pj.
Vuokko Majander	Kouvola
Matti Hietakallio	Kuusankoski
Ritva Seppälä	Anjalankoski siht.

Kunnallisten laitosten työryhmä kokoontui seitsemän kertaa. Työryhmän tavoitteena oli kuvata kunnallisten laitosten nykytila ja rakentaa uusi toimintamalli ja palvelustrategia vuodelle 2009.

Selvitys Kouvolan seudun kunnallisista perhetukikeskuksista on liitteessä 8

2. Sijaishuollon työryhmä

Ritva-Liisa Juntunen	Anjalankoski pj.
Merja-Liisa Liljander	Anjalankoski
Hanna Tarkiainen	Jaala
Päivi Koso	Kouvola
Ilona Lehtinen/vara	Kouvola
Merja Eerola	Kuusankoski
Johanna Kaarlela	Sippolan koulukoti
Ritva Seppälä	Anjalankoski siht.

Sijaishuollon työryhmä kokoontui kuusi kertaa Ritva-Liisa Juntusen johdolla. Työryhmän tavoitteena oli kuvata sijaishuollon nykytila ja rakentaa sijaishuollon toimintamalli ja palvelustrategia tarpeiden ja resurssien mukaan.

Kouvolan seudun sijaishuollon kehittäminen on liitteessä 9

Perheoikeudellisten asioiden työryhmä

Perheoikeudellisten asioiden työryhmänä toimii projektiryhmä, johon kutsuttiin kuntien lastenvalvojia asiantuntijoiksi. Perheasioiden työryhmä kokoontui yhteensä viisi kertaa. Työryhmän tavoitteena oli rakentaa lastenvalvonnan selvityksen pohjalta suunnitelma perheoikeudellisten asioiden kehittämisestä uudessa Kouvola.

Selvitys Kouvolan seudun perheoikeudellisista asioista on liitteessä 10

Lastensuojelun edunvalvontatyö

Kymenlaakso on päässyt mukaan Pelastakaa Lapset ry:n koordinoimaan valtakunnalliseen lastensuojelun edunvalvonnan hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena oli organisoida alueelle lastensuojelun edunvalvonnan toiminta osana lastensuojelutyötä. Kehittämishanke järjesti alueella Lastensuojelun edunvalvonnan koulutustilaisuuden/infotilaisuuden sosiaalityöntekijöille, käräjäoikeuden tuomareille, maistraatille ja yleisille edunvalvojille. Tilaisuudessa oli yhteensä 18 asiantuntijaa. Lisäksi lastensuojelun edunvalvonnan koulutuksiin on päässyt yksi sosiaalityöntekijä.

Yhteistyö Sippolan koulukodin kanssa

Hankkeessa osallistuttiin Stakesin rahoittamaan Sippolan koulukodin Sijaishuollon prosessit yhteistyöverkostossa –hankkeeseen. Hankkeessa kuvattiin sijaishuoltopalvelujen tarve palvelunostajan näkökulmasta ja hankkeeseen osallistuvien sijaishuollon palveluntuottajien palvelujen sisällöt. Siinä kehitettiin sijaishuollon palvelustrategiaa siten, että tarpeet ja tarjonta kohtaisivat mahdollisimman optimaalisesti. Tämä hanke jatkuu edelleen.

Yhteistyö valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa

Hanke oli mukana sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa lastensuojelupalvelujen kehittämisen valtakunnallisessa verkostossa, Lastensuojelun edunvalvonta –hankkeessa, Kuntaliiton Paras–hankkeen aluepalvelujen työryhmässä 1.9.2007 saakka, lastensuojelun käsikirjan toimitusneuvostossa ja valtioneuvoston asettamassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin seurantaryhmässä.

Hanke oli yhtenä toimijana Kaakkois-Suomen lastensuojelun alueellisessa asiantuntijaryhmässä. Kokoontumia oli yhteensä viisi kertaa. Kymen Kehittäjien yhteistyöverkoston kokoontumisiin osallistumisia kertyi kuusi kertaa. Nämä olivat alueellisia verkostoja, joita koordinoi Socom.

Yhteistyötä on tehty Kymenlaakson ammattikorkeakoulun, Palmenian ja Päijät-Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa työharjoittelun, opinnäytetöiden, koulutusten ja alustusten tiimoilta.

7. Hankkeen tulokset

Tulokset

Selvitys Kouvolan seudun kuntien lastensuojelun nykytilasta

Sosiaalityön osaamiskartoitus

Tukihenkilö- ja tukiperhepalkkioiden yhtenäistäminen

Tukihenkilö- ja tukiperhepankin kokoaminen ja ylläpito

Lastensuojelun asiantuntijaryhmän kokoaminen

Verkostokonsultoinnin ja läheisneuvonpitojen kuvaukset ja esitteet

Suunnitelma Kouvolan seudun sijaishuollon kehittämisestä

Suunnitelma perheoikeudellisten palvelujen järjestämisestä

Suunnitelma kunnallisten perhetukikeskusten kehittämisestä

Lastensuojelun sosiaalityön prosessien kuvaaminen perustuksen vahvistamiseksi

Lastensuojelun edunvalvonnan järjestäminen

Lastensuojelun sosiaalityön perus- ja erityisosaamisen kehittäminen

Sosiaalityön dokumentointikoulutus lastensuojelun sosiaalityöntekijöille

Lapsilähtöinen työmenetelmäkoulutus

Uudistuva lastensuojelulaki

Tukiperhe- ja tukihenkilökurssi

Perhetukikeskusten henkilökunnan koulutusseminaari

Työmenetelmäkoulutukset lapsen ja perheen arvioinnissa

Lastensuojelun edunvalvonnan koulutustilaisuudet

Uuden lastensuojelulain muutokset käytännön työhön

Lastensuojelulain muutokset yhteistyötahoille (syksy 2008)

Alkuarvioinnin sisältö ja menetelmät (syksy 2008)

Lapsikeskeisen työorientaation kehittäminen lastensuojelun asiakastyössä (syksy 2008)

Perheoikeudellisten asioiden hallinta lastenvalvojille (syksy 2008)

Pride- kouluttajakoulutus (keväät 2009)

8. Hankkeen kustannukset

Käyttötaloussuunnitelma ajalle 1.4.2006 - 31.10.2008	1.4.2006	2007	31.10.2008	Hanke yhteensä
Henkilöstömenot yhteensä, josta	68 800	87 100	78 800	234 700
projektikoordinaattorin palkka (2.500,-+kor. ja lomarahat)	22 500	32 400	27 800	82 700
avustava henkilöstö (0,3 vakanssia)	9 800	13 500	11 500	34 800
muut henkilöstömenot 32 % - 34 %	10 300	15 000	13 300	38 600
työpanoksen osto kunnalta (työryhmät*) sis sotut yms.	26 200	26 200	26 200	78 600
Palvelujen ostot yhteensä (alv 0), josta	17 700	29 000	32 000	78 700
toimisto- , pankki- ja as.tunt.palvelut (sis. arvioinnin)	3 000	5 000	5 000	13 000
painatukset ja ilmoitukset	2 000	2 000	5 000	9 000
majoitus- ja ravitsemispalvelut	700	1 500	1 500	3 700
matkustus- ja kuljetuspalvelut (kokoukset +muut)	5 000	6 500	6 500	18 000
koulutus- ja kulttuuripalvelut (10 pv x 1.300 euroa)	6 500	13 000	13 000	32 500
muut palvelujen ostot	500	1 000	1 000	2 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä (alv 0)	4 000	1 500	1 500	7 000
josta				
Kalusto- ja laitehankinnat	3 000	500	500	4 000
Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat (toimistotarvikkeet yms.)	1 000	1 000	1 000	3 000
Vuokrat	1 700	1 800	1 900	5 400
Muut menot	1 000	1 000	1 000	3 000
MENOT YHTEENSÄ	93 200	120 400	115 200	328 800
RAHOITUSSUUNNITELMA				
Kuntien rahoitus 25 %	23 300	30 100	28 800	82 200
Haettava valtionavustus 75 %	69 900	90 300	86 400	246 600
Muu rahoitus, josta				
- julkinen rahoitus				
- yksityinen rahoitus				
Tulorahoitus				
RAHOITUS YHTEENSÄ	93 200	120 400	115 200	328 800

Kuntien rahoitus (asukasluvun suhteessa)

Anjalankoski, 17,5 %	4 069	5 256	5 029	14 355
Elimäki, 8,8 %	2 057	2 657	2 542	7 255
Ilitti, 7,5 %	1 747	2 257	2 160	6 164
Jaala, 2,0 %	462	596	571	1 628
Kouvola, 31,9 %	7 425	9 592	9 178	26 195
Kuusankoski, 20,8 %	4 843	6 257	5 987	17 087
Valkeala, 11,6 %	2 697	3 484	3 334	9 515
Yhteensä 100 %	23 300	30 100	28 800	82 200

9. Hankkeen arviointi

Projektin arviointia toteutettiin kolmesta näkökulmasta: kehittämisprosessin, sisällön ja vaikuttavuuden arviointina.

Kehittämisprosessin arviointi. Painopiste oli kehittämisprosessin ohjaamisen, suunnittelun ja hankkeen kokonaistavoitteen seudullisen lastensuojelun toimintamallin ja palvelustrategian kehittämisprosessin arviointi. Kehittämisprosessin arviointia tehtiin jatkuvana arviointina projektipäällikön ja hänen esimiehensä Anjalankosken kaupungin perusturvajohtaja Kristiina Sihvosen kanssa. Kustannusvertailulla pyrittiin tekemään kustannusrakenteet näkyviksi. Tätä toteutettiin säännöllisesti hankkeen aikana.

Sisällön arviointi. Painopisteenä oli laajasti tarkastellen lastensuojelun sosiaalityön asiantuntijuus, josta arvioinnin kohteeksi nostettiin lastensuojelun ydinkysymykset: miksi lastensuojelua tehdään ja mihin tarpeisiin lastensuojelu vastaa? Sisällön arviointia tehtiin projektiryhmän ja projektipäällikön välisissä dialogissa vuoropuheluissa. Itse ja vertaisarvioinnilla arvioitiin työskentelyn lähtötilaa ja muuttumista ja ylikunnallisen yhteistyön kehittymistä.

Vaikuttavuuden arviointi. Tässä hankkeessa vaikuttavuuden arviointi tarkoittaa sitä, että arvioitiin hankkeen aikaansaamaa muutosta. Mitä hanke on muuttanut Kouvolan seudun lastensuojelussa? Vaikuttavuuden arviointi toteutettiin syksyllä 2008 webropol-kyselyllä hankkeen ohjausryhmälle ja projektiryhmälle.

Hankkeen arviointi on liitteessä 11

LITTEET

**KOUVOLAN SEUDUN LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISHANKE 2006-2008**

Anjalankoski, Elimäki, Iitti, Jaala, Kouvola, Kuusankoski, Valkeala

Liite 1

**PROJEKTI-
SUUNNITELMA**

Hyväksytty ohjausryhmässä 26.1.2007

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	2
2. LÄHTÖKOHDAT	2
3. TAVOITTEET	3
4. PROJEKTIORGANISAATIO	4
5. TYÖSUUNNITELMA JA AIKATAULU	5
6. RESURSSIT JA KUSTANNUSARVIO	6
7. PROJEKTIN RISKIT JA NIIDEN HALLINTA	7
8. VIESTINTÄ JA DOKUMENTOINTI.....	7
9. PROJEKTIN TULOSTEN LUOVUTTAMINEN	7
10. PROJEKTIN PÄÄTTÄMINEN.....	7

LIITTEET

Liite 1	Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet sekä projektiryhmän jäsenet ja varajäsenet
Liite 2	Sopimus Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen 2006-2008 toteuttamisesta
Liite 3	Käyttötaloussuunnitelma
Liite 4	Riskianalyysitaulukko
Liite 5	Tiedotussuunnitelma

1. JOHDANTO

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen tarkoituksena on lastensuojelun ja sen palvelurakenteen seudullinen kehittäminen ja Kouvolan seudun lastensuojelun toimintamallin luominen. Hankkeen myötä Kouvolan seudun kunnat saavat lastensuojelun seudullisen palvelustrategian.

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeeseen ovat sitoutuneet Anjalankosken, Kouvolan ja Kuusankosken kaupungit sekä Elimäen, Iitin, Jaalan ja Valkealan kunnat. Muita yhteistyötahoja ovat Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom sekä Sippolan koulukoti. Hanketta hallinnoi Anjalankosken kaupunki.

2. LÄHTÖKOHDAT

Kouvolan seutua leimaa väestön väheneminen ja vanheneminen. Lasten määrä ja osuus väestöstä vähenevät. Siitä huolimatta lastensuojelun tarve on lisääntynyt ja lapsia on sijoitettu kodin ulkopuolelle yhä enemmän.

Kouvolan seudun kunnissa vakavana haasteena erityisesti lastensuojelun sosiaalityössä on kelpoisuusehdot täyttävän ja osaavan henkilöstön saaminen ja pysyminen lastensuojelutyössä. Palvelujen järjestämistä ja tuottamista vaikeuttaa, kun osa lastensuojelutyötä tekevästä sosiaalityöntekijöistä on epäpäteviä eikä heillä ole riittävän vankkaa lastensuojelun sosiaalityön edellyttämää erityisosaamista.

VEP-hankkeen seudullisina johtopäätöksinä Kouvolan seudulla tuli esille, että lastensuojelussa on tarvetta palveluvalikoiman kattavuuden kehittämiseen. Pienistä kunnista puuttuu lastensuojelun erityisosaamista ja lasten huostaanottoprosesseista puuttuu lain edellyttämä työpari. Suuremmilla kunnilla ei resurssien vähäisyydestä johtuen ole mahdollisuutta palvelujen myyntiin.

Sosiaalityön selvityksen (Sipilä 2004) mukaan Kouvolan seudun kunnissa on tuotu esille erityisenä kehittämisen kohteena lastensuojelun sosiaalityön kehittäminen. Siihen liittyen on tarve saada koulutusta sosiaalityön oikeudellisista kysymyksistä, asiakasdokumentoinnista ja oikeudelle annettavista lausunnoista. Kouvolan seudulla oli suuri tarve saada lisää oppia myös sosiaalityön eri menetelmistä ja erityisesti ratkaisukeskeiset ja verkostotyön menetelmät nähtiin tärkeinä. Myös työn vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden osoittaminen sosiaalityössä koetaan puutteelliseksi ja siihen toivotaan osaamisen lisäämistä.

Lastensuojelun kehittämisen tarvekartoituksessa sosiaalityöntekijät määrittelivät kussakin Kouvolan seudun kunnassa lastensuojelun kehittämistarpeet. Keskeisinä kehittämisen kohteina nähtiin sijaishuollon kehittäminen, lastensuojelupalvelujen hankinta ja kilpailuttaminen sekä palvelujen laadun kriteerit, avohuollon tukitoimien (tukihenkilöiden ja -perheiden hankinta, koulutus ja

valmennus sekä tukihenkilöpankki), perhetyön ja perhekuntoutuksen kehittäminen sekä lakikonsultaation järjestäminen.

Jo ennen vuonna 2005 vireille tullutta kunta- ja palvelurakenneuudistusta Kouvolan seudulla on toteutettu useita hankkeita, joiden tarkoituksena on ollut kehittää palvelurakennetta seudullisesti. Lisäksi Kouvolan seudun kuusi kuntaa ovat hyväksyneet ns. Suuren suunnitelman kuntien yhteistyön lisäämisestä ja syventämisestä vuosina 2004-2008. Suuren suunnitelman nojalla on tarkoitus tehdä yhteistyötä, hakea uusia toimintatapoja sekä toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisia palvelujen tuottamisen ratkaisuja, joilla seudun tulevaisuus turvataan.

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeella tuetaan myös vireillä olevan Kaakkois-Suomen lastensuojelun kehittämisyksikkö –hankkeen toteutumista.

3. TAVOITTEET

Hankkeen tavoitteena on lastensuojelupalveluiden saatavuuden turvaaminen ja laadun parantaminen luomalla Kouvolan seudun kuntien yhteinen lastensuojelun palvelurakenne, toimintamalli sekä palvelustrategia osana Kaakkois-Suomen lastensuojelun kehittämisyksikön koordinoimaa Kymenlaakson maakunnassa ja Etelä-Karjalassa tapahtuvaa lastensuojelun kehittämistä.

Lisäksi hankkeen tavoitteena on

1. Kouvolan seudun kuntien lastensuojelun nykytila-analyysin laatiminen

- * Miten paljon ja minkälaisia lastensuojelupalveluja seudun kunnissa järjestetään
- * Miten kunnat järjestävät lastensuojelupalvelut
- * Kuinka paljon seudulla on yksityisiä ja kolmannen sektorin lastensuojelupalvelujen tuottajia, mitä palveluja tuotetaan ja kuinka paljon
- * Millainen on lastensuojelun henkilöstö- ja tehtävä rakenne
- * Millaista on sosiaalityön osaaminen
- * Millaiset ovat kuntien lastensuojelun kustannukset

2. Lastensuojelun seudullisen palvelurakenteen ja toimintamallin luominen

- * Lastensuojelupalvelujen tuotteistaminen ja laatukriteereiden luominen
- * Palvelujen järjestämisestä sopiminen
- * Lastensuojelupalvelujen seudullisen hankintamenettelyn valmistelu
- * Avohuollon tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan suunnittelu ja toteuttaminen
- * Sijaisperhetoiminnan organisointi
- * Kiireellisen lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen sekä lastensuojelun erityispalvelujen järjestäminen
- * Kunnan roolin selkeyttäminen yksityisten palvelujen valvojana

3. Lastensuojelun sosiaalityön perus- ja erityisosaamisen kehittäminen

- * Sosiaalityön kehittämis- ja koulutussuunnitelman laatiminen
- * Seudullisen koulutuksen järjestämismallin luominen
- * Koulutuksen ja kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen
- * Keskeisten lastensuojelun sosiaalityön prosessien kuvaaminen perustyön vahvistamiseksi
- * Uusien lapsen ja perheen kanssa työskentelyyn kehitettyjen työvälineiden ja menetelmien juurruttamisen suunnittelu ja toteuttaminen
- * Sosiaalityöntekijöiden strategisen vaikuttamisen keinojen suunnittelu ja mallintaminen

4. PROJEKTIOGANISAATIO

Lastensuojelun kehittämishankkeeseen osallistuvat kaikki Kouvola seudun kunnat: Anjalankoski, Elimäki, Iitti, Jaala, Kouvola, Kuusankoski ja Valkeala. Lisäksi mukana ovat Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy Socom ja Sippolan koulukoti. Hanketta hallinnoi Anjalankosken kaupunki.

Ohjausryhmä

Hanketta johtamaan Anjalankosken perusturvalautakunta on asettanut ohjausryhmän, johon kukin kunta ja Socom ovat nimenneet jäsenen ja varajäsenen. Lisäksi ohjausryhmään on kutsuttu Sippolan koulukodin johtaja Matti Salminen (liite 1).

Ohjausryhmän tehtävänä on toimia projektin ylläpitävänä ohjaavana tahona. Se päättää projektin kokonaistavoitteista, hyväksyy projektisuunnitelman sekä mahdolliset muutos- ja lisätyöt. Ohjausryhmän tehtävänä on budjetin seuraminen ja aikataulumuutosten hyväksyminen ja projektin virallinen päättäminen. Lisäksi ohjausryhmän tehtävänä on tilitysten hyväksyminen.

Projektiryhmä

Ohjausryhmä on nimennyt hankkeelle projektiryhmän (liite 1).

Projektiryhmän tehtävänä on viedä projektia eteenpäin ja mahdollistaa projektin onnistuminen. Se valvoo työryhmien työskentelyä, pitää kiinni hyväksytyistä suunnitelmista ja vastaa tulosten ja ideoiden saattamisesta organisaation tietoon. Projektiryhmä valmistelee omat ja osaprojektien esitykset ohjausryhmälle.

Projektipäällikkö

Hankkeelle on palkattu projektipäällikkö. Projektipäällikön tehtävänä on projektin suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä projektiryhmän kanssa. Projektipäällikkö

- vastaa projektin etenemisestä, taloudesta, raportoinnista, tiedottamisesta ja dokumentoinnista
- valmistelee asiat ohjausryhmän ja projektiryhmän kokouksiin ja toimii niiden sihteerinä sekä toimii projektiryhmän puheenjohtajana
- toimii yhteistyössä vastaavien valtakunnallisten ja alueellisten hankkeiden kanssa
- tekee projektin etenemisen edellyttämiä selvityksiä

5. TYÖSUUNNITELMA JA AIKATAULU

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishanke toteutetaan 1.4.2006–31.10.2008. Projektin toteuttamisessa otetaan huomioon, että Kouvolan seudun kunnat ovat päättäneet laatia yhdessä kunta- ja palvelurakenne uudistukseen liittyvän puitelain 10 §:n mukaisen suunnitelman 31.8.2007 mennessä.

1.4.-31.12.2006

- Projektin käynnistäminen ja projektisuunnitelman laatiminen
- Toiminnan suunnittelu
- Tiedotussuunnitelman laatiminen
- Kouvolan seudun lastensuojelun **nykytila-analyysin kokoaminen**
- Koulutussuunnitelman laatiminen lastensuojelun sosiaalityön perus- ja erityisosaamisen kehittämiseksi
- Hankkeen arvioinnin ja riskien kartoituksen aloittaminen

1.1.-30.6.2007

- Kouvolan seudun lastensuojelun palvelustrategian valmistelu
- Kouvolan seudun lastensuojelun toimintamallin valmistelu
- Seudullisen tukihenkilöpankin suunnittelu ja toteutus
- Koulutussuunnitelman mukaisten koulutusten organisointi seudulle
- Keskeisten lastensuojeluprosessien kuvaus
- Lastenvalvontaan liittyvä seudullinen valmistelutyö
- Arviointi ja riskien kartoitus
- Väliraportin laatiminen

1.7.2007-31.10.2008

- Kouvolan seudun lastensuojelun palvelurakenteen ja toimintamallin valmistuminen
- Seudullisen hankintamenettelyn valmistelu
- Lastensuojelupalvelujen tuotteistaminen

- Laatuksiteereistä sopiminen
- Koulutussuunnitelman mukaisten koulutusten organisointi seudulle
- Seudullisen tukihenkilöpankin organisointityön jatkaminen
- Seudullisen sijaisperhepankin organisointi
- Lastenvalvontaan liittyvä seudullinen valmistelutyö
- Hankkeen juurruttamistyö seudulla
- Hankkeen arviointi
- Loppuraportin valmistelu

6. RESURSSIT JA KUSTANNUSARVIO

Hankkeen kustannukset ovat yhteensä 328.800 euroa. Hanke rahoitetaan kuntien budjettivaroilla ja valtionavustuksella. Etelä-Suomen lääninhallitus on myöntänyt hankkeelle valtionavustusta hakemuksen mukaisesti 246.600 euroa (75 %).

Hankkeen kustannukset on arvioitu ajalle 1.4.2006-31.10.2008. Kustannuksiin on sisällytetty projektipäällikön ja tarvittavan avustavan henkilöstön palkkaus- ja kustannusten lisäksi hankkeen kunnilta ostama työpanos työryhmätyöskentelyn toteuttamiseksi. Koska kyseessä on kehittämishanke, kustannuksiin on sisällytetty koulutus-, konsultaatio ja työnohjaukspäivien kustannuksia. Myös hankkeen arvioinnin on ajateltu aiheuttavan kustannuksia.

Kunnat ovat tehneet sopimuksen lastensuojelun kehittämishankkeen 2006-2008 toteuttamisesta (liite 2). Sen mukaan Anjalankosken kaupunki vastaa valtionavustuksen hakemisesta, hankkeen käynnistämisestä, aloitusilmoituksen tekemisestä, erillisen kirjanpidon järjestämisestä, valtionavustusselvityksen tekemisestä ja hankkeen toteutumisen seurannan ja arvioinnin järjestämisestä. Anjalankosken kaupunki palkkaa myös hankkeen henkilöstön, tekee tarvittavat hankinnat (sisältää myös asiantuntijapalvelusten oston) ja osoittaa työntekijöille työtilat.

Sopimuksen mukaan kaikki kunnat osallistuvat hankkeen toteuttamiseen toimimalla ohjausryhmässä, projektiryhmässä ja työryhmissä, antamalla hanketta varten tarpeelliset tiedot toiminnastaan ja edistämällä muuten hankkeessa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kaikki kunnat osallistuvat myös hankkeen seurantaan ja arviointiin.

Hankkeen käyttötaloussuunnitelma on liitteenä 3.

7. PROJEKTIN RISKIT JA NIIDEN HALLINTA

Hankkeen riskit kartoitetaan riskianalyysillä. Riskien arvioinnissa käytetään liitteenä 4 olevaa avointa riskianalyysitaulukkoa, jolla arvioidaan hankkeen eri osa-alueita:

1. projektin toimintaan liittyvät riskit
2. henkilöihin liittyvät riskit
3. yhteistyökumppaneihin liittyvät riskit
4. projektissa työskenteleviin liittyvät riskit
5. talouteen ja rahoitukseen liittyvät riskit
6. projektityöhön liittyvät riskit.

8. VIESTINTÄ JA DOKUMENTOINTI

Hankkeesta ja sen etenemisestä tiedotetaan ohjausryhmälle ja projektiryhmälle näiden kokouksissa. Tiedottamisessa noudatetaan hankkeen ohjausryhmän hyväksymää tiedotussuunnitelmaa (liite 5).

Hankkeen aikana laaditaan ainakin seuraavat dokumentit:

Projektisuunnitelma
Projektiryhmän muistiot
Ohjausryhmän muistiot
Väliraportit
Projektin tulosten dokumentointi
Projektin loppuraportti

9. PROJEKTIN TULOSTEN LUOVUTTAMINEN

Projektissa valmistellut toimintamallit hyväksytään ohjausryhmässä, joka voi esittää niitä kunnille hyväksyttäväksi ja käyttöönotettavaksi.

Hyväksyttäessä yhteisen seudullisen toimintamallin käyttöönotosta hyväksytään samalla tarvittaessa myös toimintamallin ylläpitoon liittyvästä menettelystä (esim. seudullisiin asiakasmaksuihin tai erilaisiin palkkioihin tehtävät tarkistukset).

10. PROJEKTIN PÄÄTTÄMINEN

Projektin päättämisestä päättää ohjausryhmä hyväksyttyään projektin loppuraportin ja lopputilityksen.

OHJAUSRYHMÄN JÄSENET JA VARAJÄSENET

Anjalankosken kaupungin perusturvalautakunta 10.10.2006 § 73

Anjalankoski	perusturvajohtaja Kristiina Sihvonen ja
	sosiaalipalvelujohtaja Ritva-Liisa Juntunen
Elimäki	johtava sosiaalityöntekijä Olli Mäkeläinen
	varalla sosiaalityöntekijä Pirkko Seppälä
Iitti	sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Anu Olkkonen-Nikula
	varalla sosiaalityöntekijä Leila Rämä
Jaala	perusturvatoimen johtaja Hanna Tarkiainen
	varalla sosiaalityöntekijä Henna Tuomaila
Kouvola	perusturvan toimialajohtaja Sakari Laari
	varalla sosiaalityön johtaja Hannu Hiekkala
Kuusankoski	perusturvajohtaja Niina Korpelainen
	varalla sosiaalityön johtaja Ritva Lappalainen
Valkeala	sosiaalisihiteeri Maija Sänkiaho
	varalla sosiaalijohtaja Eila Kohopää
Socom	kehitysjohtaja Anita Sipilä
	varalla toimitusjohtaja Tarja Myllärinen
Sippolan koulukoti	koulukodinjohtaja Matti Salminen

PROJEKTIRYHMÄN JÄSENET JA VARAJÄSENET

Ohjausryhmä 20.10.2006 § 6

Anjalankoski	sosiaalipalvelujohtaja Ritva-Liisa Juntunen ja
	sosiaalityöntekijä Salla Haikonen
Elimäki	sosiaalityöntekijä Pirkko Seppälä
	varalla johtava sosiaalityöntekijä Olli Mäkeläinen
Iitti	sosiaalityöntekijä Niina Viholainen
	varalla sosiaalityöntekijä Jaana Aropelto
Jaala	sosiaalityöntekijä Henna Tuomaila
	varalla perusturvatoimen johtaja Hanna Tarkiainen
Kouvola	johtava sosiaalityöntekijä Ilona Lehtinen
	varalla sosiaalityön johtaja Hannu Hiekkala
Kuusankoski	vastaava sosiaalityöntekijä Liisa Korppi
	varalla sosiaalityöntekijä Merja Eerola
Valkeala	sosiaalityöntekijä Riikka Mauno
	varalla sosiaalityöntekijä Helka Pulkkinen

SOPIMUS KOUVOLAN SEUDUN LASTENSUOJELUN KEHITTÄMISHANKKEEN 2006-2008 TOTEUTTAMISESTA

1. Sopimuksen tarkoitus

Tällä sopimuksella sovitaan *Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishanke* -nimisen, kuntien yhteisen kehittämishankkeen toteuttamisesta ja talouden hoidosta. Tarkemmat tiedot hankkeesta ovat hankesuunnitelmassa. Hanke toteutetaan vuosina 2006 – 2008.

2. Toimijat

Hankkeen toimijat ovat Anjalankosken, Kouvolan ja Kuusankosken kaupungit sekä Elimäen, Iitin, Jaalan ja Valkealan kunnat.

3. Hankkeen hallinnointi

Hankkeen hallinnoijana on Anjalankosken kaupunki.

4. Eri toimijoiden vastuut

Hallinnoijan vastuut:

Anjalankosken kaupunki vastaa valtionavustuksen hakemisesta, hankkeen käynnistämisestä, aloitusilmoituksen tekemisestä, erillisen kirjanpidon järjestämisestä, valtionavustusselvityksen tekemisestä ja hankkeen toteutumisen seurannan ja arvioinnin järjestämisestä. Anjalankosken kaupunki palkkaa myös hankkeen henkilöstön, tekee tarvittavat hankinnat (sisältää myös asiantuntijapalvelusten oston) ja osoittaa työntekijöille työtilat.

Kaikkien toimijoiden vastuut:

Kaikki kunnat osallistuvat hankkeen toteuttamiseen toimimalla ohjausryhmässä, projektiryhmässä ja työryhmissä, antamalla hanketta varten tarpeelliset tiedot toiminnastaan ja edistämällä muuten hankkeessa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kaikki kunnat osallistuvat myös hankkeen seurantaan ja arviointiin.

5. Hankkeen ohjaaminen

Kukin kunta nimeää jäsenen ja varajäsenen hankkeen ohjausryhmään. Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ja valvoa hankkeen toteuttamista, seurantaa ja arviointia tavoitteiden mukaisesti.

Ohjausryhmä asettaa hankkeen projektiryhmän. Projektiryhmän tehtävänä on hankkeen toteuttaminen, seuranta ja arviointi.

Projektiryhmä asettaa tarvittavat työryhmät.

6. Hankkeen rahoitus, valtionavustus ja kustannustenjako

Hanke rahoitetaan kuntien budjettivaroilla ja valtionavustuksella. Lisäksi hankkeeseen käytetään kunkin kunnan henkilöstön työpanosta.

Hankesuunnitelmaan sisältyvän kustannusarvion mukaan hankkeen menot ovat yhteensä 328.800 euroa. Valtionavustus on 246.600 euroa ja kuntien rahoitusosuus 82.200 euroa. Kustannukset jakautuvat kuntien kesken 31.12.2005 asukasluvun suhteessa seuraavasti:

Anjalankoski	14.319 euroa
Elimäki	7.059 euroa
litti	6.145 euroa
Jaala	1.631 euroa
Kouvola	26.263 euroa
Kuusankoski	17.124 euroa
Valkeala	9.658 euroa

Anjalankosken kaupunki maksaa hankkeesta aiheutuvat menot ja saa valtionavustuksen. Anjalankosken kaupunki myy hankkeelle hallinnonin työpanosta enintään 20 tuntia kuukaudessa. Ohjaus-, projekti- ja työryhmien matkakustannukset maksetaan hankkeen menoina. Kunnille korvataan projektiryhmään ja työryhmiin osallistuvien henkilöiden menetetty työaika sekä asioiden valmisteluun käytetty työaika ohjausryhmän erillisen päätöksen mukaisesti.

Muiden kuntien rahoitusosuuden Anjalankoski laskuttaa kaksi kertaa vuodessa.

7. Sopimusaika

Sopimus astuu voimaan 1.1.2006.

Sopimus on voimassa siihen asti, kunnes hankkeen loppuraportti on hyväksytty ja hankkeen talous selvitetty.

Päiväykset ja allekirjoitukset

Anjalankoski ___/___ 2006	Kristiina Sihvonen
Elimäki ___/___ 2006	Pirjo Vainio
litti ___/___ 2006	Anu Olkkonen-Nikula
Jaala ___/___ 2006	Hanna Tarkiainen
Kouvola ___/___ 2006	Sakari Laari
Kuusankoski ___/___ 2006	Niina Korpelainen
Valkeala ___/___ 2006	Eila Kohopää

KÄYTTÖTALOUSSUUNNITELMA 1.4.2006 - 31.10.2008

	1.4.2006	2007	31.10.2008	Hanke yhteensä
Henkilöstömenot yhteensä, josta	68 800	87 100	78 800	234 700
projektikoordinaattorin palkka (2.500+kor. ja lomarahat)	22 500	32 400	27 800	82 700
avustava henkilöstö (0,3 vakanssia)	9 800	13 500	11 500	34 800
muut henkilöstömenot 32 - 34 %	10 300	15 000	13 300	38 600
työpanoksen osto kunnalta (työryhmät*) sis sotut yms.	26 200	26 200	26 200	78 600
Palvelujen ostot yhteensä (alv 0), josta	17 700	29 000	32 000	78 700
toimisto-, pankki- ja as.tunt.palvelut (sis. arvioinnin)	3 000	5 000	5 000	13 000
painatukset ja ilmoitukset	2 000	2 000	5 000	9 000
majoitus- ja ravitsemispalvelut	700	1 500	1 500	3 700
matkustus- ja kuljetuspalvelut (kokoukset+muut)	5 000	6 500	6 500	18 000
koulutus- ja kulttuuripalvelut (10 pv x 1.300 euroa)	6 500	13 000	13 000	32 500
muut palvelujen ostot	500	1 000	1 000	2 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä (alv 0), josta	4 000	1 500	1 500	7 000
kalusto- ja laitehankinnat	3 000	500	500	4 000
muut aineet, tarvikkeet ja tavarat (toimistotarvikkeet yms.)	1 000	1 000	1 000	3 000
Vuokrat	1 700	1 800	1 900	5 400
Muut menot	1 000	1 000	1 000	3 000
MENOT YHTEENSÄ	93 200	120 400	115 200	328 800
RAHOITUSSUUNNITELMA				
Kuntien rahoitus 25 %	23 300	30 100	28 800	82 200
Haettava valtionavustus 75 %	69 900	90 300	86 400	246 600
Muu rahoitus, josta				
- julkinen rahoitus				
- yksityinen rahoitus				
Tulorahoitus				
RAHOITUS YHTEENSÄ	93 200	120 400	115 200	328 800

KUNTIEN RAHOITUS (asukasluvun suhteessa)

Anjalankoski 17,5 %	4 069	5 256	5 029	14 355
Elimäki 8,8 %	2 057	2 657	2 542	7 255
Iitti 7,5 %	1 747	2 257	2 160	6 164
Jaala 2,0 %	462	596	571	1 628
Kouvola 31,9 %	7 425	9 592	9 178	26 195
Kuusankoski 20,8 %	4 843	6 257	5 987	17 087
Valkeala 11,6 %	2 697	3 484	3 334	9 515
Yhteensä 100 %	23 300	30 100	28 800	82 200

RISKIANALYYSI

Riskianalyysitaulukko

1. Projektin toimintaan liittyvät riskit

A RISKI- ANALYYSI	B Todennäköi- syys (1-5)	C Vaikutus (1-5)	B x C Yhteensä (B x C)	Toimenpide/ Muutos
Tavoitteet ovat epärealistisia				
Lait ja asetukset muuttuvat projektin aikana				
Toimintaympäristö muuttuu hankkeen aikana				
Toiminnan sisältöä ei tunneta riittävästi				

2. Henkilöihin liittyvät riskit

A RISKI- ANALYYSI	B Todennäköi- syys (1-5)	C Vaikutus (1-5)	B x C Yhteensä (B x C)	Toimenpide/ Muutos
Substanssiosaaminen ei riitä				
Keskeisiä tehtäviä hoitava henkilö irtisanoutuu				
Keskeisiä tehtäviä hoitava henkilö sairastuu				
Projektin henkilöstö ei sitoudu projektiin				
Projektin johto ei tue projektia				

3. Yhteistyökumppaneihin liittyvät riskit

A RISKI- ANALYYSI	B Todennäköi- syys (1-5)	C Vaikutus (1 – 5)	B x C Yhteensä (B x C)	Toimenpide/ Muutos
Potentiaalisia yhteistyökumppaneita ei ole löytynyt				
Yhteistyökumppanin osaaminen ei riitä				
Yhteistyökumppanilla on eturistiriitoja				
Yhteistyökumppani on liian suuri				
Yhteistyökumppani on liian itsekäs				
Yhteistyökumppanin taloudelliset resurssit eivät riitä				

4. Organisaatioon liittyvät riskit

A RISKI- ANALYYSI	B Todennäköi- syys (1-5)	C Vaikutus (1-5)	B x C Yhteensä (B x C)	Toimenpide/ muutos
Projekti on liian toimistokeskeinen				
Linjaorganisaatio ei ota projektin tuloksia käyttöön				
Organisaatio aiheuttaa liian paljon byrokratiaa				
Ohjausryhmään ei saada oikeita henkilöitä				
Muut työt häiritsevät projektia				
Sisäiset riidat häiritsevät projektia				

5. Talouteen ja rahoitukseen liittyvät riskit

A RISKI- ANALYYSI	B Todennäköi- syys (1- 5)	C Vaikutus (1-5)	B x C Yhteensä (B x C)	Toimenpide
Rahoitus lop- puu kesken projektin				
Yhteistyökump- panin rahoitus pettää				
Rahoitusta ei saada siirrettyä seuraavalle vuodelle				
Kustannusten seuranta pettää				

6. Projektityöhön liittyvät riskit

A RISKI- ANALYYSI	B Todennäköi- syys (1-5)	C Vaikutus (1-5)	B x C Yhteensä (B x C)	Toimenpide
Projektityötä ja -menetelmiä ei osata				
Projektin vai- heistus ei on- nistu				
Tuotteistusta ei osata				
Projektin seu- ranta pettää				
Työsuunnitel- maa ei pystytä tekemään oike- alla tarkkuudel- la				
Ohjausryhmä on passiivinen				

TIEDOTUSSUUNNITELMA

1. Tavoitteet

Tiedotuksen tavoitteena on

- lisätä hankkeen näkyvyyttä ja samalla saada lastensuojelua työmuotona positiivisessa mielessä tunnetuksi seutukunnalla
- tehostaa yhteistyötä ja kumppanuutta eri toimijoiden välillä
- lisätä tietoutta seudullisesta yhteistyöstä
- ylläpitää lastensuojelun sisällön tuntemusta
- saada aikaan luottamusta eri toimijoiden välillä
- vähentää kehittämistyön muutosvastarintaa

2. Tiedotuksesta vastaavat

- Tiedotuksesta vastaa hankkeen projektipäällikkö
- Projektipäällikkö vastaa hankkeen internet-sivujen sisällöstä
- Projektiryhmän jäsenet osallistuvat hankkeen tiedotukseen ja sen kehittämiseen.

3. Tiedotuksen kohteet

Lastensuojelun kehittämishankkeen kulusta, tapahtumista ja muista toimenpiteistä tiedotetaan

- ohjausryhmälle, projektiryhmälle ja työryhmille
- muille hankkeeseen liittyville tahoille (kunnat, Socom, muut yhteistyötaho)
- oppilaitoksille: Kyamk, Palmenia
- paikallislehdille
- STM:lle, Kuntaliittoon, Talentialle
- rahoittajalle

4. Tiedotukset keinot ja sisältö

- Seudullisia paikallislehtiä varten laaditaan hankkeen omat lehdistötiedotteet
- Hankkeen etenemisestä tiedotetaan koulutus- ja tiedotustilaisuuksissa
- Varmistetaan, että projektiorganisaation sisällä tarvittava tieto saavuttaa kohderyhmänsä hyvissä ajoin.

Sisäinen tiedottaminen

Projektiorganisaation jäsenten keskuudessa

- sähköposti
- puhelin
- kirjeet
- tiedotus- ja koulutustilaisuudet
- projekti- ja ohjausryhmien kokoukset

Ulkoinen tiedottaminen

Media

- lehtiartikkelit ja julkaisut
- lehdistötiedotteet
- median mukanaolo hanketapahtumissa
- hanketapahtumien käsiesitteet ja julisteet

Hankkeen kotisivut

- kotisivuilla julkaistaan hankkeen projektisuunnitelma ja tärkeimmät tiedot hankkeesta
- ohjausryhmän kokousten muistiot
- ajankohtaiset asiat ja tapahtumat
- yhteystiedot

5. Tiedotuksen rahoitus

Tiedotusta rahoitetaan hankkeelle myönnetystä rahoituksesta. Tiedotus toteutetaan hankkeen talousarvion puitteissa.

SELVITYS KOUVOLAN SEUDUN KUNTIEN LASTENSUOJELUN NYKYTILASTA 2006-2007

Ritva Seppälä
projektipäällikkö

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
2. TIETOJEN KERUU	4
3. LASTENSUOJELUN SOSIAALITYÖ	4
3.1. SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN MÄÄRÄ JA KELPOISUUS.....	5
3.2. SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN TYÖKOKEMUS	7
3.3. SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN AMMATILLINEN OSAAMINEN	7
3.4. TYÖMENETELMÄT	8
4. AVOHUOLTO	9
5. SIJAISHUOLTO	11
5.1. KUNNALLISET LASTENSUOJELULAITOKSET JA NIIHIN SIJOITETUT LAPSET	12
5.2. MUUT LASTENSUOJELULAITOKSET JA NIIHIN SIJOITETUT LAPSET	12
5.4. AMMATILLISET PERHEKODIT (LAITOSHOITO) JA NIIHIN SIJOITETUT LAPSET	13
5.4. AMMATILLISET PERHEKODIT (PERHEHOITO) JA NIIHIN SIJOITETUT LAPSET.....	14
5.5. PERHEHOITAJALAIN TARKOITTAMAT YKSITYISKODIT (PERHEKOTI) JA NIIHIN SIJOITETUT LAPSET	14
5.6. SIJAISHUOLTO KUNNITTAIN.....	15
6. YKSITYISET PALVELUNTUOTTAJAT POHJOIS-KYMENLAAKSOSSA.....	22
7. LASTENVALVONTA.....	22
8. OTTOLAPSINEUVONTA.....	24
9. JOHTOPÄÄTÖKSET	25

1. JOHDANTO

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen tavoitteena on lastensuojelupalveluiden saatavuuden turvaaminen ja laadun parantaminen luomalla Kouvolan seudun kuntien yhteinen lastensuojelun palvelurakenne, toimintamalli sekä palvelustrategia. Näiden laadinnan pohjaksi hankkeessa on päätetty selvittää Kouvolan seudun kuntien lastensuojelun nykytila.

Hankkeen taustalla ovat mm. VEP-hankkeen (Verkoistoituvat erityispalvelut) seudulliset johtopäätökset sekä ns. Suuri Suunnitelma, jonka Kouvolan seudun kuusi kuntaa ovat hyväksyneet kuntien yhteistyön lisäämiseksi ja syventämiseksi. Suuren suunnitelman nojalla on tarkoitus tehdä yhteistyötä, hakea uusia toimintatapoja sekä toiminnallisesti, että taloudellisesti tarkoituksenmukaisia palvelujen tuottamisen ratkaisuja, joilla seudun tulevaisuus turvataan.

Uusimpana veloitteena on kunta- ja palvelurakennemuutokseen liittyvän puitelain 10 §:n mukainen selvitys ja uudistuksen toimeenpanosuunnitelma, joka kunnan tulee antaa valtioneuvostolle viimeistään 31.8.2007.

Lastensuojelusta säädetään lastensuojelulaissa. Sen mukaan lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä etusija erityiseen suojeluun. Lastensuojelun tarkoituksena on turvata em. oikeudet vaikuttamalla yleisiin kasvuoloihin, tukemalla huoltajia lasten kasvatuksessa sekä toteuttamalla perhe- ja yksilökohtaista lastensuojelua. Tavoitteena on, että lapsi saa kaikissa olosuhteissa sellaisen huollon kuin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa on säädetty.

Perhe- ja yksilökohtaista lastensuojelua ovat avohuollon tukitoimet, huostanotto ja sijaishuolto sekä jälkihuolto.

Avohuollon tukitoimia ovat tukihenkilö- ja tukiperhepalvelut sekä terapiapalvelut. Lisäksi avohuollon tukitoimiin kuuluu taloudellinen ja muu tuki koulunkäyntiin, ammatin ja asunnon hankintaan, työhön sijoittumiseen, harrastuksiin ja muiden henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämiseen sekä loma- ja virkistystoiminnan järjestäminen.

Tässä nykytilaselvityksessä kuvataan lastensuojelun sosiaalityöntekijätilannetta, osaamista ja käytössä olevia työmenetelmiä.

Avohuollon tukitoimien lisäksi selvitetään, miten paljon ja minkälaisia sijaishuollon lastensuojelupalveluja seudun kunnissa järjestetään sekä miten kunnat järjestävät ne. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain (733/1992) mukaan kunta voi järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon alaan kuuluvat tehtävät:

hoitamalla toiminnan itse

1. sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa
2. olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä
3. hankkimalla palvelun valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta; taikka
4. antamalla palvelun käyttäjälle palvelusetelin, jolla kunta sitoutuu maksamaan palvelun käyttäjän kunnan hyväksymältä yksityiseltä palvelun tuottajalta hankkimat palvelut kunnan päätöksellä asetettuun setelin arvoon asti.

Lisäksi selvitetään alueella toimivien yksityisten lastensuojelupalveluntuottajien määrää, palvelujen laajuutta ja hoitopaikkojen määrää.

2. TIETOJEN KERUU

Selvityksen tiedot on koottu seuraavilla menetelmillä:

1. Kunnille osoitettu verkkokysely lastensuojelun henkilöstö- ja tehtäväraakenteesta, asiantuntijuudesta ja työssä käytettävistä työmenetelmistä (1.9.2006)
2. Kunnille osoitettu lomakekysely kunnan järjestämistä lastensuojelupalveluista ja niiden kustannuksista (23.9.2006)
3. Kunnille osoitettu lomakekysely kuntien lastensuojelun kustannuksista (15.6.2006)
4. Etelä-Suomen lääninhallituksen luettelo yksityisistä lastensuojelupalveluntuottajista; tietojen kokoaminen ja tarkistaminen (30.11.2006)
5. Projektiryhmän SWOT –analyysi Kouvolan seudun kuntien lastensuojelun tilasta
6. Kouvolan seudun yksityisille lastensuojelupalveluntuottajille osoitettu kysely palvelun määrästä ja erityispiirteistä (15.3.2007)
7. Kouvolan seudun kuntien SWOT–analyysit Kouvolan seudun kuntien lastensuojelun tilasta
8. Lastenvalvojille osoitettu kysely perheoikeudellisten asioiden määrästä (15.5.2007)
9. Kuntien sosiaalityöntekijöiden haastattelu lastensuojelun avohuollon palveluista (15.2.-20.5.2007)

3. LASTENSUOJELUN SOSIAALITYÖ

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) tarkoituksena on edistää sosiaalihuollon asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun edellyttämällä, että sosiaalihuollon ammatillisella henkilöstöllä on tarvittava koulutus ja perehtyneisyys.

Kelpoisuusvaatimuksena sosiaalityöntekijän tehtäviin on ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu pääaineopinnot tai pää-

ainetta vastaavat yliopistolliset opinnot sosiaalityöstä. (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuudesta 3 §).

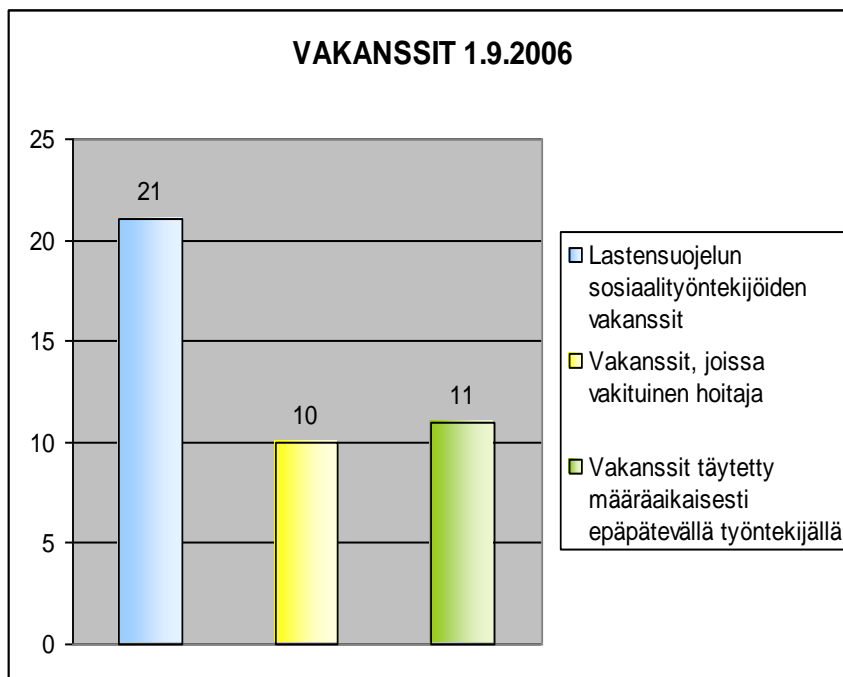
Elimäen, Iitin, Jaalan ja Valkealan kuntien sosiaalitoimistot toimivat yhdenne-
tyn sosiaalityön periaatteella. Yhdennetystä sosiaalityöstä puhuttaessa tarkoi-
tetaan sitä, että sosiaalityöntekijä käsittelee usean eri asiakasryhmän ongel-
mia. Anjalankosken, Kouvolan ja Kuusankosken sosiaalitoimistot toimivat
eriytetyn sosiaalityön periaatteella. Näissä kunnissa lastensuojelu on eriytetty
omaksi työkokonaisuudeksi.

Sosiaalityöntekijä tutkii lastensuojeluilmoitukset, kartoittaa avun tarpeen, päät-
tää lastensuojelun asiakkuuden aloittamisesta, suunnittelee ja järjestää avo-
huollon tukitoimenpiteitä ja muita palveluja perheen verkoston kanssa. Sosiaa-
lityöntekijä arvioi työn vaikuttavuutta ja päättää asiakkuuden jatkamisesta tai
lopettamisesta. Sosiaalityöntekijä päättää myös huostaanoton valmistelun
aloittamisesta ja sen toteuttamisesta.

3.1. Sosiaalityöntekijöiden määrä ja kelpoisuus

Kouvolan seudun kunnissa oli lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vakansse-
ja yhteensä 21. Näistä 10 vakanssilla oli vakituinen hoitaja ja 11 vakanssia
hoiti epäpätevä työntekijä.

Kuvio 1. Lastensuojelun sosiaalityöntekijän vakanssit

Taulukko 1. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden kelpoisuus ja määrä kunnittain 30.9.2006

Kunta	Sosiaalityöntekijät		
	Kelpoisuusehdot täyttäviä	Epäpäteviä	Yhteensä
Anjalankoski	1	3	4
Elimäki	2	1	3
Iitti	0	1	1
Jaala	0	1	1
Kouvola	4	2	6
Kuusankoski	2	2	4
Valkeala	0	2	2
Yhteensä	9	12	21

Vertailtaessa sosiaalityöntekijöiden määrää ja kelpoisuutta kunnittain voidaan todeta, että Kouvola ja Elimäellä oli enemmän kuin puolet sosiaalityöntekijöistä kelpoisuusehdot täyttäviä. Iitissä, Jaalassa ja Valkealassa lastensuojelun sosiaalityöntekijät olivat tuolloin epäpäteviä. Yhdessäkään kunnassa ei ollut tilannetta, jossa kaikki lastensuojelunsosiaalityöntekijät olisivat olleet muodollisesti päteviä.

Taulukko 2. Lastensuojelun sosiaalityöntekijät ammatillisen perustutkinnon mukaan

Tutkinto	Määrä
Ylempi KKT, sosiaalityö	5
Alempi KKT	4
Sosionomi AMK	3
Opistotaso	2
Tutkinto kesken	4
Muu	3
Yhteensä	21

Virassa olevat sosiaalityöntekijät olivat yleensä suorittaneet ylemmän korkeakoulututkinnon. Tämän lisäksi seudulla oli joitakin sosiaalihuoltajakoulutuksen saaneita viranhaltijoita. Sosionomi (AMK)-tutkinnon suorittaneita työntekijöitä oli kolme ja neljällä työntekijällä oli ylempi korkeakoulututkinto kesken.

3.2. Sosiaalityöntekijöiden työkokemus

Taulukko 3. Lastensuojelun sosiaalityöntekijät työkokemuksen mukaan kunnittain

Työkokemus	Kunta							YHT
	Anjalan- koski	Elimäki	Iitti	Jaala	Kouvola	Kuusankoski	Valkeala	
Alle 2 v.							1	1
2-5 v.	1	1				1	1	4
6-10 v.	2				2			4
yli 10 v.	1	2	1	1	4	3		12
YHT.	4	3	1	1	6	4	2	

Suurimmalla osalla lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä oli yli kymmenen vuoden työkokemus lastensuojelutyöstä. Alle kuuden vuoden työkokemus oli viidellä työntekijällä kahdestakymmenestä yhdestä työntekijästä. Elimäellä, Iittisellä, Jaalassa, Kouvolaissa ja Kuusankoskella suurimmalla osalla lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä oli yli kymmenen vuoden työkokemus.

3.3. Sosiaalityöntekijöiden ammatillinen osaaminen

Sosiaalityöntekijöiden koulutus on laaja-alaista ja kelpoisuuden antavan koulutuksen lisäksi monilla oli muita pitkiä koulutuksia kuten työnohjaaja-koulutus, perheterapiakoulutus, lastensuojelun eripituisia erikoistumiskoulutuksia, erilaisia perhetyön koulutuksia, läheisneuvonpitokoulutusta ja verkostokonsulttikoulutusta.

Sosiaalityöntekijät olivat perehtyneet työssään perheen kohtaamiseen ja asiakasryhmien vetämiseen. Sosiaalityöntekijät arvioivat itse, että he voivat vain soveltuvin osin hyödyntää erityisosaamistaan, minkä he arvelivat johtuvan osittain kiireisestä työtahdistista. Sosiaalityöntekijöiden täydennyskoulutukset tulisi useammin huomioida käytännön työtehtävissä ja erityisosaamisen vahvuutta tulisi korostaa esimerkiksi työnohjaus- ja perheterapiatilanteissa.

Taulukko 4. Sosiaalityöntekijöiden täydennyskoulutukset kunnittain

Täydennys- koulutus	Kunta							YHT.
	Anjalan- koski	Elimäki	liitti	Jaala	Kouvola	Kuusan- koski	Valkeala	
Perheterapiakoulu- tus			1					1
Työnohjaajakoulu- tus						2		2
Lastensuojelu- työntekijöiden täydennyskoulutus		1			1	1		3
Ratkaisukeskeinen täydennyskoulutus			1					1
Varhainen puuttu- minen	1		1			1		3
Puheeksi ottami- nen-koulutus	1		1	1	1	1	1	6
Verkostoterapia		1						1
Lastensuojelun erikoisopinnot					1	1		2
Mielenterveystyön erikoisopinnot						2		2

3.4. Työmenetelmät

Lastensuojelutyössä käytössä olevista ajanmukaisista työmenetelmistä ratkaisukeskeiset työmenetelmät, varhaisen puuttumisen mallit ja perhekeskeinen työote ovat käytössä lähes kaikissa seudun kunnissa. Yhtenä tekijänä tähän lienevät hankkeet ja niiden sisältämät koulutukset ja työmenetelmien juurruttamiset. Sen sijaan lapsilähtöiset työskentelymallit ja dialogiset työmallit ovat vähemmän käytettyjä työmenetelmiä kunnissa.

Taulukko 5. Sosiaalityöntekijöiden käytössä olevat työmenetelmät kunnittain

Työmenetelmä	Kunta						
	Anjalankoski	Elimäki	Iitti	Jaala	Kouvola	Kuusankoski	Valkeala
Dialogiset työmallit					x		
Huoliseula	x	x				x	x
Lapsilähtöiset työskentelymenetelmät							x
Lapsilähtöiset työskentelymenetelmät esim. Pesäpuun menetelmät	x			x			
Lapsilähtöiset työskentelymenetelmät, tunnematto			x				
Läheisneuvonpito		x	x		x	x	
Muut: Heikki Waris-instituutti: lastensuojelun tarpeen arviointi			x	x			
Muut: Marchacin vuorovaikutusmenetelmä						x	
Perheterapeuttinen työote		x	x	x	x	x	
Ratkaisukeskeiset menetelmät	x	x	x	x	x	x	x
Sukupuu			x	x		x	x
Vanhemmuuden roolikartta	x		x	x	x	x	x
Varhaisen puuttumisen mallit	x	x	x	x	x	x	x

4. AVOHUOLTO

Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen tai nuoren tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastustoiminnan turvaamisen sekä muut tarpeen vaatimat tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus (LsL 13 §). Avohuollon tukitoimena voidaan järjestää myös perhehoitoa ja laitoshuoltoa yhdessä vanhemman tai huoltajan kanssa tai 12 vuotta täyttäneelle lapselle yksinään (LsL 14 §).

Lastensuojelulain 12 §:n mukaan avohuollon järjestämisvastuu on kunnalla. Palveluja on järjestettävä silloin, jos kasvuolot vaarantavat tai eivät turvaa lapsen tai nuoren terveyttä tai kehitystä taikka jos lapsi käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään.

Avohuolto on korostuneesti kotikasvatusta ja kodin olosuhteita tukevaa, neuvovaa ja ohjaavaa. Käytännössä avohuollon onnistuminen edellyttää osapuolten vapaaehtoista osallistumista ja aktiivisuutta. Sosiaalilautakunnalla on velvollisuus ryhtyä avohuollon tukitoimiin ja ottaa yhteyttä lapseen, nuoreen tai hänen perheeseensä tuesta sopimiseksi tai antaa tukea silloin, kun lapsi, nuori tai hänen perheensä kokee olevansa tuen tarpeessa. Työmuotoina käyte-

tään lastensuojelun perhetyötä, tukihenkilö- ja tukiperhetoimintaa, kotipalvelua, oppilashuollon palveluita, kasvatus- ja perheneuvontaa sekä muita lapsen ja perheen olosuhteita kohentavia työmuotoja.

Kuntien omat lastensuojelun palvelut sosiaalityön ohella ovat pääasiallisesti perhetyö, erilaiset ryhmät, yhteistyö päivähoidon, neuvolan, koulun ja nuorisotoimen kanssa, moniammatilliset työryhmät sekä yksittäisissä kunnissa kotipalvelu, tukiperhe, päihdehuollon avopalvelut ja koulun sosiaalityö.

Kouvolan seudun kunnat hankkivat lastensuojelun avohuollon palveluja myös yksityisiltä palveluntuottajilta ja järjestöiltä. Tukihenkilö- ja tukiperhepalveluja ostetaan Kymenlaakson Sosiaapsykiatriselta yhdistykseltä, lastenhoitoapua Mannerheimin lastensuojeluliitosta ja kodinhoitoapua yksityisiltä palveluntuottajilta. Seurakuntien kanssa kunnat ovat vaihtelevasti yhteistyössä.

Varsinaisia lastensuojelun avohuollon palveluja kunnat eivät osta toisiltaan. Sen sijaan läheisneuvonpidot ja verkostolliset työmenetelmät ja esimerkiksi leiritoiminta on hoidettu kuntien kesken kirjavin sopimuksin.

Taulukko 6. Avohuollon tukitoimet v. 2006

Tukitoimi	Kunta/kaupunki						
	Anjalan- koski	Elimäki	Jaala	Kouvola	Kuusankoski	Valkeala	YHT.
Perhetyön perheiden määrä	50	-	8	25	23	19	125
Tukiperheiden määrä	10	3	2	11	6	5	37
Tukihenkilöiden määrä	4	1	7	9	12	10	43
Kodinhoitoapua saaneiden perheiden määrä	-	3	2	-	8	8	21

Kouvolan seudulla on vuonna 2006 ollut 125 perhettä, joiden kanssa on tehty perhetyötä. Taulukossa Kouvolan matalat perhetyön luvut selittyvät organisatiomuutoksella ja työntekijävajeella. Avohuollon tukitoimista pahimmin on kärsinyt lapsiperheiden kodinhoitoapu. Se on vähentynyt jatkuvasti 1990-luvun alusta lähtien. Yksityiset lasten- ja kodinhoitopalvelut ovat kalliita eikä kunnallista kodinhoitoapua riitä eri tavoin avuttomien ja uupuneiden vanhempien tarpeeseen. Sosiaalityöntekijät toivovat perhetyön rinnalle lapsiperheiden kotipalvelua. Nykyisellään lastensuojelun perhetyö on suunnattu lastensuojeluperheille eikä perhetyö ole kotipalvelua.

Vapaaehtoisten auttajien kuten tukihenkilöiden saatavuus ja käyttö on vähentynyt. Osin tilanne johtuu siitä, ettei kunnilla ole ollut riittäviä voimavaroja rekrytoida ja kouluttaa tukihenkilöitä.

Ennaltaehkäisevää perhetyötä tehdään lähes kaikissa Kouvolan seudun kuntien peruspalveluissa, esimerkiksi neuvoloiden ja päivähoidon yhteistyönä. Kuntouttavan perhetyön kohderyhmänä ovat lastensuojelun asiakasperheet, jotka tarvitsevat erityistä tukea tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin saavuttamiseksi. Korjaava perhetyö on lastensuojelun avohuollon tukitoimi perheen kriisitilanteessa.

Lastensuojelun avohuolto on jäänyt paljolti sosiaalityön ja perhetyön varaan. Tavallisimmin asiakasperhe tulee perhetyön pariin sosiaalityöntekijän ohjauksena. Aloitteentekijänä perhetyön aloittamiselle voi olla perhe, sosiaalityöntekijä tai muu viranomainen, joka työskentelee moniammatillisessa perheen verkostossa (opettaja, lastentarhanopettaja, terveydenhoitaja tms.). Sosiaalityöntekijä tekee arvion perhetyön tarpeesta ja koordinoi perhetyötä asiakkaan suostumuksen pohjalta.

Avohuollon tukitoimia ovat myös nuoren jälkihuoltoon liittyvä ohjaus ja neuvonta, perheen ohjaus ja tuki taloudellisissa tilanteissa tai psykiatrisen konsultaation tarjoaminen lapselle, nuorelle tai perheelle.

Nuorille ehditään tarjota entistä vähemmän avohuollon tukitoimia ennen nuoren elämäntilanteen kriisiytymistä. Nuorten kriisien nopeutuminen on muodostunut haastavaksi niin lastensuojelulle kuin myös muille palveluille kuten koululle, päihdetyölle, nuorisotyölle ja psykiatrian avohoidolle. Nuorten psykososiaalisten palvelujen kokonaisuutta pidetään hajanaisena ja ongelmien mukaan eriytyneenä.

Ehkäisevän tuen näkökulmasta olisi kehitettävä sellaisia työmenetelmiä ja palveluja, jotka kohtaavat nuoren tarpeet riittävän monipuolisesti. Näin nuoret eivät jää ajelehtimaan löysillä sitoumuksilla kunnes elämäntilanne saattaa edellyttää sijaishuollon toimenpiteitä.

5. SIJAISHUOLTO

Lastensuojelulain mukaan lasten sijaishuollolla tarkoitetaan lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Lapsen sijaishuolto voidaan järjestää perhehoitona tai laitoshuoltona taikka muulla tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lastensuojelulaitoksia, joissa voidaan järjestää lapsen sijaishuoltoa ja laitoshuoltoa tukitoimena ovat lastenkodit, nuorisokodit ja koulukodit sekä muut näihin rinnastettavat lastensuojelulaitokset.

Syksyllä 2006 kuntiin lähetettiin kysely, joka kohdentui kuntien järjestämiin sijaishuollon lastensuojelupalveluihin. Kyselyssä selvitettiin, miten paljon sijaishuollon palveluja kunnissa järjestetään, miten ja minkälaisia palveluja kunnat järjestävät ja kuinka suuret olivat lapsen sijaishuollon kustannukset hoitopäivää kohti.

5.1. Kunnalliset lastensuojelulaitokset ja niihin sijoitetut lapset

Lastensuojelulain 29 §:n mukaan lastensuojelulaitoksia, joissa voidaan järjestää lapsen sijaishuoltoa ja laitoshuoltoa ovat lastenkodit, nuorisokodit ja koulukodit sekä muut näihin rinnastettavat lastensuojelulaitokset. Lastensuojelulaitoksella tulee olla lastensuojelulain mukainen laitoslupa.

Kunnallisia lastensuojelulaitoksia on seudulla kolme: Anjalankosken perhetukikeskus, Kankaron lastenkoti Kouvolaissa ja Kuusankosken perhetukikeskus. Sijoitettuja lapsia näissä yksiköissä oli yhteensä 27, joista huostaan otettuja 21.

Taulukko 7. Kunnallisten lastenkotien ja niihin sijoitettujen lasten määrä kunnittain

Kunta	Lastenkotien määrä	Sijoitettujen määrä	Näistä huostaan otettuja
Anjalankoski	1	4	3
Elimäki	-	-	-
Iitti	-	-	-
Jaala	-	-	-
Kouvola	1	16	13
Kuusankoski	1	7	5
Valkeala	-	-	-
Yhteensä	3	27	21

5.2. Muut lastensuojelulaitokset ja niihin sijoitetut lapset

Kaikki kunnat käyttävät myös muita lastensuojelulaitoksia. Näihin laitoksiin oli sijoitettu yhteensä 23 lasta tai nuorta, joista lähes kaikki huostaan otettuja. Palveluja oli ostettu mm. Pro Manors Oy:ltä, Kymen Nuorten asemalta, Kuntoutuskoti Kasvun portailta, Sippolan ja Harvialan koulukodilta ja Kasvun yhteisöltä. Näiden yksiköiden erityispiirteinä on kuntoutus, erityisosaaminen, erilaiset terapia-palvelut ja useimmissa peruskoulun käyntimahdollisuus.

Taulukko 8. Kuntien käyttämien muiden lastensuojelulaitosten ja niihin sijoitettujen lasten määrä kunnittain

Kunta	Lastensuojelulaitosten määrä	Sijoitettujen lasten määrä	Näistä huostaan otettuja
Anjalankoski	5	6	6
Elimäki	2	3	3
Iitti	1	1	1
Jaala	1	1	1
Kouvola	2	4	4
Kuusankoski	3	3	3
Valkeala	5	5	4
Yhteensä	19	23	22

5.4. Ammatilliset perhekodeit (laitoshoito) ja niihin sijoitetut lapset

Lastensuojelun sijaishuollossa ammatillisella perhekodilla tarkoitetaan yritystä tai yhteisöä, joka tuottaa lastensuojelun sijaishuollon palveluja. Perhekodeit, joissa kukaan ei asu hoidettavien kanssa vaan henkilöstö työskentelee työvuorolistojen mukaan, ovat tosiasiallisesti **laitoksia** ja niillä tulee olla lastensuojelulain 33 §:n mukainen lupa.

Seudun kunnat käyttivät 20 eri ammatillista perhekotia, joihin oli sijoitettu 25 lasta tai nuorta. Eniten perhekotipalveluja käyttivät Kouvola ja Anjalankoski. Elimäki, Jaala ja Valkeala eivät käyttäneet laitoksina pidettävien perhekotien palveluja.

Taulukko 9. Kuntien käyttämien ammatillisten perhekotien (laitoshoito) ja niihin sijoitettujen lasten määrä kunnittain

Kunta	Perhekoti laitoshoito	Sijoitettujen määrä	Näistä huostaan otettuja
Anjalankoski	5	7	7
Elimäki	-	-	-
Iitti	3	3	2
Jaala	-	-	-
Kouvola	9	11	11
Kuusankoski	3	4	4
Valkeala	-	-	-
Yhteensä	20	25	24

5.4. Ammatilliset perhekodit (perhehoito) ja niihin sijoitetut lapset

Perhehoito on sosiaalihuoltolain 17 §:n mukainen sosiaalipalvelu, jonka tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus perheenomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin. Ammatilliset perhekodit, joissa henkilöstö asuu yhdessä hoidettavien kanssa, eivät tarvitse lastensuojelulain 33 §:n mukaista lupaa, eikä niitä luokitella laitoksiksi. Kunnat käyttivät 21 eri ammatillista perhekotia, joihin oli sijoitettu 27 lasta tai nuorta. Näistä lapsista tai nuorista 26 oli huostaan otettuja. Elimäki ja Jaala eivät olleet käyttäneet ammatillisia perhekoteja.

Taulukko 10. Kuntien käyttämien ammatillisten perhekotien ja niihin sijoitettujen lasten määrä

Kunta	Ammatillisten perhekotien määrä	Sijoitettujen määrä	Näistä huostaan otettuja
Anjalankoski	1	1	1
Elimäki	-	-	-
Iitti	2	3	2
Jaala	-	-	-
Kouvola	11	13	13
Kuusankoski	5	6	6
Valkeala	2	4	4
Yhteensä	21	27	26

5.5. Perhehoitajalain tarkoittamat yksityiskodit (perhekoti) ja niihin sijoitetut lapset

Perhekodilla tarkoitetaan lääninhallituksen luvan saanutta yksityistä perhekotia tai perhehoitolain (3312/1992) 1 §:ssä tarkoitettua yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa toimeksiantosuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. Perhehoitajalain tarkoittamia yksityiskoteja oli seudun kuntien käytössä kaikkiaan 48. Näihin kunnat olivat sijoittaneet yhteensä 70 lasta tai nuorta. Näistä 66 oli huostaan otettuja.

Taulukko 11. Perhehoitajalain tarkoittamien yksityiskotien ja niihin sijoitettujen lasten määrä kunnittain

Kunta	Yksityiskotien määrä	Sijoitettujen lasten määrä	Näistä huostaan otettuja
Anjalankoski	10	14	13
Elimäki	3	3	3
Iitti	1	1	1
Jaala	-	-	-
Kouvola	15	23	22
Kuusankoski	16	24	23
Valkeala	3	5	4
Yhteensä	48	70	66

5.6. Sijaishuolto kunnittain

Anjalankoski

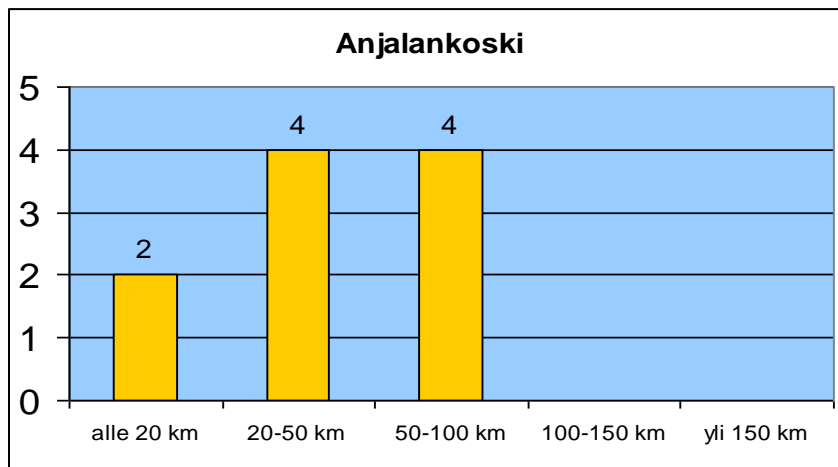
Anjalankoskella oli syyskuussa 2006 sijoitettuna 32 lasta tai nuorta. Kunnan omaan perhetukikeskukseen oli sijoitettuna neljä lasta, muihin laitoksiin kuusi lasta, ammatillisiin perhekoteihin kahdeksan lasta ja sijaisperheisiin 14 lasta.

Hoitokustannukset lasta kohti olivat kunnan omassa perhetukikeskuksessa 8.249 € kuukaudessa ja sijaisperheissä keskimäärin 835 € kuukaudessa. Ammatillisissa perhekoteissa hoitokustannukset lasta kohti olivat keskimäärin 5.294 € kuukaudessa ja muissa laitoksissa keskimäärin 6.170 € kuukaudessa. Sijoitettujen lasten aiheuttamat hoitokustannukset olivat syyskuussa 2006 yhteensä 124.072 €.

Taulukko 12. Sijoitetut lapset ja kustannukset hoitomuodoittain

Hoitomuoto	Lapsia	Kustannukset Euroa/lapsi/kk (9/2006)
Oma laitos (1)	4	8 249,40
Muut laitokset (5)	6	6 170,00
Ammatilliset perhekodit (6)	8	5 294,00
Sijaisperheet (10)	14	835,89
YHTEENSÄ (22)	32	124.072,06

Kuvio 2. Sijoituspaikkojen etäisyydet Anjalankoskelta

Kaupungin ulkopuolisista sijoituspaikoista neljä sijaitsee 50-100 kilometrin etäisyydellä ja kuusi enintään 50 kilometrin etäisyydellä Anjalankoskelta. Yksikään sijoituspaikka ei sijainnut yli sadan kilometrin etäisyydellä Anjalankoskelta.

Elimäki

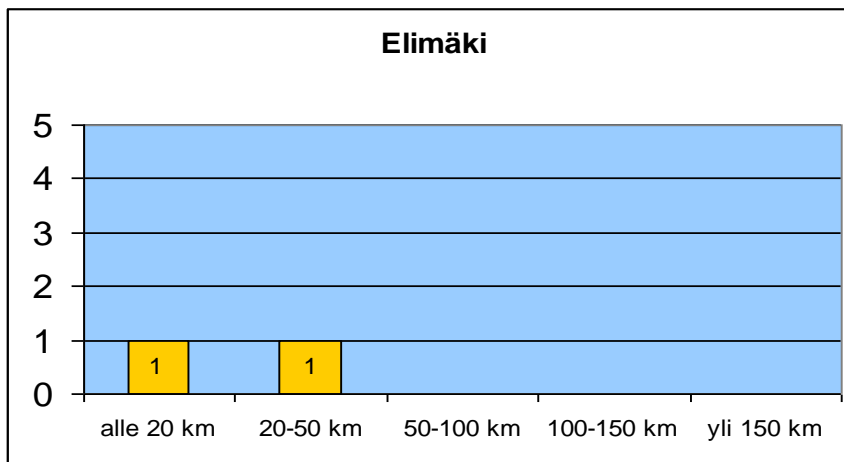
Elimäellä oli syyskuussa 2006 sijoitettuna kuusi lasta tai nuorta. Laitoksiin oli sijoitettu kolme lasta ja sijaisperheisiin kolme lasta.

Hoitokustannukset lasta kohti olivat laitoshoidossa 8.250 € kuukaudessa ja sijaisperheissä 1.060 € kuukaudessa. Sijoitettujen lasten aiheuttamat hoitokustannukset olivat syyskuussa 2006 yhteensä 27.930 €.

Taulukko 13. Sijoitetut lapset ja kustannukset hoitomuodoittain

Hoitomuoto	Lapsia	Kustannukset Euroa/lapsi/kk (9/2006)
Oma laitos (0)	0	0,00
Muut laitokset (2)	3	8 250,00
Ammatillinen perhekoti (0l)	0	0,00
Sijaisperheet (3l)	3	1 060,10
YHTEENSÄ (5)	6	27.930,30

Kuvio 3. Sijoituspaikkojen etäisyydet Elimäeltä

Elimäen kunta ostaa sijaishuollon palveluja Sippolan koulukodilta ja Ryhmäkoti Tinttarallalta. Molemmat sijaishuollon yksiköt sijaitsevat alle 30 kilometrin päässä Elimäeltä.

Iitti

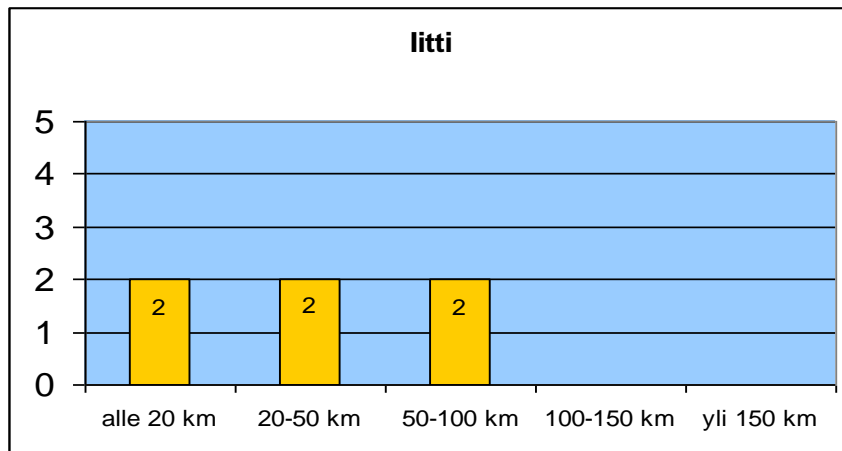
Iitin kunnalla oli syyskuussa 2006 sijoitettuna kahdeksan lasta tai nuorta, joista puolet asui ammatillisessa perhekodeissa.

Hoitokustannukset lasta kohti olivat laitoshoidossa 5.199 € kuukaudessa, ammatillisissa perhekodeissa 5.550 € kuukaudessa ja sijaisperheissä 710 € kuukaudessa. Sijoitettujen lasten aiheuttamat hoitokustannukset olivat syyskuussa 2006 yhteensä 38.510 €.

Taulukko 14. Sijoitetut lapset ja kustannukset hoitomuodoittain

Hoitomuoto	Lapsia	Kustannukset Euroa/lapsi/kk (9/2006)
Oma laitos (0)	0	0,00
Muut laitokset (3)	3	5 199,99
Ammatillinen perhekoti (3)	4	5 550,00
Sijaisperheet (1)	1	710,38
YHTEENSÄ (7)	8	38.510,35

Kuvio 4. Sijoituspaikkojen etäisyydet litistä

Kaikki litin kunnan käyttämät sijoituspaikat sijaitsivat alle sadan kilometrin etäisyydellä kunnasta. Kaukaisin sijoituspaikka sijaitsi Hartolassa.

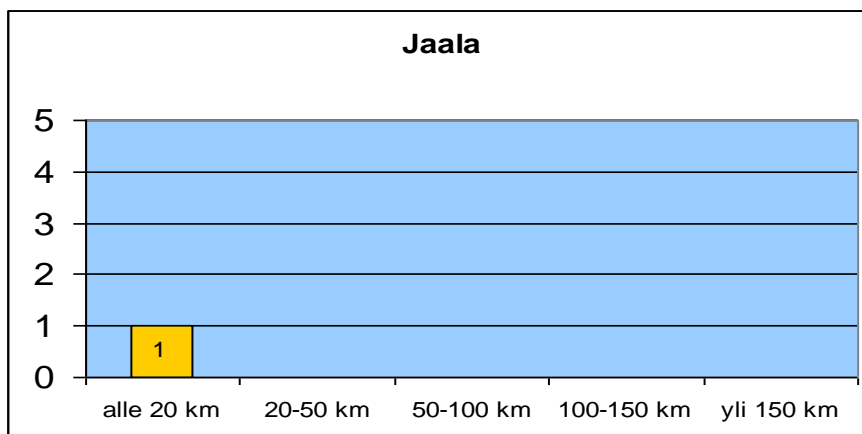
Jaala

Jaalassa oli syyskuussa sijoitettuna yksi lapsi laitoshoitoon. Hoitokustannukset olivat yhteensä 5.841 €.

Taulukko 15. Kustannukset hoitomuodoittain

Hoitomuoto	Kustannukset Euroa/lapsi/kk (9/2006)
Oma laitos (0)	0,00
Muut laitokset (1)	5 841,00
Ammatillinen perhekoti (0)	0,00
Sijaisperheet (0)	0,00
YHTEENSÄ	5.841,00

Kuvio 5. Sijoituspaikan etäisyys Jaalan kunnasta

Jaalan kunnan käyttämä sijoituspaikka sijaitsee Iitin kunnassa noin kahdenkymmenen kilometrin päässä Jaalasta.

Kouvola

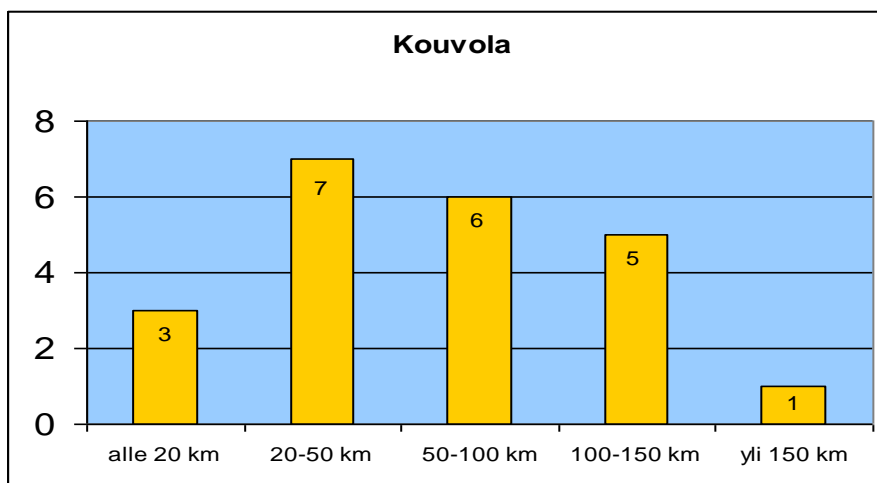
Kouvolassa oli syyskuussa 2006 sijoitettuna 67 lasta tai nuorta. Näistä 15 oli sijoitettuna omaan Kankaron lastenkotiin. Muihin lastensuojelulaitoksiin oli sijoitettuna 15 ja ammatillisiin perhekoteihin 14 lasta. Sijaisperheisiin oli sijoitettuna 23 lasta.

Hoitokustannukset lasta kohti olivat Kankaron lastenkodissa 5.700 € ja muissa laitoksissa 6.655 € kuukaudessa. Ammatillisissa perhekoteissa hoitokustannukset lastan kohti olivat keskimäärin 5.678 € kuukaudessa ja sijaisperheissä 946 € kuukaudessa. Sijoitettujen lasten aiheuttamat hoitokustannukset olivat syyskuussa 2006 yhteensä 282.794 €.

Taulukko 16. Sijoitetut lapset ja kustannukset hoitomuodoittain

Hoitomuoto	Lapsia	Kustannukset Euroa/lapsi/kk (9/2006)
Oma laitos (1)	15	5 700,00
Oma perhekoti (1)	1	1 872,00
Muut laitokset (11)	15	6 655,67
Ammatillinen perhekoti (11)	13	5 678,40
Sijaisperheet (15)	23	946,43
YHTEENSÄ (39)	67	282.794,14

Kuvio 6. Sijoituspaikkojen etäisyydet Kouvolasta

Lasten sijoituspaikoista valtaosa sijaitsi alle sadan kilometrin etäisyydellä Kouvolasta. Yli sadan kilometrin päästä Kouvolasta sijaitsi kuusi sijaishoidon yksikköä, näistä kauimmaisesta Puumalassa, Vantaalla ja Kuitulassa.

Kuusankoski

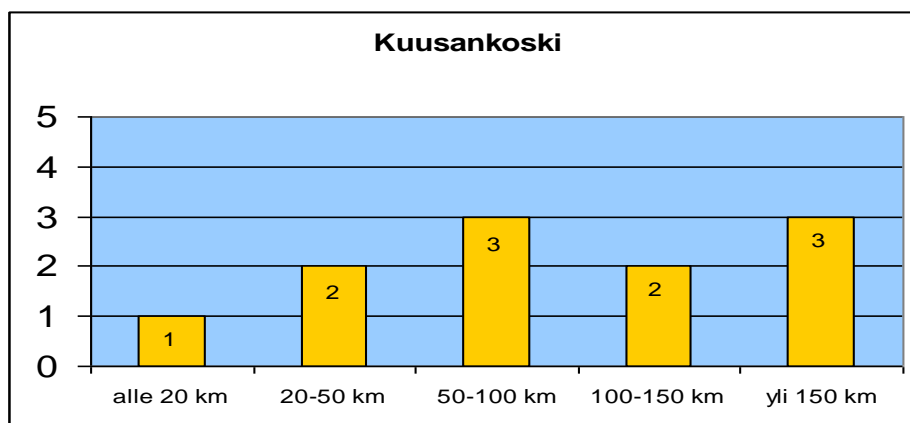
Kuusankoskella on syyskuussa 2006 sijoitettuna yhteensä 44 lasta tai nuorta, Lapsista 24 oli sijoitettuna sijaisperheisiin. Kuusankosken perhetukikeskukseen oli sijoitettuna seitsemän lasta ja muihin laitoksiin seitsemän lasta. Ammatillisiin perhekoteihin oli sijoitettuna kuusi lasta.

Hoitokustannukset lasta kohti olivat omassa perhetukikeskuksessa 4.255 € kuukaudessa, muissa laitoksissa keskimäärin 6.230 € kuukaudessa ja ammatillisissa perhekodeissa 4.534 € kuukaudessa. Sijaisperheeseen sijoitetun lapsen hoitokustannus oli syyskuussa 2006 keskimäärin 757 € kuukaudessa. Sijoitettujen lasten hoitokustannukset olivat syyskuussa 2006 yhteensä 118.791 €.

Taulukko 17. Sijoitetut lapset ja kustannukset hoitomuodoittain

Hoitomuoto	Lapsia	Kustannukset Euroa/lapsi/kk (9/2006)
Oma laitos (1)	7	4255,20
Muut laitokset (6)	7	6 230,01
Ammatillinen perhekoti (5)	6	4 534,08
Sijaisperheet (16)	24	757,97
YHTEENSÄ (28)	44	118.791,82

Kuvio 7. Sijoituspaikkojen etäisyydet Kuusankoskelta

Kuusankosken kaupungin hoitopaikat sijaitsivat valtaosin yli viidenkymmenen kilometrin etäisyydellä kaupungista. Kolme sijaishuoltoyksikköä sijaitsi yli sadan viidenkymmenen kilometrin etäisyydellä. Näistä kauimmainen sijaitsi vajaan kolmensadan kilometrin etäisyydellä.

Valkeala

Valkealassa oli syyskuussa 2006 sijoitettuna 14 lasta tai nuorta. Sijaisperheissä lapsia oli viisi ja saman verran lastensuojelulaitoksissa. Ammatillisissa perhekodeissa valkealalaisia lapsia oli neljä.

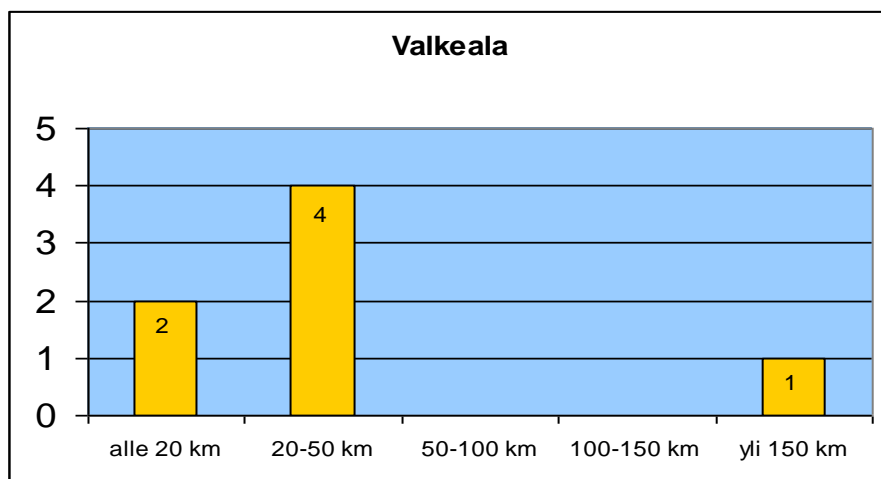
Hoitokustannukset lasta kohti olivat sijaisperheissä 778 €, ammatillisissa perhekodeissa 5.745 € ja lastensuojelulaitoksissa 6.168 € kuukaudessa.

Sijoitettujen lasten aiheuttamat hoitokustannukset olivat syyskuussa 2006 yhteensä 57.713 €.

Taulukko 18. Sijoitetut lapset ja kustannukset hoitomuodoittain

Hoitomuoto	Lapsia	Kustannukset Euroa/lapsi/kk (9/2006)
Oma laitos (0)	0	0,00
Muut laitokset (5)	5	6 168,00
Ammatillinen perhekoti (2)	4	5 745,00
Sijaisperheet (3)	5	778,67
YHTEENSÄ (10)	14	57.713,35

Kuvio 8. Sijoituspaikkojen etäisyydet Valkealasta

Valkealan kunnan sijoituspaikat sijaitsivat lähes kaikki alle viidenkymmenen kilometrin etäisyydellä kunnasta. Yksi sijoituspaikka oli ostettu Jyväskylän maalaiskunnasta.

6. YKSITYISET PALVELUNTUOTTAJAT POHJOIS-KYMENLAAKSOSSA

Kouvolan seudun kunnissa oli marraskuussa 2006 kaikkiaan 22 yksityistä lastensuojelunpalveluntuottajaa. Kaikissa kunnissa oli yksityisiä palveluntuottajia, joskin Iitissä, Anjalankoskella ja Kuusankoskella lukumääräisesti Valkealaa, Kouvolaa ja Elimäkeä enemmän.

7. LASTENVALVONTA

Lastenvalvonnan tehtäviä määrittelevät seuraavat lait: Isyyslaki (1975/700), Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (1983/361), Laki lapsen elatuksesta (1975/704), Elatusturvalaki (1998/671) ja Sosiaalihuoltolaki.

Lastenvalvojat hoitavat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten isyysasioita sekä lasten elatus-, huolto ja tapaamisoikeusasioita. Lapsen synnyttyä avioliiton ulkopuolella tulee siitä maistraatin välityksellä tieto lastenvalvojalle.

Avio- tai avoerotilanteessa lastenvalvojan tai sosiaalityöntekijän luona voidaan laatia ja vahvistaa sopimukset lapsen huollosta, asumisesta, tapaamisoikeuksista ja elatuksesta. Lapsen juridisia huoltomuotoja ovat yhteishuolto ja yksinhuolto. Lisäksi lastenvalvojat antavat virka-apua muiden kuntien lastenvalvojille edellä mainituissa asioissa. Lapsen edun mukaisten elatus-, huolto ja tapaamissopimusten aikaansaaminen turvaa osaltaan lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin sekä minimoi riitaisia oikeudenkäyntejä.

Kuntakohtaiset tilastot lastenvalvojan työstä v. 2006:

Taulukko 19. Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisista sekä arvioidut työtunnit/vuosi

Kunta	Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisesta			
	Sopimukset		Virka-apupyynnöt	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	213	350	20	50
Elimäki	67	arv. 100	0	0
Iitti	53	80	8	4
Jaala	8	16	1	1,5
Kouvola	155	arv. 155	6	arv. 6
Kuusankoski	174	150	11	6,5
Valkeala	107	90	6	3
Yhteensä	778	arv. 941	52	arv. 71

Lastenvalvojat ovat laatineet Kouvolan alueella 778 sopimusta lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisista. Sopimuksiin on arvioitu tehdyn 941 työtuntia vuodessa.

Taulukko 20. Isyyden selvittämiset ja arvioidut työtunnit

Kunta	Isyyden selvittäminen					
	Isyyden vahvistamiset		Vahvistamatta jääneet		Virka-apupyynnöt	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	72	72	2	5	1	3
Elimäki	40	arv. 40	2	arv. 4	0	0
Iitti	30	20	1	2	1	1
Jaala	7	10	0	0	0	0
Kouvola	103	arv. 100	-	-	-	-
Kuusankoski	77	50	5	2,5	1	1
Valkeala	42	22	0	0	3	1,5
Yhteensä	371	arv. 314	9	arv. 13,5	6	6,5

Lastenvalvojat ovat hoitaneet 386 isyysasiaa. Niihin on arvioitu kuluneen 331 työtuntia.

Vastuu lapsen elatuksesta kuuluu lapsen vanhemmille. Lapselle voidaan vahvistaa elatusapumaksu, jos vanhempi ei muulla tavoin huolehdi lapsen elatuksesta tai jos lapsi ei pysyvästi asu vanhempansa luona. Elatusapu on lastenvalvojan vahvistama kirjallinen sopimus tai tuomiolla vahvistettu rahasuoritus, jolla lapsen vanhempi osallistuu lapsen elatukseen.

Taulukko 21. Elatusapusopimukset ja virka-apupyynnöt sekä arvioidut työtunnit

Kunta	Elatusapusopimukset			
	Sopimukset		Virka-apupyynnöt	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	231	470	25	50
Elimäki	59	arv. 90	0	0
Iitti	27	35	5	4
Jaala	8	12	1	1,5
Kouvola	226	arv. 226	16	arv. 16
Kuusankoski	173	173	37	30
Valkeala	111	110	5	3
Yhteensä	835	arv. 1116	89	arv. 104

Kouvolan alueella on vahvistettu 835 elatusapuseroitusta ja vastattu 89 virka-apuopyyntöön. Näihin on arvioitu kuluneen 1220 työtuntia.

8. OTTOLAPSINEUVONTA

Ottolapsineuvonnan järjestämisestä on säädetty lapseksi ottamisesta annetussa laissa (153/1985, ottolapsilaki). Ottolapsineuvonta on kunnan lakisääteinen tehtävä. Sosiaalihuoltolain 17§:n mukaan kysymys on sosiaalipalvelusta.

Ottolapsineuvonta on tarkoitettu adoptiolasta hakeville ja niille, jotka harkitsevat lapsensa luovuttamista adoptioon. Adoptiolasta hakevien tulee olla vähintään 25-vuotiaita. Ottolapsineuvonnassa kartoitetaan ottolasta haluavan edellytykset ja valmiudet ottovanhemmukseen. Ottolapsisuhdetta ei voida vahvistaa, jos hakijat eivät ole saaneet ottolapsineuvontaa. Neuvonnan tarkoituksena on lapsen edun turvaaminen. Samalla se valmentaa vanhempia uuteen elämäntilanteeseen. Neuvonta on ottovanhempien lisäksi tarkoitettu lapsen luovuttamista harkitseville vanhemmille sekä lapselle itselleen.

Taulukko 22. Ottolapsineuvonta ja arvioidut työtunnit

Kunta	Kunnan ottolapsineuvonta			
	Suomen sisällä tehdyt adoptiot		Kansainväliset adoptiot	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	0	0	0	0
Elimäki	0	0	0	0
Iitti	0	0	0	0
Jaala	0	0	0	0
Kouvola	1	arv. 5	10 (07)	arv.170
Kuusankoski	1	5	0	0
Valkeala	0	0	0	0
Yhteensä	2	10	17	170

Anjalankoski, Kuusankoski ja Kouvola järjestävät itse Suomen sisällä tehdyt adoptiot. Anjalankoski ja Kuusankoski järjestävät kansainväliset adoptiot ostopalveluina. Kouvola hoitaa kansainväliset adoptiot itse. Lisäksi Kouvola tuottaa ostopalveluna kansainvälisen adoption selvityksiä.

Iitti, Jaala ja Valkeala käyttävät ostopalveluja ottolapsineuvonnan järjestämiseksi. Palveluja ostetaan Pelastakaa Lapset ry:ltä (Perheoikeudellisten asioiden nykytila ja kehitys Kouvolan seudulla: KyAMK opinnäytetyö: sosionomipiskelijät Suvi Liikkanen ja Emilie Taimisto).

9. JOHTOPÄÄTÖKSET

Lastensuojelun sosiaalityön tila

Lastensuojelun nykytilan selvityksellä kartoitettiin Kouvolan seudun kuntien lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden tilannetta, osaamista ja käytössä olevia työmenetelmiä. Selvitys sisältää lastensuojelun sijaishuollon palveluiden määrän, hoitopäiväkustannukset ja sijoitettujen lasten määrän.

Syyskuussa 2006 kunnissa oli 21 lastensuojelun sosiaalityöntekijän vakanssia. Niissä oli yhdeksän kelpoisuusehdot täyttävää sosiaalityöntekijää ja 12 epäpätevää työntekijää. Varsinkin pienten kuntien ns. yhdenneytysissä sosiaalityössä oli määräaikaista ja epäpäteviä enemmän kuin vastaavissa tehtävissä muissa kunnissa.

Sosiaalityöntekijät analysoivat itse omaa työtään kuvaamalla sitä työmäärältään raskaaksi. Yli puolet työntekijöistä oli ollut tehtävissä yli kymmenen vuotta. Arvioiden mukaan kolmannes sosiaalityöntekijöistä jää eläkkeelle vuoteen 2015 mennessä, minkä seurauksena uusia päteviä sosiaalityöntekijöitä tullaan tarvitsemaan huomattava määrä. Kuntien rekrytointikykyä ja vetovoimaa työnantajina tulisi parantaa. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vakanssien määrät ovat alueen väkilukuun verrattuna alimitoitettut.

Sosiaalityöntekijät analysoivat itse omaa työtään kuvaamalla sitä työmäärältään liian raskaaksi. Yli puolet työntekijöistä oli ollut tehtävissä yli kymmenen vuotta. On arvioitu, että kolmannes sosiaalityöntekijöistä jää eläkkeelle vuoteen 2015 mennessä, minkä seurauksena uusia päteviä sosiaalityöntekijöitä tullaan tarvitsemaan huomattava määrä. Kuntien rekrytointikykyä ja vetovoimaa työnantajina tulisi parantaa. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vakanssien määrät ovat alueen väkilukuun verrattuna alimitoitettut.

Sosiaalityöntekijät kuvasivat, että he voivat vain soveltuvin osin hyödyntää erityisosaamistaan. Syyksi he määrittivät pääsääntöisesti kiireisen työtahdin. Sosiaalityöntekijät nostivat työtahdin ja huonon palkkauksen ongelmiksi. Työntekijät pitivät työmenetelmäkoulutuksia tärkeinä, joskin uusien työmenetelmien käyttö työssä oli ollut vaihtelevaa johtuen henkilöstöresursseista ja kiireestä. Monet työmenetelmät vaativat aikaa ja työparin. Lisäksi työntekijät pohtivat avohuollon vaatimatonta osuutta työssään. Korjaava työ lohkaisee suuren osan työajasta.

Tärkeää ammatillisuuden, osaamisen hankkimisen ja sen säilyttämisen kannalta on, että työntekijöille löytyy kollegiaalista tukea ja mahdollisuus kiinnittyä johonkin suurempaan ryhmään. Yhteistyö voi olla pienelle kunnalle pelastus. Yksin tekemisen kulttuurista tulisi päästä työparimalleihin ja tiimityöskentelyyn.

Kouvolan seudun seitsemässä kunnassa ei ole järkevää eikä mahdollistakaan tuottaa kaikkia lastensuojelun palveluita kuntakohtaisesti. Erityisesti sosiaali-

työn erityisosaamisen käyttö edellyttää usein pientä kuntaa suurempaa väestöpohjaa (vähintään 20 000 asukasta) ja yhteistyötä. Yhden ja monesti vaihtuvan sosiaalityöntekijän ammatillisen osaamisen varassa oleva kunta ei pysty tarjoamaan riittävää tukea ja osaamista lastensuojelutyölle. Lastensuojelutyötä tulisi verkottaa ja osaamista keskittää.

Avohuolto

Kuntien omat lastensuojelun avohuollon palvelut sosiaalityön ohella ovat pääasiallisesti perhetyö, erilaiset ryhmät, yhteistyö päivähoidon, neuvolan, koulun ja nuorisotoimen kanssa, moniammatilliset työryhmät sekä yksittäisissä kunnissa kotipalvelu, tukiperhe, päihdehuollon avopalvelut ja koulun sosiaalityö.

Kouvolan seudun kunnat hankkivat lastensuojelun avohuollon palveluja myös yksityisiltä palveluntuottajilta ja järjestöiltä. Tukihenkilö- ja tukiperhepalveluja ostetaan Kymenlaakson Sosiaapsykiatriselta yhdistykseltä, lastenhoitoapua Mannerheimin lastensuojeluliitosta ja kodinhoitoapua yksityisiltä palveluntuottajilta. Seurakuntien kanssa kunnat ovat vaihtelevasti yhteistyössä.

Varsinaisia lastensuojelun avohuollon palveluja kunnat eivät osta toisiltaan. Sen sijaan läheisneuvonpidot ja verkostolliset työmenetelmät ja esimerkiksi leiritoiminta on hoidettu kuntien kesken kirjavin sopimuksin. Sopimusjärjestelmää tulisi kehittää.

Vapaaehtoisten auttajien kuten tukihenkilöiden saatavuus ja käyttö on myös vähentynyt. Osin tilanne johtuu siitä, ettei kunnilla ole ollut riittäviä voimavaroja rekrytoida ja kouluttaa tukihenkilöitä. Tukihenkilöiden koulutuksiin ja ylläpitoon kunnat voisivat yhdistää voimavaroja.

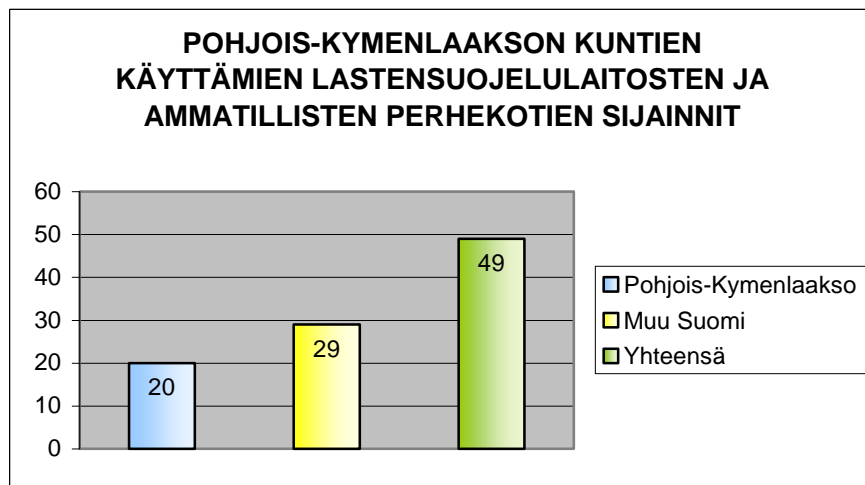
Sijaishuolto

Seudun kunnat olivat syyskuussa 2006 sijoittaneet yhteensä 172 lasta tai nuorta kodin ulkopuolelle. Yhteenlaskettuna kunnat käyttivät sijaishuollossa kuuttakymmentäkolmea lastensuojelulaitosta tai ammatillista perhekotia. Näihin oli sijoitettuna 102 lasta tai nuorta.

Lisäksi seudulla toimi 48 perhehoitajaa, joiden hoidossa oli 70 lasta tai nuorta.

Kouvolan seudulla toimii 22 yksityistä lastensuojelun palveluntuottajaa sekä valtion omistama Sippolan koulukoti. Kunnat käyttivät Pohjois-Kymenlaakson 19 eri yksityisen palveluntuottajan palveluja sekä Sippolan koulukodin palveluja. Muualta Suomesta kunnat ostivat 29:n eri yksityisen palveluntuottajan palveluja.

Kuvio 9.

Sijaishuollon palvelut tulisi hankkia Kouvolan seudulta silloin kuin mahdollista. Tätä tukisi esimerkiksi yksityisten lastensuojelun palveluntuottajien rekisteri ja mahdollisesti seudullisen sijaishuoltoon erikoituneen yksikön toteuttaminen. Kun lapset on sijoitetut ympäri Suomea, saattaa sosiaalityöntekijöiden muutoinkin kiireiset päivät täytyä pakollisista huoltosuunnitelmien tarkistamisista. Voisiko kuntien omia lastensuojelulaitoksia kehittää palvelemaan koko seutua? Koko perheen kuntoutus, arviointi, intervallihoidot ja päivätoiminta ovat avohuollon erityispalveluja, joihin kannattaa panostaa.

Perhehoitajien koulutukseen, työnohjaukseen ja työssä jaksamiseen pitäisi panostaa, näin turvataan lapsille perhesijoitusmahdollisuudet.

Kuntien tulisi yhteistyössä etsiä keinoja, joilla perhehoitajia saataisiin rekrytoitua seudulle esimerkiksi kampanjan avulla.

Lastenvalvonta

Kouvolan seudulla on tehty 778 sopimusta lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisista. Sopimusten tekemiseen on arvioitu käytetyn 940 työtuntia vuodessa. Lisäksi on hoidettu 386 isyysasiaa. Niihin on arvioitu kuluneen 331 työtuntia.

Kouvolan seudulla on tehty 835 elatusapusopimusta ja vastattu 89 virka-apupyyntöön. Näihin on arvioitu kuluneen 1220 työtuntia. Lastenvalvonta ja otolapsineuvonta voitaneen tulevaisuudessa hoitaa seudullisesti. Tämä vähentää työn haavoittuvuutta, lisää asiantuntijuutta ja samalla vahvistaa asiakkaan asemaa.

16.10.2007

Ulkoasu
Eija Tiitinen

Palveluntuottaja Osoite Yhteyshenkilö Sähköposti Puhelin	Yksikkömäärä	Asiakaspaiikat	Ikäryhmä	Sijoittajakunnat	Avo	Huos	Lyh	Pitk	Peruspalvelut						Koulutus						Terapia- ja lääkäripalvelut (o=oma, u=ulk.)						Erityispalvelu			Jälkihuolto					Eri tarp.	
									Ympäri- vrk	Sij.p.kiir.	Enn. ehk.	Pv. toim.	Ensi- koti	Kotik. per.	Kotik. muk.	Koul.avust.	Työharj.	Oppisop.	Lukio/amm.	Lääk-	Lääkeh.	Yks.ter.	Ryhm.ter.	Perhet.	Psyk.palv.	Toim.ter.	Muu	Erit.res.	Kriisihoito	Huumevir.	Vierih.	Muu	Its.tait.	Omat as.	Oma turv.	Tuett.as.
Annalan Kasvurengas Oy Kujansuuntie 42/ Ravitie 4 47400 Kausala Nina Silventoinen annalankasvurengas@co.inet.fi (05) 3530 188 040 8422 301	2	12 (6+ 6)	12- 18	Kuusankoski Kouvola Valkeala Pyhtää Tuusula Vantaa Orimattila Riihimäki Mikkeli Karkkila	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	u		u		u	u	u	u	u	x	x								x	x	
Kuntoutuskoti Kasvun Portaat Oy Väärtintie 914 47490 Mankala Jaana Vihavainen Taimi Niskasaari jaana.vihavainen@pp.inet.fi 0400 545 853 040 5936 968	(yht.3) 1	6	15- 21	Kouvola A.koski Kotka Vantaa Hollola Lahti	x	x	x	x																												
Ryhmäkoti Kasvun portaat Kauppakatu 14 47400 Kausala	1	7	10- 21	Imatra Lahti Pyhtää Kirkkonummi Hollola	x	x	x	x								u	u	o	o	o	u	u	o			x								x		
Tukiasunnot	1	4	16-	Iitti Vantaa Hollola	x	x	x	x																												

Palveluntuottaja Osoite Yhteys henkilö Sähköposti Puhelin	Yksikkömäärä	Asiakaspaikat	Ikäryhmä	Sijoittajakunnat					Peruspalvelut							Koulutus							Terapia- ja lääkäripalvelut (o=oma, u=ulk.)							Erityispalvelu				Jälkihoolto					Eri tarp.					
					Avo	Huos	Lyh	Pitk	Ympärvrk	Sij.p.kiir.	Enn. ehk.	Pv. toim.	Ensikoti	Kotik. per.	Kotik. muk.	Koul.avust.	Työharj.	Oppisop.	Lukio/amm.	Lääk-	Läakeh.	Yks.ter.	Ryhm.ter.	Perhet.	Psyk.palv.	Toim.ter.	Muu	Erit.res.	Kriisihoito	Huumevir.	Vierih.	Muu	Its.tait.	Omat as.	Oma turv.	Tuett.as.	Tukinlö	Muu	Eri kult.	Keh.vamm				
Kymen Nuorten Asema Oy PL 36 47401 Kausala jussi.kakkori@nuortenasema.net 0400 555 021	1	10	14-18	-	x	x	x	x	x	x								x	x																									
Perhekoti Aada Marilla Ay Merrankuja 17 47400 Kausala Harri ja Tuija Nuutinen (05) 3638 363 0500 485 252	1	3	0-9	Orimattila		x		x	x									u	u	u					u	u																		
Perhekoti Päivänsäde ja Menninkäinen Ky Kömmistöntie 59 19160 Huutotöyry Tanja Mertanen tanjamertanen@netti.fi (03) 7180 270 040 7732 679	1	6	0-12	Kuusankoski litti	x	x	x	x	x									u	u	u				u	u																	x		
Pro Manors Oy/ Loikalan kartano Sitikkalantie 683 47490 Mankala heidi.rauha@promanors.fi 0400 450 802	1	10+8	12-21	-		x		x	x				x	x	x		x	u	u	o	o	o			o	x	x	x			x	x	x	x										

Palveluntuottaja Osoite Yhteys henkilö Sähköposti Puhelin	Yksikkömäärä	Asiakaspaikat	Ikäryhmä	Sijoittajakunnat	Avo	Huos	Lyh	Pitk	Peruspalvelut						Koulutus						Terapia- ja lääkäripalvelut (o=oma, u=ulk.)						Erityispalvelu					Jälkihuolto					Eri tarp.							
									Ympärvrk	Sij.p.kiir.	Enn. ehk.	Pv. toim.	Ensikoti	Kotik. per.	Kotik. muk.	Koul.avust.	Työharj.	Oppisop.	Lukio/amm.	Lääk-	Lääkeh.	Yks.ter.	Ryhm.ter.	Perhet.	Psyk.palv.	Toim.ter.	Muu	Erit.res.	Kriisihoito	Huumevir.	Vierih.	Muu	Its.tait.	Omat as.	Oma turv.	Tuett.as.	Tukinlö	Muu	Eri kult.	Keh.vamm				
Riste Ky Pietari Lyötintie 19 47540 Lyöttilä Aila Lehtinen (huom. ei uusia as.) (05) 3663 946	1	3	16-18	Kotka Ruotsinpyhtää		x		x	x																																			
Pääskynpesän perhekoti Oy Kyröntie 166 47710 Jaala Terttu Simonen (05) 384 483	1	5	6-20	Espoo Tampere		x		x	x	x				x	x																													
Seiska-kodit Oy/ Pienryhmäkoti Lakka Raivaajan- tie 1 45200 Kouvola marko.kivioja @seiskakodit.fi 050 5596 562	1	5	15-17	A:koski Pyhtää Lapinjärvi	x	x	x	x	x					x	x					u	u	u	u	u	u	u	u		x	x				x	x	x								
Elmerikoti Oy Jukolantie 20 45700 Kuusankoski elsa.rikkola @elmerikoti.inet.fi 040 8349 217	1	4	12-18	Helsinki Vantaa Kouvola		x		x	x										u	u	u			u	u	o						x	x	x	x	x				x	x			
Ryhmä- ja kuntoutuskoti Myllykoto Oy Myllytie 11 45910 Voikkaa Niko Wass info@myllykoto.fi 044 0101 939 044 0101 938	1	8	10-18	P- Kymenlaakso+ valtakunnalli- sesti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	u	o	o/u		o	u	u			x	x		x		x	x	x	x	x			x				

Palveluntuottaja Osoite Yhteyshenkilö Sähköposti Puhelin	Yksikkömäärä	Asiakaspaikat	Ikäryhmä	Sijoittajakunnat	Avo	Huos	Lyh	Pitk	Peruspalvelut							Koulutus							Terapia- ja lääkäripalvelut (o=oma, u=ulk.)							Erityispalvelu					Jälkihuolto					Eri tarp.	
									Ympäivirk	Sij.p.kiir.	Enn. ehk.	Pv. toim.	Ensikoti	Kotik. per.	Kotik. muk.	Koul.avust.	Työharj.	Oppisop.	Lukio/amm.	Lääk.	Lääkeh.	Yks.ter.	Ryhm.ter.	Perhet.	Psyk.palv.	Toim.ter.	Muu	Erit.res.	Kriisihoito	Huumevir.	Vierih.	Muu	Its.tait.	Omat as.	Oma turv.	Tuett.as.	Tukinlö	Muu	Eri kult.	Keh.vamm	
Ryhmäkoti Tinttaralla Oy Vainiolantie 2 45700 Kuusankoski jaana.strom-hietanen @tinttaralla.com 050 3100 133	1	6	0-18	Elimäki Heinola Kouvola		x		x	x																																
Perhekoti Sinivuokko Ay Aitomäentie 1166 45100 Kouvola Hannele ja Pekka Halinen pk-sinivuokko@apkl.fi (Huom. Ei uusia) 040 5911 870 040 5911 871	1	5		Vantaa Kouvola Imatra		x		x	x																																
Saviston Koti Oy Savistontie 355 47810 Selänpää asko.ikaheimonen @pp.inet.fi 040 7246 648				Kouvola Valkeala Elimäki Lahti Orimattila Imatra																																					
Saviston Koti Oy/Kouvola Kauppalankatu/ Savistontie 355 47810 Selänpää 040 7246 648	2	11 +2	13- 18	Espoo Riihimäki Mynämäki Somero A:koski		x	x	x	x	x			x	x					u	o/ u	u				u	u		x	x					x	x	x	x	x		x	

KOULUTUSSUUNNITELMA JA SEN TOTEUTTAMINEN

2006				
Koulutussuunnitelma		Koulutuksen toteuttaminen		
Koulutuksen tavoite	Koulutuksen sisältöalue ja kohderyhmä	Koulutus (nimi järjestäjä aika paikka)	Osallistujat	Kustannukset
Dokumentoinnin merkitys juridisesti ja uuden ls-lain tuomat muutokset dokumentointiin	Sosiaalityön dokumentointi	Sosiaalityön dokumentointikoulutus, Helsingin yliopisto, Palmenia, 21.11.2006-22.11.2006, Kouvola-talo	Kuntien lastensuojelun sosiaali- ja perhetyöntekijät (25)	5000€

2007				
Koulutussuunnitelma		Koulutuksen toteuttaminen		
Tavoite	Koulutuksen sisältöalue	Koulutus (nimi järjestäjä aika paikka)	Osallistujat	Kustannukset
Vahvistaa lastensuojelun perustyötä ,Uusien lapsilähtöisten työmenetelmien juurruttaminen	Lapsilähtöinen työmenetelmäkoulutus kuntien sosiaali- ja perhetyöntekijöille	Lupaus lapselle - koulutusseminaari, Pesäpuu ry, 25.-26.4.2007, Helsinki	Kuntien lastensuojelun sosiaalityöntekijät (31)	4500€
Hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan avohuollon tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan organisointi	Seudullinen tukihenkilö- ja tukiperhekoulutus	Seudullinen tukihenkilökoulutus 12.4.-15.5.2007 Kehittämishanke ja Ehjä ry. Kouvola-talo	Tukihenkilöiksi ja tukiperheiksi aikovat seutukunnan asukkaat ja alueella opiskelevat alan opiskelijat	3500€

2007 - 2008				
Koulutussuunnitelma		Koulutuksen toteuttaminen		
Koulutuksen tavoite	Koulutuksen sisältöalue	Koulutus (nimi järjestäjä aika paikka)	Osallistujat	Kustannukset
Uuden lastensuojelulain haltuunotto käytännön työssä	Lastensuojelulain tuomat muutokset	Uudistuva lastensuojelulaki, Helsingin yliopisto, Palmenia, 31.10.-1.11.2007 Kouvola-talo	Kuntien sosiaali- ja perhetyöntekijät ja lastensuojelulaitosten johtajat ja työntekijät (70)	9000€
Lastensuojelun edunvalvonnan – koulutus	Lastensuojelun edunvalvonnan hakeminen ja käyttö uuden lastensuojelulain mukaan	Lastensuojelun edunvalvonnan koulutustilaisuus, Kehittämishanke ja Pela 9.1.2008, Palmenia	Kuntien sosiaalityöntekijät, esimiehet, maistraatti, käräjäoikeus, sosiaaliamies (30)	400€
Lastensuojelun tukihenkilöiden ja –perheiden koulutustilaisuus	Tukiperheiden ja –henkilöiden vapaaehtoistyössä jakaminen	Lastensuojelun kehittämishanke, Martta-tila, 22.1.2008	Tukihenkilökursilla olleet tukiperheet ja tukihenkilöt (18)	300€
Yhteisen koulutussuunnitelman luominen kunnallisille perhetukikeskuksille	Perhetukikeskusten henkilöstön motivoiminen ja koulutuksen tarpeen arvioimisen koulutustilaisuus	Perhetukikeskusten koulutuspäivä 4.3.2008 Palmenia Lastensuojelun kehittämishanke ja perhetukikeskusten johtajat	Perhetukikeskusten työntekijät ja johto (31)	1000€
Uuden lastensuojelulain tuomat muutokset yhteistyötahoille	Lastensuojelulain muutokset yhteistyötahoille	Uudistuva lastensuojelulaki, Helsingin yliopisto, Palmenia, 6.5.2008	Kouvolan seudun opettajat ja päivähoitohenkilöstö (150)	9000€

2008				
Koulutussuunnitelma		Koulutuksen toteuttaminen		
Koulutuksen tavoite	Koulutuksen sisältöalue	Koulutus (nimi järjestäjä aika paikka)	Osallistujat	Kustannukset
Lastensuojelun tukihenkilöiden ja –perheiden koulutustilaisuus	Tukiperheiden ja –henkilöiden vapaaehtoistyössä jaksaminen	Lastensuojelun kehittämishanke, Martta-tila, 22.1.2008	Tukihenkilökurssilla olleet tukiperheet ja tukihenkilöt (22)	400€
Perhetukikeskusten henkilökunnan motivointi ja rohkaisu -päivä	Perhetukikeskusten henkilöstön motivoiminen ja koulutuksen tarpeen arvioimisen koulutustilaisuus	Perhetukikeskusten koulutuspäivä 4.3.2008 Palmenia Lastensuojelun kehittämishanke ja perhetukikeskusten johtajat	Perhetukikeskusten työntekijät ja johto (31)	1000€
Uuden lastensuojelulain tuomat muutokset yhteistyötahoille	Lastensuojelulain muutokset yhteistyötahoille	Uudistuva lastensuojelulaki, Helsingin yliopisto, Palmenia, 6.5.2008 ja 16.9.2008	Kouvolan seudun opettajat, terveydenhuolto-, nuorisotoimija päivähoitohenkilöstö (150)	9000€
Pride -kouluttajien kouluttautuminen sijaisperhetyön kehittämiseen	Pride -kouluttajana toimiminen Kouvolan seudulla (sijaisperheiden koulutus)	Kouluttajakoulutus, Pesäpuu, 31.3.2009-3.4.2009 ja 21.4.-24.4.2009	Lastensuojelun sosiaalityöntekijät (2)	3000€ matkat majoitus
Uuden lastensuojelulain tuomat muutokset käytännön työhön	Lastensuojelulainsäädäntö ja sen erityiskysymykset käytännön työssä	Lappeenrannan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, OTT, Eva Gottberg, 6.3.2008	Lastensuojelun sosiaalityöntekijät (20)	2000€
Perhetukikeskusten henkilökunnan ammatillisen osaamisen lisääminen	Menetelmät: Kriisihoito Arviointi Perhekuntoutus	Räätälöity koulutus	Perhetukikeskusten työntekijät (30)	9000€
Lastensuojelun edunvalvonnan ja työmenettelyn koulutukset Kouvolan seudulle	Edunvalvonnan hakeminen ja käyttäminen lastensuojelussa	Lastensuojelun edunvalvojakoulutus, Pelastuskeskus ry. 26.3.-27.3. 2008 ja 15.5.2008	2 sosiaalityöntekijää	300 € matkat majoitus

Perheoikeudellisten asioiden syventäminen	Lastenvalvojen koulutuspäivät	Efeco Helsinki, 12.10.-13.10.2008	3 lastenvalvojaa	600€ matkat majoitus
Lapsen ja perheen arviointiin liittyvien työmenetelmien hallinta	Lapsilähtöiset työmenetelmät: Heikki Waris instituutti, Pesäpuu ja vanhemmuuden roolikartta (käytännön harjoitukset)	Lastensuojelun kehittämishanke, Sipolan koulukodin sijaishuollon kehittämishanke ja Ky-amk, alkusyksy 2008, Sairaalanmäki	Kouvolan seudun sosiaalityöntekijät ja perhetyöntekijät	800€
Kuntien omien tukihenkilöiden ja –perheiden sekä seudullisen tukiperhe/henkilöpankin yhdistäminen ja siihen liittyvä koulutus	Tukihenkilöiden ja –perheiden jakamisen ja motiivoinnin koulutustilaisuus	Lastensuojelun kehittämishanke ja kuntien sosiaalityöntekijät syksy 2008	Kuntien tukihenkilöt ja tukiperheet ja seudullinen pankki (40)	500€
Uuden lastensuojelulain tuomat muutokset yhteistyötahoille	Lastensuojelulain muutokset yhteistyötahoille	Uudistuva lastensuojelulaki, Helsingin yliopisto, Palmenia, syksy 2008	Kouvolan seudun opettajat, terveydenhuolto-, nuorisotoimi- ja päivähoito (150)	9000€
Lapsen ja perheen alkuarvioinnin vahvistaminen	Alkuarvioinnin sisältö ja menetelmät	Räätälöity koulutus, syksy 2008, osittain Lahden AMK	Kuntien sosiaalityöntekijät ja perhetyöntekijät	10 000€
Lastensuojelun toimijoiden verkottuminen ja yhteisen osaamisen lisääminen	Lastensuojelun osallisuus, lastensuojelupolitiikka ja erityisosa-alueet	Lastensuojelupäivät, Lastensuojelun keskusliitto, Jyväskylä, 7.-9.10.2008	Kuntien lastensuojelun avainhenkilöt ja yhteistyötoimien edustajat (36)	15 000€
Lastensuojelun edunvalvonnan ja työmenettelyn kehittäminen	Edunvalvonnan hakeminen ja käyttäminen lastensuojelussa	Lastensuojelun edunvalvojakoulutus, Pelastakaa lapset ry. syksy 2008	Sosiaalityöntekijä (2)	700€
Lapsikeskeisen työorientaation kehittäminen lastensuojelun asiakastyössä	Lapsen kuulemisen menetelmät lasta tukevalla työotteella	Lapsen kuulemisen menetelmät, Oy Kasvun Avain ltd. 25.-26.9.2008 Parinpelto	Sosiaalityöntekijät sosiaaliohjaajat ja perhetyöntekijät (40)	4000€

SEUDULLINEN TUKIHENKILÖ- JA TUKIPERHEPALKKIO

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen yhtenä tavoitteena on avohuollon tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan organisointi. Työ on aloitettu järjestämällä Kouvolassa tukihenkilö- ja tukiperhekoulutusta tukemaan uusien tukihenkilöiden rekrytointia. Lisäksi kuntien käyttöön on valmisteltu yhtenäiset tukihenkilö- ja tukiperhepalkkiot.

Lastensuojelun kehittämishankkeen projektiryhmä ehdottaa, että lastensuojelulasten ja –nuorten tukihenkilöiksi sitoutuville maksetaan riittävää palkkiota sitoutumisestaan. Selvittäessään seudun kuntien tukihenkilö- ja tukiperhetoimintaa projektiryhmä on tullut siihen tulokseen, että seudulliset palkkiot tulevat ostopalvelusopimuksia edullisimmiksi. Lisäksi ne mahdollistavat kuntien yhteisen tukihenkilöpankin toiminnan aloittamisen.

Projektiryhmä ehdottaa tukihenkilöpalkkion maksamista kuukausipalkkiona. Tukiperhepalkkiota ehdotetaan maksettavaksi perustuen lapsen läsnäolovuorokausiin tukiperheessä.

Tukihenkilöpalkkion suuruutta määritettäessä on laskettu ensin keskiarvot Kuusankosken kolmelle eri maksuluokkaliukumalle. Nämä keskiarvot on suhteutettu Kouvolan lähes vastaaviin palkkioihin ja niiden maksuluokkiin. Tukihenkilöpalkkion suuruutta määriteltäessä ostopalvelusopimuksia ja yksilökohtaisia palkkioita ei ole otettu huomioon.

Tukiperhepalkkion suuruus perustuu viiden kunnan tukiperhepalkkioiden keskiarvon ja kulukorvausten keskiarvon summaan. Tässä on otettu huomioon myös Kuusankosken tukiperhepalkkio ja kulukorvaus.

Seudullinen tukihenkilö- ja tukiperhepalkkio koostuu peruspalkkiosta ja sen korotustekijöistä (mm. lapsiluku, perheen tilanne, tapaamisten määrä).

Projektiryhmä selvitti myös muualla Suomessa olevia maksukäytäntöjä. Porvoossa tukihenkilöpalkkio on 142 €/kk ja Punkalaitumella 150-200 €/kk. Lappeenranta-Joutseno-mallissa tukihenkilöpalkkio on 30 €/tapaamiskerta.

SEUDULLINEN TUKIHENKILÖPALKKIO

Tukihenkilötoiminta on lastensuojelulain (683/1983) 13 §:n mukaista avohuollon tukitoimintaa. Se on suunnitelmallista, organisoitua ja ohjattua vapaaehtoistoimintaa. Toiminnan tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kehitystä ja arjesta selviytymistä. Tukisuhteesta laaditaan yhdessä suunnitelma. Tukihenkilö tapaa lasta tai nuorta lapsen omassa kodissa tai esim. ohjaa lasta harrastustoiminnassa.

Peruspalkkio 140 €/kk

Kriteerit

- tuettavana yksi lapsi
- tapaamisia vähintään kerran viikossa
- tuettavalla ei ole erityisen huolenpidon tarvetta
- sisältää kulukorvauksen 20 €

Peruspalkkio kulukorvauksineen on saajalleen ennakonpidätyksen alaista tuloa. Tukihenkilön on verotuksessa pyydettävä kulujen vähentämistä ja tositteilla osoitettava todellisten kulujen suuruus.

Korotustekijät

1. Tuettavien määrä

- tuettavia lapsia kaksi peruspalkkiota korotetaan 40 €:lla (sis. kulukorvauksen korotuksen 20 €)
- tuettavia lapsia kolme peruspalkkiota korotetaan 80 €:lla (sis. kulukorvauksen korotuksen 40 €)

2. Tapaamiskertojen määrä viikossa

- tapaamiskertoja kaksi peruspalkkiota korotetaan 20 €:lla
- tapaamiskertoja kolme peruspalkkiota korotetaan 40 €:lla

3. Erityisen huolenpidon tarve

- tarve yhdellä lapsella peruspalkkiota korotetaan 20 €:lla
- tarve kahdella lapsella peruspalkkiota korotetaan 40 €:lla
- tarve kolmella lapsella peruspalkkiota korotetaan 60 €:lla

4. Tukihenkilöllä ammatillinen pätevyys

- Tukihenkilöltä voidaan edellyttää enemmän tuloksellisuutta kuin sellaiselta, jolla ei ole ammatillista pätevyyttä peruspalkkiota korotetaan 20 €:lla

5. Jälkihuollossa oleva nuori

- nuori jälkihuollossa peruspalkkiota korotetaan 20 €:lla

SEUDULLINEN TUKIPERHEPALKKIO

Tukiperhetoiminta on lastensuojelulain (683/1983) 13 §:n mukaista avohuollon tukitoimintaa. Se on suunnitelmallista, organisoitua ja ohjattua vapaaehtoistoimintaa. Toiminnan tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kehitystä ja myös perheiden arjesta selviytymistä. Tukisuhteesta laaditaan yhdessä suunnitelma. Lapsi on tukiperheessä yleensä yhtenä tai kahtena viikonloppuna kuukaudessa sekä mahdollisesti lomien aikana pitempiä jaksoja.

Peruspalkkio 40 €/vrk/lapsi

Kriteerit

- vuorokausipalkkio yhdeltä lapselta
- sisältää kulukorvauksen 21 €/vrk
- tuettavalla lapsella ei ole erityisen tuen tarvetta

Peruspalkkio kulukorvauksineen on saajalleen ennakonpidätyksen alaista tuloa. Kulukorvauksen saajan on verotuksessa pyydettävä kulujen vähentämistä ja tositteilla osoitettava todellisten kulujen suuruus.

Vuorokausipalkkio määritellään päivien mukaan:

esimerkki: lapsi on tukiperheessä perjantaista sunnuntaihin >kolme vuorokausipalkkiota

esimerkki: lapsi on tukiperheessä lauantaista sunnuntaihin >kaksi vuorokausipalkkiota

Korotustekijät

1. Tuettavalla lapsella erityisen tuen tarve 5 €/vrk

2. Tukiperheessä on ammatillista pätevyyttä

- Perheeltä voidaan edellyttää enemmän tuloksellisuutta kuin sellaiselta, jolla ei ole ammatillista pätevyyttä. 5 €/vrk

Lapsen hakemisesta tukiperheeseen ja tuomisesta omaan kotiin tukiperheelle maksetaan KELA:n matkakorvauksen mukainen korvaus. Muiden matkojen korvaamisesta voidaan sopia erikseen sosiaalityöntekijän kanssa.

Tukihenkilö- ja tukiperhepalkkion peruspalkkion hoitopalkkion osuuden määrää tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella ja kulukorvauksen osuuden määrää elinkustannusindeksin mukaisesti perhehoitajille maksettavien hoitopalkkioiden ja kulukorvausten tapaan.

SELVITYS TUKIHENKILÖ- JA TUKIPERHEPALKKIOISTA VUONNA 2006

Taulukko 1.
Tukihenkilöpalkkiot kunnittain v. 2006

Tilanne 11.12.2006

Kunta	Tukihenkilöpalkkio
Anjalankoski	Ostopalveluna 60 €/kerta sosiaalipsykiatri- selta yhdistykseltä
Elimäki	Yksilökohtainen sopimus tukihenkilön kans- sa
Iitti	Vähintään 50 €/kk
Jaala	Yksilökohtainen sopimus tukihenkilön kans- sa
Kouvola	Vuoden 2006 päätös
	149 €/kk jos tuettavia yksi lapsi
	222 €/kk jos tuettavia kaksi lasta
	296 €/kk jos tuettavia kolme lasta
Kuusankoski	106-151 € yhteydenpito 1-2 krt/vko, perheessä kohtalaisen hyvä tilanne
	152-231 € tuettavia useita samassa perheessä, kriisi
	232-356 € tapaamisia useita kertoja viikossa
Valkeala	Ostopalveluna sosiaalipsykiatriselta yhdis- tykseltä

Taulukko 2.
Tukihenkilöiden kulukorvaukset kunnittain v. 2006

Tilanne 11.12.2006

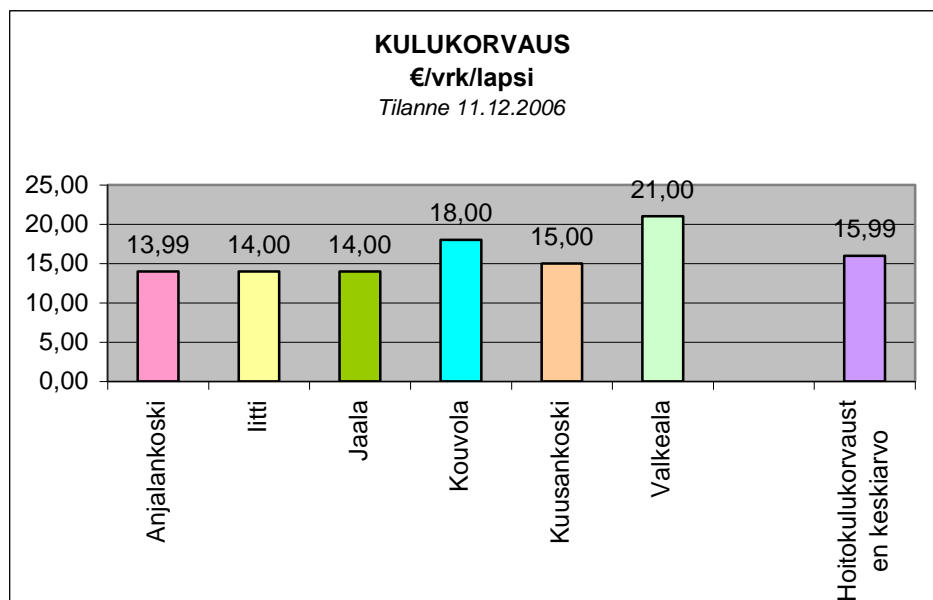
Kunta	Kulukorvaus
Anjalankoski	Kulukorvaus sisältyy ostopalveluun
Elimäki	Yksilökohtainen sopimus
Iitti	50-130 €/kk
Jaala	14 €/vrk
Kouvola	Tukihenkilöpalkkio sisältää kulukorvaukset
Kuusankoski	17 €/vrk/lapsi
Valkeala	Ostopalvelusopimukseen sisältyy kulukor- vaus

Taulukko 3.
Tukiperhepalkkiot kunnittain v. 2006

Tilanne 11.12.2006

Kunta	Tukiperhepalkkio	
Anjalankoski	14,17 €/vrk	saatu jakamalla perhehoidon hoitopalkkio 425 €/kk luvulla 30
Elimäki	Perhekohtainen sopimus	
Iitti	enintään 170 €/kk	
Jaala	Perheeseen tulevan lapsiluvun mukaan	
	60 (1 lapsi) – 120 (3 lasta) €/kk	kun lapsi on yhden viikonlopun kuukaudessa tukiperheessä
Kouvola	243 €/kk	v. 2005
Kuusankoski	Tapauskohtainen palkkio, jos yhteydenpito perheeseen muutakin kuin ns. lomaperhetoimintaa	
	98 €/7 vrk/lapsi	ns. lomaperhetoiminta
Valkeala	Ei erillistä palkkiota, kulukorvaus perheelle	

Kuvio 1.
Tukiperheen kulukorvaukset kunnittain v. 2006

Kuviossa 1. Anjalankosken ja Kouvolan kulukorvauspalkit kuvaavat kulukorvausten keskiarvoja.

MONIALAINEN ASiantuntijaryhmä (LsL 14 §)

TARKOITUS

Uuden lastensuojelulain mukaan sosiaalityöntekijällä tulee olla käytettävissään eri ammattiryhmien asiantuntemusta (14 §) ja erityisesti huostaanoton valmistelussa myös oikeudellista asiantuntemusta (41 §). Laki velvoittaa kunnan perustamaan yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa monialaisen asiantuntijaryhmän lastensuojelutyön tueksi (14 §:n 2 mom.).

PERUSTEHTÄVÄ

Asiantuntijaryhmän perustehtävänä on avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi.

KOKOONPANO

Asiantuntijaryhmä koostuu seitsemästä lapsen kasvun ja kehityksen, opetuksen, terveydenhuollon, mielenterveyden, juridiikan, päihdehuollon ja lastensuojelun asiantuntijasta Kouvolan seudulla.

ORGANISAATIO

Ryhmä valitsee itselleen puheenjohtajan ja lastensuojelun asiantuntija toimii sihteerinä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TYÖSKENTELYTAPA

Asiantuntijaryhmä kokoontuu säännöllisesti ennakoon ilmoitettuina aikoina noin kerran kuukaudessa. Kokouksessa käsiteltävät asiat tulevat kunnan lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden aloitteesta. Sosiaalityöntekijä toimittaa kirjallisen tiivistelmän lomakkeella ryhmän puheenjohtajalle sekä asiat, joihin ryhmältä toivotaan kannanottoa. Sihteeri valmistelee kokouksen sisällön ja jakaa materiaalin kokouksessa. Materiaali on käytössä ryhmän jäsenillä kokouksessa käsittelyn ajan. Asianomainen sosiaalityöntekijä toimii kokouksessa oman asiansa esittelijänä. Ryhmän sihteeri kokoaa kokouksista muistion, johon kirjataan tekniset käsittelytiedot: mistä asia on tullut ja ketkä ovat olleet kokouksessa mukana. Muistioon ei kirjata salassa pidettävää tietoa eikä se muodosta henkilökisterin osaa. Sihteeri hävittää asiatiivistelmät ryhmäkäsittelyn jälkeen.

Asiantuntijaryhmän työskentelytapa on suullinen konsultointi, jonka perusteella muodostuu ryhmän kannanotto siihen, mitä toimenpiteitä asiassa suositellaan.

Kokouksista ei makseta kokouspalkkiota.

Asiantuntijaryhmä arvioi toimintaansa vuoden ajan.

MONIALAISEN ASIAANTUNTIJARYHMÄN TOIMINTAMALLI

Asia	Mitä tehdään	Kuka tekee
Sosiaalityöntekijällä tarve saada asian- tuntija-apua	Informoi asiakasta asiantuntijaryhmästä.	Sosiaalityöntekijä
	Lähetää esitiedot lomakkeella asiantuntija-ryhmän sihteerille ja tiivistelmän niistä sei-koista, joihin hän toivoo ryhmän kannanottoa.	Sosiaalityöntekijä
	Toimii oman asiansa esittelijänä /yhdessä työparin kanssa asiantuntijaryhmässä.	Sosiaalityöntekijä yhdessä työparin (sosiaalityönteki-jä/perhetyöntekijä/ohjaaja) kanssa
	Kirjaa ryhmän kannanotot	Sosiaalityöntekijä yhdessä työparin (sosiaalityönteki-jä/perhetyöntekijä/ohjaaja) kanssa
	Informoi asiakasta kannanotoista ja vie kannanotot asiakkaan aktiin.	Sosiaalityöntekijä yhdessä työparin (sosiaalityönteki-jä/perhetyöntekijä/ohjaaja) kanssa
	Vie tarvittaessa kannanoton hallinto-oikeuteen .	Sosiaalityöntekijä yhdessä työparin (sosiaalityönteki-jä/perhetyöntekijä/ohjaaja) kanssa

Monialainen asiantuntijaryhmä

LSL 14 §

ASiantuntijaryhmän TARKOITUS

Uuden lastensuojelulain mukaan sosiaalityöntekijällä tulee olla käytettävissään eri ammattiryhmien asiantuntemusta (14 §) ja erityisesti huostaanoton valmistelussa myös oikeudellista asiantuntemusta (41 §). Laki velvoittaa kunnan perustamaan yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa monialaisen asiantuntijaryhmän lastensuojelutyön tueksi (14 § 2 mom.).

ASiantuntijaryhmän PERUSTEHTÄVÄ

Asiantuntijaryhmän perustehtävä on avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi.

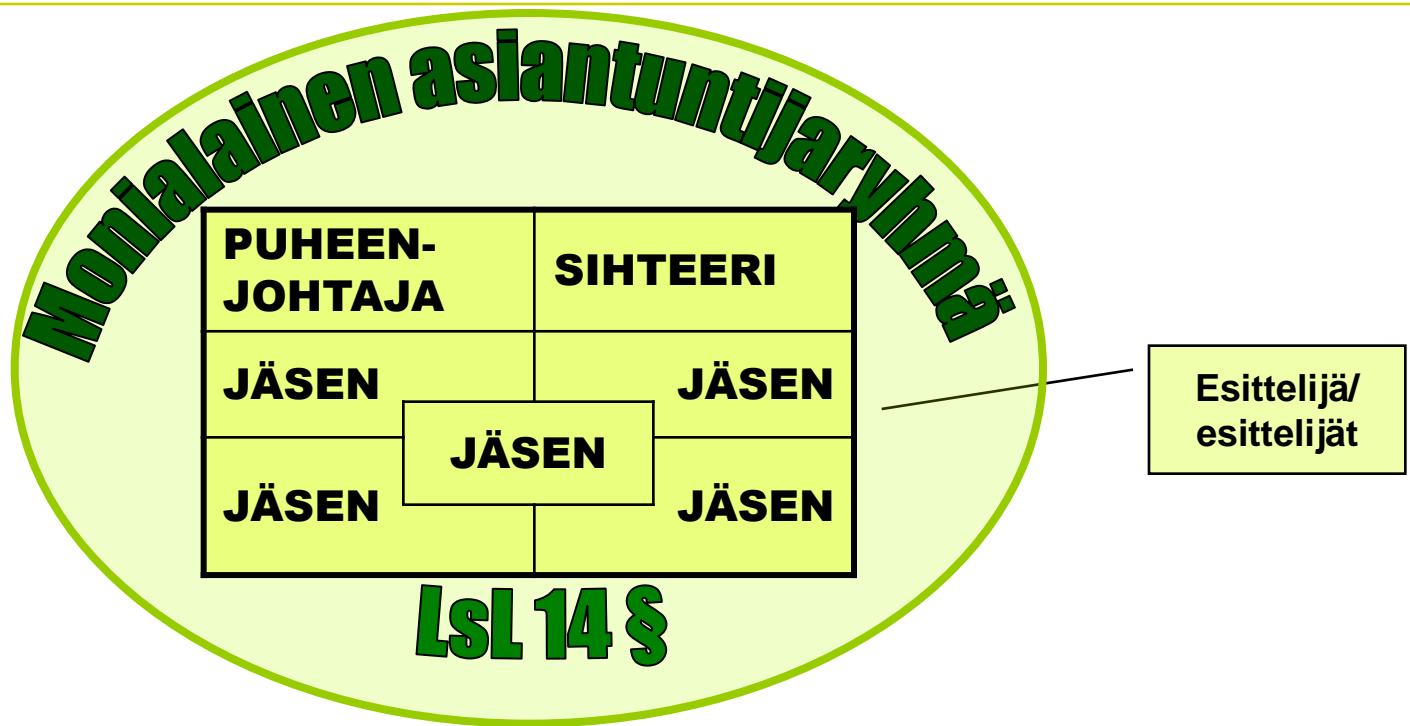
ASiantuntijaryhmän kokoonpano

Asiantuntijaryhmä on seudullinen ryhmä ja siihen kuuluu:

- lastensuojelun asiantuntija
- juridiikan asiantuntija
- lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntija
- opetustoimen edustaja
- terveydenhuollon edustaja
- mielenterveystyön edustaja
- päihdehuollon asiantuntija

ASiantuntijaryhmän organisaatio

Asiantuntijaryhmä on seudullinen työryhmä. Ryhmä valitsee itselleen puheenjohtajan ja ryhmään kuuluva lastensuojelun asiantuntija toimii sihteerinä. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja etukäteen sovitusti. Kokoontumiset tiedotetaan kokouskutsuilla ja kokouksista laaditaan tekninen muistio. Ryhmän toiminta ei aiheuta lisäkustannuksia kunnille.

ASiantuntijaryhmän TOIMINTA- YMPÄRISTÖ JA TYÖSKENTELYTAPA

Asiantuntijaryhmä kokoontuu ennalta sovitusti. Ryhmän kokoontumisajankohdat on etukäteen lähetetyt kuntien sosiaalityötoimistoon sosiaalityöntekijöille tiedoksi. Kunnan sosiaalityöntekijä vie asian ryhmän sihteeri/puheenjohtajalle kirjallisesti lomakkeella. Asia kirjataan esityslistaan. Itse kokouksessa on ko. esittäjä paikalla esittelemässä asian.

Asiantuntijaryhmän työskentelytapa on suullinen konsultointi ja lausuntojen antaminen lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksen tueksi. Esittelevä sosiaalityöntekijä kirjoittaa itse ryhmän kannanoton omaksi tuekseen.

Arvio asiantuntijaryhmän toimivuudesta
Ryhmä arvioi toimivuuttaan vuoden 2008 aikana, jonka jälkeen toteutetaan mahdolliset muutokset.

VERKOSTOKONSULTTI

YHTEISTYÖNEUVOTTELUIDEN TUEKSI

Verkostokonsultit ovat Stakesin kouluttamia psykososiaalisen työn ammattilaisia. He hallitsevat dialogisuuteen perustuvia ja yhteistyötä selkeyttäviä vuoropuhelumenetelmiä.

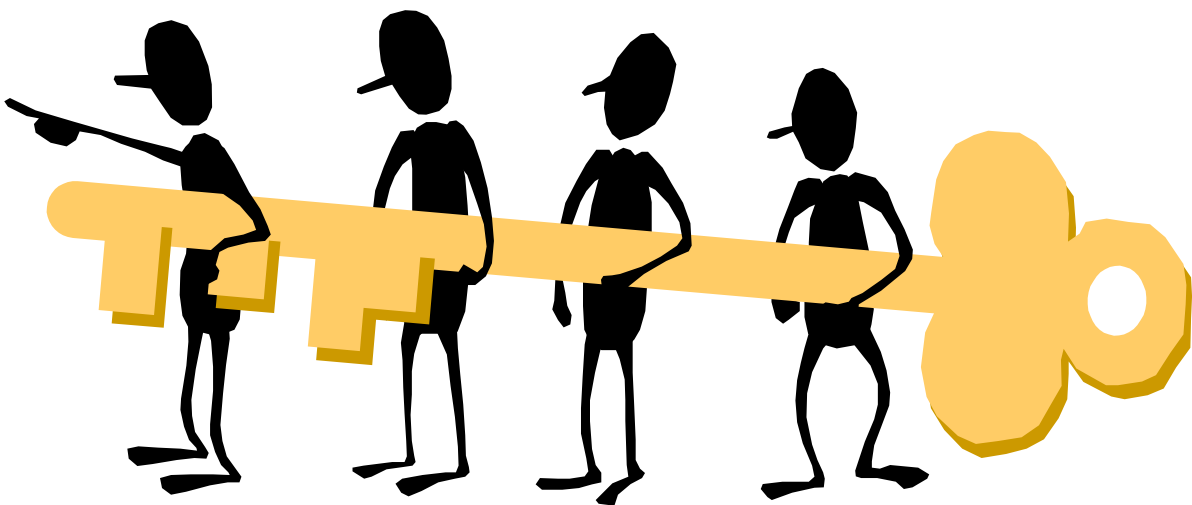
UUDENLAINEN YHTEISTYÖNEUVOTTELU

Yhteistyön sujuminen ei ole itsestäänselvyys. Yhteistyö voi jumiutua eikä yhteistä kieltä yrityksistä huolimatta löydy. Siksi yhteistyöhön tarvitaan työvälineitä.

VOIT KÄYTTÄÄ NEUVOTTELUMALLEJA, JOISSA

- keskustelua johtaa ulkopuolinen vetäjä
- jokainen saa puhua omasta näkökulmastaan
- keskustelulla on selkeä rakenne ja tavoite
- luodaan toivoa ja suunnitellaan konkreettisia tukitoimia
- lopputuloksena on suunnitelma, johon kaikki voivat sitoutua

Palaverien vetäjinä toimivat koulutetut verkostokonsultit. He eivät neuvo, ota kantaa tai pyri vaikuttamaan käsiteltäviin asioihin. Konsulttien tehtävänä on huolehtia keskustelun etenemisestä ja varmistaa kaikkien osapuolten tasapuolinen kuuleminen.

VOIT TILATA VERKOSTOKONSULTIT

- **ASIAKASPALAVERIIN**, kun haluat selkiinnyttää perheen ja työntekijöiden työn- ja vastuunjakoa tai haluat saada monipuolisen perustan lasta / nuorta ja perhettä tukevan huolto-, hoito-, kuntoutus- tai muun suunnitelman tekemiseen.
- **TYÖNTEKIJÄPALAVERIIN**, kun haluat selvittää työntekijöiden työn- ja vastuunjakoa.
- **ALUENEUVONPITOON**, kun haluat selvittää yhdessä eri toimijoiden kanssa näkemyksiä alueesi tilanteesta ja kehittämistarpeista.
- **TEEMANEUVONPITOON**, kun olet huolissasi jostakin alueesi lapsiin / nuoriin liittyvästä kysymyksestä ja kun haluat yhdessä muiden toimijoiden kanssa laatia huolta vähentävän toimintasuunnitelman.
- **SUUNNITTELUPALAVERIIN**, kun haluat laatia esim. jonkun toimialan, yksikön, kunnan strategia- tai toimintasuunnitelman.
- **ARVIOINTIPALAVERIIN**, kun haluat eri osapuolten arvioivan omasta näkökulmastaan yhteisen toiminnan kehittyneisyyttä ja siihen liittyviä huoliaan sekä omia tekojaan yhteistyön edistämisessä.

Neuvottelun tilaaja toimii koollekutsujana ja kertoo kutsutuille kokoontumisen tarkoituksen. Hän järjestää paikan kokoontumiselle ja huolehtii siitä, että osanottajat ovat varanneet aikaa riittävästi, n. 3 tuntia.

LISÄTIETOJA JA VERKOSTOKONSULTTIEN TILAUKSET:

LASTENSUOJELUN KEHITTÄMISYKSIKKÖ

Kehittämissuunnittelijat

Eija Vikman

eija.vikman@socom.fi

Paula Ylönen

paula.ylonen@socom.fi

Verkostokonsultointi on maksullista.

Kustannukset tilaajalle vuonna 2008 ovat:

100 € / konsultti / tunti + matkakustannukset

LÄHEISNEUVONPITO

VANHEMPIEN JA LÄHEISTEN YHTEISVOIMIN LASTEN
JA NUORTEN PARHAAKSI

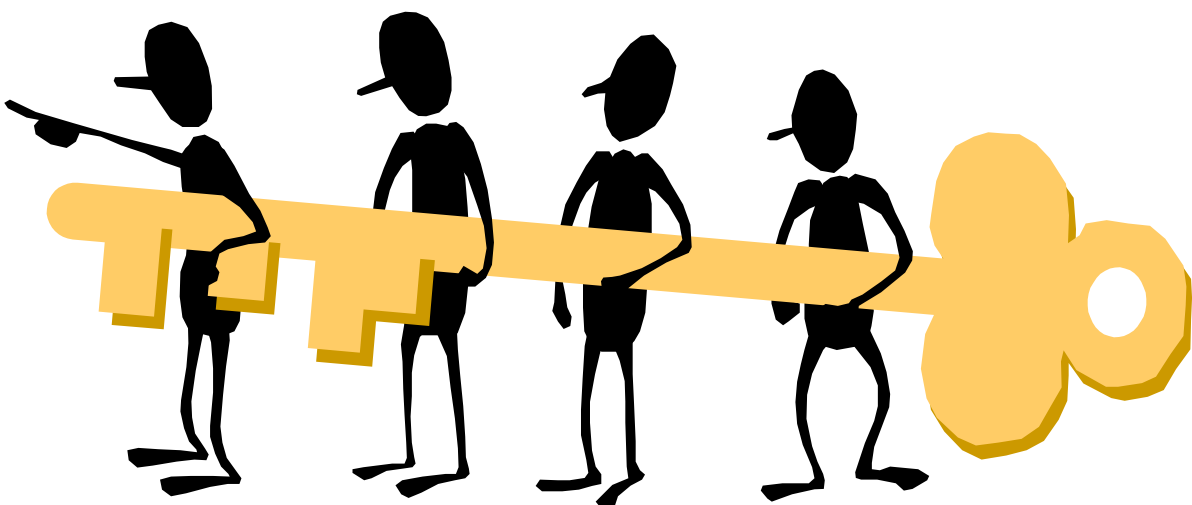
Läheisneuvonpito on yksi tapa etsiä ratkaisuja lapsia ja nuoria koskeviin huoliin. Neuvonpidossa lapsen oma perhe ja perheelle läheiset ihmiset kokoontuvat keskustelemaan ja suunnittelemaan lapsen ja nuoren kasvun turvaamista osana perheen ja heidän läheistensä tavallista arkea. Lähtökohtana on ottaa huomioon lapsen ajatukset ja toiveet sekä läheisten ihmisten voimien yhdistäminen lapsen parhaaksi.

LÄHEISNEUVONPITO

Asiakkaalle järjestetään mahdollisuus yhdessä läheistensä kanssa käsitellä asiaansa ja ehdottaa siihen ratkaisua. Viranomaiset antavat asiantuntemuksensa läheisverkoston käyttöön. Neuvonpidon järjestäjäksi kutsutaan ulkopuolinen koollekutsuja.

LÄHEISNEUVONPITOA VOIDAAN KÄYTTÄÄ:

- Varhaisessa vaiheessa lastensuojelun tarpeen arvioimisen yhteydessä ja selvitystyön päätteeksi
- Asiakassuunnitelmaa laadittaessa ja avohuollon tukitoimia suunniteltaessa
- Kriisitilanteissa ja äkillisissä elämäntilanteen muutoksissa
- Lapsen sijoitusta harkittaessa (Lsl 32§)
- Lapsen hoitopaikan muutostilanteissa, kotiuttamisvaiheissa ja jälkihuoltoa suunniteltaessa

Läheisneuvonpito etenee vaiheittain:

1. VALMISTELUVAIHE → 2. LÄHEISNEUVONPITO → 3. SEURANTA

1. VALMISTELUVAIHE

Sosiaalityöntekijä ja lapsen huoltajat sopivat läheisneuvonpidon järjestämisestä allekirjoittamalla läheisneuvonpidon toimeksiannon. Sosiaalityön ja perheen välille kutsutaan ulkopuolinen taho, koollekutsuja, joka valmistelee läheisneuvonpidon.

2. LÄHEISNEUVONPITO

Läheisneuvonpito on kokous, jossa on kolme vaihetta: tiedonanto, läheisten oma neuvonpito ja suunnitelman esittely. Koollekutsuja toimii tilaisuuden vetäjänä. Tiedonantovaiheessa sosiaalityöntekijä esittää ne kysymykset, joihin läheisneuvonpidolta halutaan ratkaisua. Muut viranomaiset antavat oman yhteenvedonsa. Läheisten oman neuvonpidon aikana viranomaiset ja koollekutsuja eivät ole paikalla. Läheiset laativat suunnitelman ja ehdotuksen, jonka he esittelevät sosiaalityöntekijälle hyväksyttäväksi. Sosiaalityöntekijä päättää suunnitelman hyväksymisestä. Samalla sovitaan miten suunnitelmaa seurataan.

3. SEURANTA

Läheiset arvioivat yhdessä viranomaisten kanssa, kuinka suunnitelma on käytännössä toiminut. Yhteisen arvioinnin perusteella suunnitelmaan tehdään tarvittaessa korjauksia.

LISÄTIETOJA JA LÄHEISNEUVONPIDON TILAUKSET

LASTENSUOJELUN KEHITTÄMISYKSIKKÖ

Kehittämissuunnittelijat

Eija Vikman

eija.vikman@socom.fi

Paula Ylönen

paula.ylonen@socom.fi

Läheisneuvonpito on maksullista.

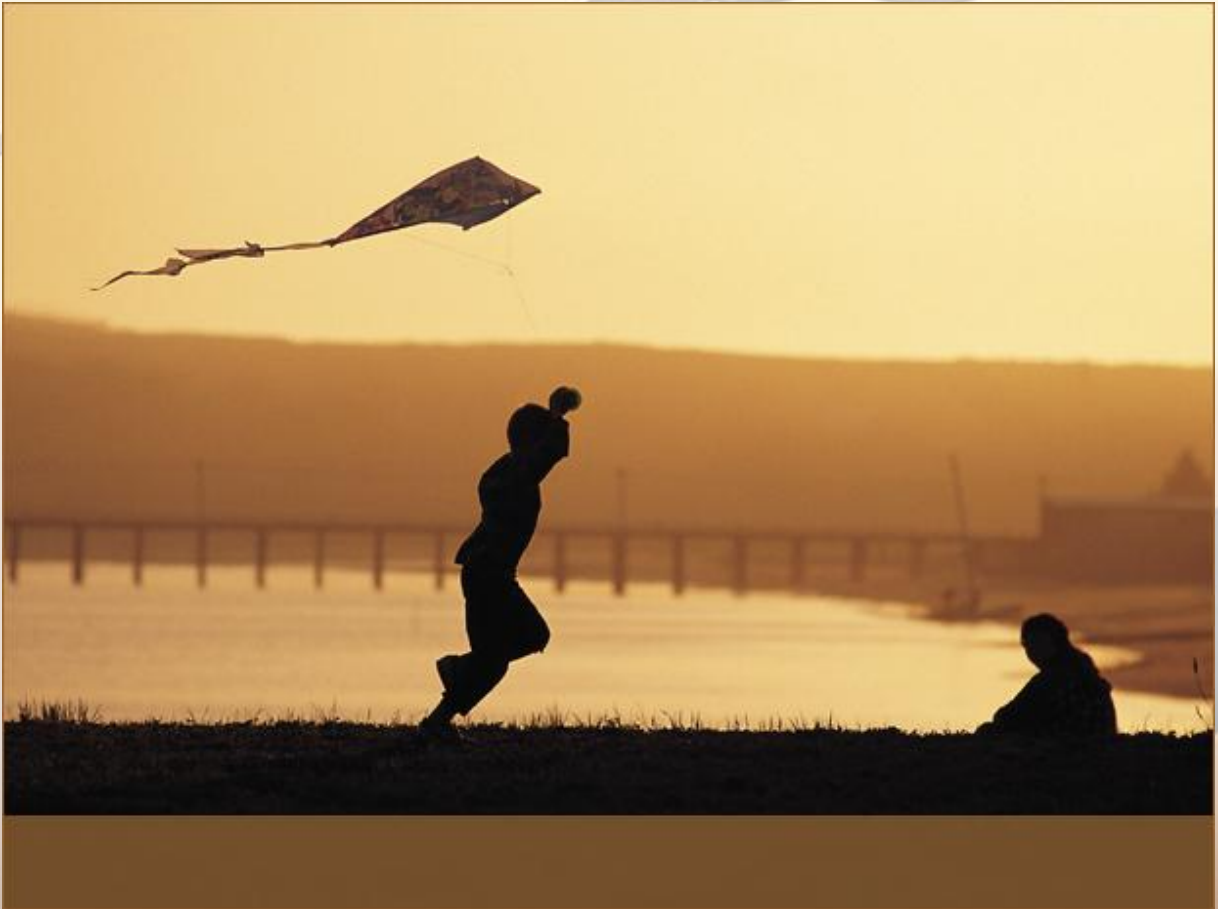
Kustannukset tilaajalle vuonna 2008 ovat:

Koollekutsujan palkkio:

- 40 €/h sis. valmistelutyön
- 100 €/h läheisneuvonpito
- Matkakustannukset

Tilaaja vastaa tilavuokrista ja tarjoiluista

SELVITYS KOUVOLAN SEUDUN KUNNALLISISTA PERHETUKIKESKUKSISTA

Ritva Seppälä
projektipäällikkö

Sisällysluettelo

1. TEHTÄVÄNANTO.....	3
2. PERHETUKIKESKUSTEN PERUSTEHTÄVÄ.....	3
3. NYKYTILASELVITYS	3
4. PERHETUKIKESKUSTEN SWOT -ANALYYSIEN YHTEENVETO	7
5. KOUVOLAN SEUDUN PALVELUTARPEET	8
6. EHDOTUS PERHETUKIKESKUSTEN TOIMINTAMALLEISTA VUODELLE 2009	8

1. TEHTÄVÄNANTO

Hankkeen tavoitteena on lastensuojelupalveluiden turvaaminen ja laadun parantaminen luomalla Kouvolan seudun kuntien yhteinen lastensuojelun palvelurakenne, toimintamalli ja palvelustrategia. Tavoitteiden saavuttamiseksi järjestettiin 30.3.2006 seudullinen työkokous, jossa palvelustrategiaa työstettiin.

Kunnallisten perhetukikeskusten työryhmä ja sen tehtävä nousi seudullisesta lastensuojelun strategia-päivästä. Hankkeen ohjausryhmä päätti 3.5.2007 kokouksessaan asettaa kunnallisten perhetukikeskusten työryhmän selvittämään kunnallisten perhetukikeskusten kehittämistä.

Perhetukikeskusten työryhmä:

Lastensuojelutyön johtaja Sanna-Riitta Junnonen	Anjalankoskelta
Lastenkodin johtaja Vuokko Majander	Kouvola
Perhetukikeskuksen johtaja Matti Hietakallio	Kuusankoskelta
Projektipäällikkö Ritva Seppälä	Anjalankoskelta

2. PERHETUKIKESKUSTEN PERUSTEHTÄVÄ

Perhetukikeskusten perustehtävä on antaa määräaikaista sijaishuoltoa lapsille ja nuorille. Samalla tehtävänä on kerätä yhdessä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa tarvittava tieto, jonka pohjalta voidaan arvioida palaako lapsi takaisin kotiin vai tarvitseeko hän sijoituspaikkaa.

3. NYKYTILASELVITYS

Toimintayksiköt
Anjalankosken perhetukikeskus
Kankaron lastenkoti
Kuusankosken perhetukikeskus

Fyysiset tilat

Tila	Anjalankoski	Kouvola	Kuusankoski
Asuinhuoneet	7	11	11
Kokonaispinta-ala	478 m ²	780 m ²	778 m ²
Osastot	1	2	2
Paikkaluku	7	14	12
Tukiasunnot	1	2	2
Turva-asunnot	-	-	1

Kouvolan seudun kolmessa perhetukikeskuksissa on paikkoja yhteensä 33 lapselle tai nuorelle. Asuinhuoneita on yhteensä 29. Lisäksi seudulla on viisi tukiasuntoa ja yksi turva-asunto.

Kustannukset

30.9.2006

Hoitopaikka	Lapsia	Kustannukset	
		Euroa/lapsi/vrk	Euroa/lapsi/kk
Anjalankoski	4	274	8.249
Kouvola	15	190	5.700
Kuusankoski	7	142	5.700
Yhteensä	26	202	

Lapsen keskimääräiset hoitopäiväkustannukset ovat n. 200 € vuorokaudessa ja n. 6.500 € kuukaudessa.

Henkilöstö

Vakanssit

Vakanssi	Anjalankoski	Kouvola	Kuusankoski	Yhteensä
Emäntä	-	1	-	1
Johtaja	1	1	1	3
Keittiöapulainen	-	1	-	1
Keittäjä	-	-	1	1
Laitosapulainen	1	1	-	2
Laitoshuoltaja	-	-	1	1
Ohjaaja	6	9	6	21
Vastaava ohjaaja	-	1	-	1
Yhteensä	8	14	9	

Kolmessa perhetukikeskuksessa on henkilöstöä yhteensä 31, johon sisältyy myös hallinnon henkilöstö. Ohjaajia yhteensä 22, keittiöhenkilöstöä 3, laitoshenkilöstöä 3 ja johtajia 3.

Koulutus

Tutkinto	Anjalankoski	Kouvola	Kuusankoski	Yhteensä
Ylempi korkeakoulututkinto	1	-	-	1
Sosionomi AMK	2	2	3	8
Opistotaso	4	5	2	10
Koulutaso	1	4	2	7
Muu	-	3	2	5
Yhteensä	8	14	9	

Perhetukikeskusten 18 työntekijää on saanut joko opisto- tai sosionomi AMK - tasoista. Kouluasteen tasoista koulutusta on 7 työntekijällä. Ylempi korkeakoulututkinto on yhdellä työntekijällä.

Ammatillinen osaaminen

Koulutus tms.	Anjalankoski	Kouvola	Kuusankoski
Beartlee interventio-koulutus	x		
Henkinen ensiapu		x	x
Kriisityön koulutus	x	x	
Kriisityön täydennyskoulutus			x
Lasten ja nuorten psykiatriakurssi		x	x
Lasten ja nuorten psykososiaalinen tuki			x
Luova terapia	x	x	
Perheinterventiokoulutus	x		x
Perheterapiakoulutus		x	
Perhetyön opinnot	x		
Perheväkivalta, päihde- ja mielenterveystyön lisäkoulutus			x
Puheeksi ottaminen -koulutus		x	
Päihteet ja perhe -lisäkoulutus			x
Ratkaisukeskeinen täydennyskoulutus	x	x	x
Seikkailu pedagogiikka	x		
Sosiaalipäivystäjän oppisopimuskoulutus			x
Therapley	x	x	
Työnohjaajakoulutus		x	
Työyhteisön prosessikoulutus			x

Kaikissa perhetukikeskuksissa on ratkaisukeskeistä osaamista. Kriisityön, luovien terapioiden ja theraplay –osaamista on Anjalankosken ja Kouvolan perhetukikeskuksissa. Psykiatrian ja psykososiaalisen tuen koulutusta on järjestetty Kouvolassa ja Kuusankoskella. Kouvolassa on perheterapian ja työnohjaaja –koulutuksen saanutta henkilökuntaa ja Kuusankoskella henkilökunta on saanut sosiaalipäivystys -koulutuksen. Perhetyön -, seikkailu pedagogiikka – ja Beartlee interventio –koulutusta on Anjalankoskella.

Työmenetelmät

Menetelmä	Anjalankoski	Kouvola	Kuusankoski
Beartlee-interventio	x		
Lapsilähtöiset työskentelymenetelmät/Pesäpuu	x	x	
Läheisneuvonpito	x	x	x
Perhekeskeinen työskentelymalli	x	x	x
Perhekuntoutus		x	x
Ratkaisukeskeinen työskentelymalli	x	x	x
Seikkailupedagogiikka	x		
Sukupuu	x	x	
Therapley-menetelmä	x	x	
Umbrella-menetelmä		x	
Vanhemmuuden roolikartta	x	x	

Menetelmä	Anjalankoski	Kouvola	Kuusankoski
Verkostokartta	x	x	
Verkostopainotteinen työskentely	x	x	x

Perhetukikeskuksissa työskennellään perhekeskeisin, ratkaisukeskeisin ja verkostopainotteisilla työmenetelmillä. Läheisneuvonpidon osaamista löytyy kaikista kolmesta perhetukikeskuksista. Anjalankoskella ja Kouvolaassa on käytössä lapsilähtöiset työskentelymenetelmät, sukupuu, therapley-työmenetelmä, vanhemmuuden roolikartta ja verkostokartta.

Palvelut

Palvelu	Anjalankoski	Kouvola	Kuusankoski
Arviointihoito	x	x	
Avotyö perheen tukena	x	x	x
Jälkihuolto		x	
Kouvolan seudun virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys			x
Kriisihoito	x	x	x
Nuorten itsenäistymisasunto	x	x	x
Perhehoito		x	
Perhetapaamiset		x	
Perushoito	x	x	x
Tilapäistä päivä-/yöhoitoa akuuttitilanteissa sosiaalitoimen asiakkaille			x
Tukiviikonloput	x		x
Turva-asunto			x
Valvotut tapaamiset ja vaihdot	x	x	x

Kaikki Kouvolan seudun perhetukikeskukset antavat seuraavia palveluja: avotyötä perheen tukena, kriisihoitoa, mahdollisuutta nuorten itsenäiseen asumiseen, perushoitoa ja valvottuja tapaamisia sekä vaihtoja.

Lapset

Sijoitusmuoto	Anjalankoski		Kouvola		Kuusankoski		Yhteensä	
	30.9.2006	30.9.2007	30.9.2006	30.9.2007	30.9.2006	30.9.2007	30.9.2006	30.9.2007
Huostassa	3	3	8	5	6	5	17	13
Avohuollon sijoitus		2	2	2	2	6	4	10
Jälkihuollossa			1	2		1	1	3
Muut				1	1		1	1
Yhteensä	3	5	11	10	9	12	23	27

Perhetukikeskuksissa oli 30.9.2007 sijoitettuina yhteensä 23 lasta.
 Jälkihuollossa oli kolme lasta.

Ikä	Anjalankoski		Kouvola		Kuusankoski		Yhteensä	
	30.9.2006	30.9.2007	30.9.2006	30.9.2007	30.9.2006	30.9.2007	30.9.2006	30.9.2007
Alle 10 v.			1	1		4		5
10-15 v.	1	2	2	3		2		7
15-18 v.	2	3	7	3		5		11
yli 18 v.			1	3		1		4
Yhteensä	3	5	11	10		12		27

Suurin osa perhetukikeskuksiin sijoitetuista lapsista on 15-18 -vuotiaita. Alle 10-vuotiaita lapsia on 22 % sijoitettujen kokonaismäärästä.

4. PERHETUKIKESKUSTEN SWOT-ANALYYSIEN YHTEENVETO

Vahvuudet

- moniammatillinen kokenut ja osaava henkilökunta
- fyysiset tilat
- uudistumishalukkuus

Heikkoudet

- erilaiset raportointikäytännöt (manuaali, Word-perusteinen)
- resurssipula ► liian vähän henkilökuntaa
- tiukka taloustilanne
- erisuuruiset palkat samasta työstä
- palvelujen erikoistumattomuus
- henkilökunnan ikääntyminen

Mahdollisuudet

- osaava henkilöstö voi hyödyntää omaa osaamistaan
- yhteneväiset käytännöt seutukunnalle
- lapsen polku saumattomaksi
- palkkauksen yhteneväisyys
- eri työmenetelmien hyödyntäminen
- palvelujen tarjoaminen monipuolisesti
- erikoispalvelujen tarjonta
- LS-laki

- saadaan lisää resursseja kunnalliseen sijaishuoltoon

Uhat

- tiukka taloustilanne heikkenee edelleen
- henkilökunnan vastustus
- yksiköt pitävät kiinni tavastaan toimia
- asioita ei mietitä loppuun asti
- sosiaalipäivystyksen tuomat muutokset
- yhteistyön (Kouvolan seudun kuntien) kariutuminen

5. KOUVOLAN SEUDUN PALVELUTARPEET

Sosiaalipäivystys

Kriisihoito

Arviointihoito

Perhehoito

Tukiasuntotoiminta

Turva-asuntotoiminta

Pitkäaikaishoito

Pienten lasten hoito- ja arviointitoiminta

6. EHDOTUS PERHETUKIKESKUSTEN TOIMINTAMALLEISTA VUODELLE 2009

Edellä mainittuihin tarpeisiin ehdotetaan pohdittavaksi kahta vaihtoehtoista palveluyksikkömallia:

Vaihtoehto 1

Kouvolan alueella toimii kaksi perhetukikeskusta, joissa yhteensä 30 työntekijää.

ARVIOINTIYKSIKKÖ
13 paikkaa, 24 työntekijää

Arviointiyksikkö sisältää kaksi osastoa. 6-paikkainen alle 12-vuotiaille tarkoitettu osasto sekä 7-paikkainen yli 12-vuotiaille tarkoitettu osasto. Valvotut tapaamiset ja vaihdot sijoitetaan alle 12-vuotiaiden osastolle. Etupäivystys on yli 12-vuotiaiden osastolla. Avohuollon asumispalveluohjaajan työhön liittyvät laitosten yhteydessä olevat tukiasunnot sekä mahdolliset muut ns. itas- asunnot.

Yksikössä voitaisiin myös toteuttaa ns. tukiviikonloppuhoitoa tarvittaessa. Arviointijaksot tässä yksikössä olisivat muutamista päivistä puoleen vuoteen.

Yksikössä on yhteensä 24 työntekijää, kahdella eri osastolla. Työntekijöistä kaksi on vastaavaa ohjaajaa.

PERHEKUNTOUTUSYKSIKKÖ 6 työntekijää

Tarjoaa hoitoa kahdelle perheelle talon sisällä. Kahdelle perheelle hoitoa pystytään kohdentamaan kotiin. Työntekijöitä yhteensä kuusi, joista yksi vastaava työntekijä.

KRIISIYKSIKKÖ

Ostetaan sopimuksella kaupungin ulkopuolelta. Sopimus kattaa varallaolon ja tarvittaessa lapsen hakemisen hoitopaikkaan. Kriisisijoituksia on arvioitu tulevan korkeintaan 40 vuodessa. Kriisisijoituksen arvioitu aika on 1-3 vuorokautta, yhden vuorokauden hinta 300 €. Kustannukset sijoituksista yhteensä 46.000 € ja varallaolokorvaukset yhdelle palveluntuottajalle 36.751 €. Kustannukset yhteensä 82.750 €.

Vaihtoehto 2

Kouvolan seudulla toimii kaksi perhetukikeskusta, joissa yhteensä 30 työntekijää

ARVIOINTIYKSIKKÖ 10 paikkaa, 18 työntekijää

Arviointiyksikkö sisältää 3-paikkaisen osaston alle 12-vuotiaille lapsille ja 7-paikan osaston yli 12-vuotiaille lapsille. Henkilöstöä pienten puolella on 5 ohjaajaa ja 1 vastaava ohjaaja. Yli 12-vuotiaiden osastolla 11 ohjaajaa ja 1 vastaava ohjaaja. Avohuollon asumispalveluohjaaja hoitaa itas-asuntotoiminnan.

KRIISIYKSIKKÖ

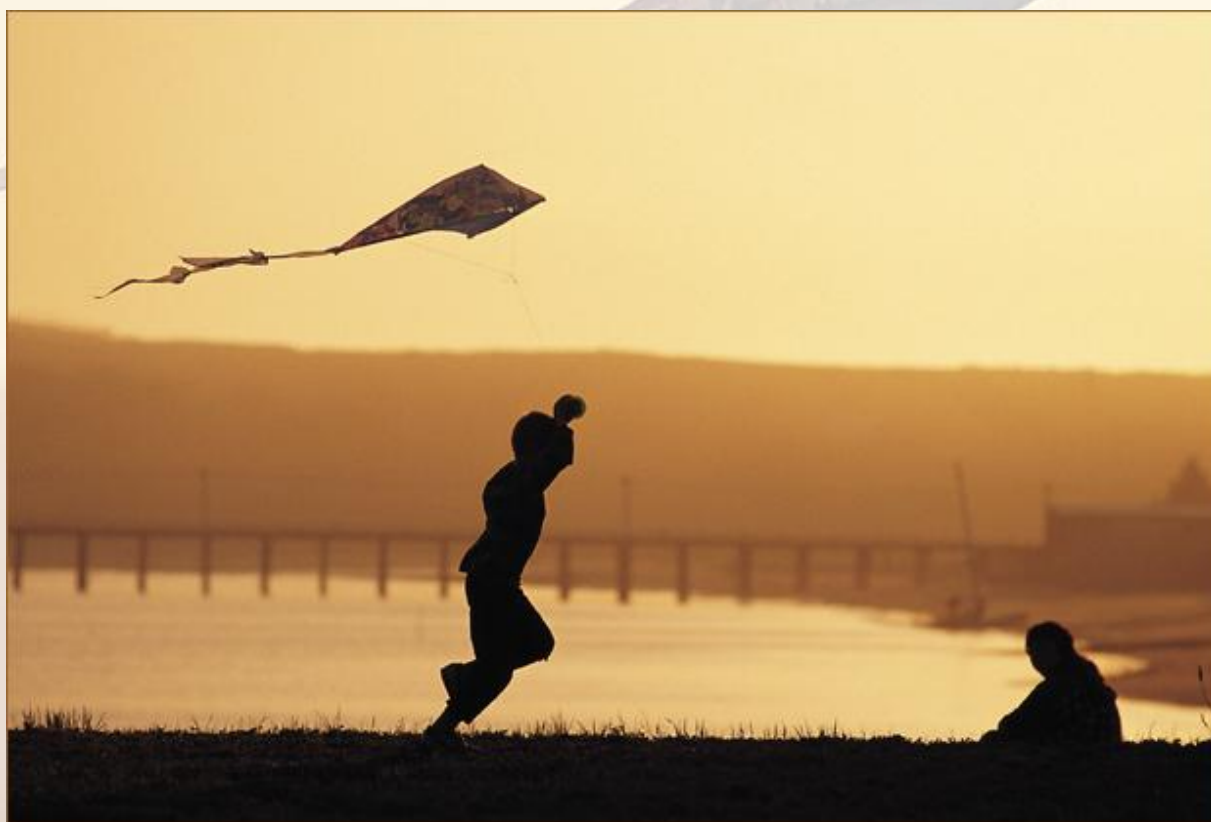
2 paikkaa, 6 työntekijää

2-paikkainen osasto, hoitajakso 1-3 vuorokautta
sosiaalipäivystys
kriisiosasto
vaihdot ja valvotut tapaamiset
turva-asuntotoiminta

PERHEKUNTOUTUSYKSIKKÖ

6 työntekijää

Tarjoaa hoitoa kahdelle perheelle talon sisällä. Lisäksi kahdelle perheelle hoitoa pystytään kohdentamaan kotiin. Työntekijöitä on yhteensä kuusi, joista yksi vastaava työntekijä.

KOUVOLAN SEUDUN SIJAISHUOLLON KEHITTÄMINEN

Ritva Seppälä
projektipäällikkö

Sisällysluettelo

1. TEHTÄVÄNANTO	3
2. SIJAISHUOLLON MÄÄRITTELY	3
3. SIJAISHUOLLON NYKYTILA.....	3
3.1. Sijoitettujen lasten määrä.....	4
3.1.1. Sijoitetut lapset sijoituspaikan mukaan.....	4
3.2. Uudet sijoitukset 1.1.-15.12.2007	5
3.3 Seudun ulkopuolelle sijoitetut	6
3.4 Muualta Suomesta Kouvolan seudulle sijoitetut lapset	6
3.5 Yksityiset sijoitukset.....	6
4. SIJAISHUOLLON PALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN	6
4.1 Kuntien itse tuottamat palvelut.....	6
4.2 Ostopalvelut lastensuojelulaitoksilta ja ammatillisilta perhekodeilta.....	6
4.2.1 Lastensuojelulaitosten palvelut	7
4.2.2 Ammatilliset perhekodit	7
4.2.3 Perhehoito.....	8
5. SIJAISHUOLLON KUSTANNUKSET	8
6. SIJAISHUOLLON NYKYINEN ORGANISOINTI KUNNISSA	9
7. Sijaishuollon nykytilan analyysi	10
7.1 Vahvuudet.....	10
7.2 Heikkoudet.....	10
7.3 Mahdollisuudet.....	10
7.4 Uhat	10
8. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	11
8.1 Uuden lastensuojelulain vaikutukset sijaishuoltoon	11
8.2 Sijaishuollon asiakkaat	11
9. TYÖRYHMÄN EHDOTUS SIJAISHUOLLON SEUDULLISESTA JÄRJESTÄMISESTÄ	12
9.1 Sijaishuollon seudullisen järjestämisen periaatteet.....	12
9.2 Sijaishuollon organisointi	12
9.3 Sijaishuoltoyksikön tehtävät.....	13
9.4 Sijaishuoltopalvelujen keskittämisen hyödyt	13
9.5 Tarvittavat voimavarat	14

1. TEHTÄVÄNANTO

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen tavoitteena on lastensuojelupalveluiden turvaaminen ja laadun parantaminen luomalla Kouvolan seudun kuntien yhteinen lastensuojelun palvelurakenne, toimintamalli ja palvelustrategia. Hankkeen ohjausryhmä päätti kokouksessaan 3.5.2007 asettaa palvelustrategiatyön tueksi sijaishuollon työryhmän selvittämään sijais- huollon seudullista kehittämistä.

Työryhmän tehtäviksi määriteltiin

1. sijaishuollon nykytilakuvaus
2. toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset
3. ehdotus palvelujen seudullisesta järjestämisestä

Sijaishuollon työryhmän kokoonpano

Ritva-Liisa Juntunen, pj.	sosiaalipalvelujohtaja	Anjalankoski
Merja-Liisa Liljander	sosiaalityöntekijä	Anjalankoski
Hanna Tarkiainen	perusturvajohtaja	Jaala
Päivi Koso	sosiaalityöntekijä	Kouvola
Ilona Lehtinen/vara	joht. sosiaalityöntekijä	Kouvola
Merja Eerola	vast. sosiaalityöntekijä	Kuusankoski
Johanna Kaarlela	kehittämispäällikkö	Sippolan koulukoti
Ritva Seppälä, siht.	projektipäällikkö	Kehittämishanke

2. SIJAISHUOLLON MÄÄRITTELY

Lapsen sijaishuollolla tarkoitetaan *vanhan* lastensuojelulain mukaan huostaan otetun tai kiireellisesti sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämisestä kodin ulkopuolella. Sijaishuolto voidaan järjestää perhehoitona, laitoshuoltona taikka muulla lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla (LsL 49 §). Lastensuojelulain 6 §:n mukaan lapsena pidetään alle 18-vuotiasta ja nuorena 18–20 -vuotiasta.

Sijaishuollon perustehtävänä on hoidon, kasvatuksen ja sosiaalisten suhteiden turvaaminen lapsille, jotka eivät voi asua omassa kodissaan.

3. SIJAISHUOLLON NYKYTILA

Kouvolan seudulla sijaishuoltoa ei ole koordinoitu tai järjestetty ylikunnallisesti vaan kukin seudun kunnista vastaa sijaishuollon järjestämisestä alueellaan osana sosiaalityötä. Yhteistyö palvelujen järjestämisessä on ollut vähäistä ja satunnaista. Yksityisiä lastensuojelupalvelujen hankintaa ei ole kilpailutettu missään alueen kunnista.

3.1. Sijoitettujen lasten määrä

Vuoden 2006 lopussa Kouvolan seudulla oli yhteensä 184 lasta sijoitettuna kodin ulkopuolelle. Laitoksiin tai ammatillisiin perhekoteihin oli sijoitettuna yhteensä 101 lasta ja perhehoitoon yhteensä 70 lasta. Kunnallisia lastensuojelulaitoksia seudulla on kolme: Anjalankosken perhetukikeskus, Kankaron lastenkoti ja Kuusankosken perhetukikeskus.

Taulukko 1

Sijoitettujen lasten määrä ja suhteellinen osuus kunnittain 31.12.2006

Kunta	Lapsia	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17-vuotiaat (%:a vastaavasta väestöstä)
Anjalankoski	31	1,0
Elimäki	8	0,4
Iitti	8	0,7
Jaala	1	0,2
Kouvola	79	1,9
Kuusankoski	45	1,3
Valkeala	12	0,3
Yhteensä	184	0,8

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrässä on suuria kunnallisia eroja ja ne ovat melko pysyviä. Kuntien välisiin eroihin vaikuttavat mm. elinkeino-, työllisyys-, ja alueellinen kehitys, työkuultuuri, työntekijätilanne, palvelujen toiminta ja niiden kohdentuvuus.

Yhtenä lasten hyvinvointia kuvaavana indikaattorina pidetään Stakesin määrittelyn mukaan huostaan otettujen prosentuaalista osuutta 0-17-vuotiaiden lasten määrästä. Koko maassa kodin ulkopuolelle huostaan otettujen määrä 0-17-vuotiaista on 1,1 %. Kouvolan seudulla kokonaisuudessaan huostaan otettujen lasten määrä on jonkin verran alhaisempi kuin valtakunnallinen keskiarvo.

3.1.1. Sijoitetut lapset sijoituspaikan mukaan

Kouvolan seudulla sijaishuoltoa tarvitsevat lapset sijoitetaan sijaisperheisiin, ammatillisiin perhekoteihin, yksityisiin laitoksiin tai kunnan omiin lastensuojelulaitoksiin. Seudun sijaishuollon palvelurakenne on laitospainotteinen verrattuna esimerkiksi Keski-Suomeen tai Kanta-Hämeeseen.

Taulukko 3

Sijoituspaikka	Sijoituspaikkojen lukumäärä	Sijoitettujen lasten lukumäärä
Kunnallinen lastensuojelulaitos	3	26
Yksityinen lastensuojelulaitos ja valtion koulukoti	31	38
Ammatillinen perhekoti	27	35
Sijaiskoti	48	70
Yhteensä	109	169

3.2. Uudet sijoitukset 1.1.-15.12.2007

Vuoden 2007 aikana uusia sijoituksia on tehty 15.12.2007 mennessä 62. Sijoitus on päättynyt 37 lapsen osalta. 25 lasta on edelleen sijoitettuina ja heistä 17 huostaan otettuina.

Taulukko 4
Sijoitettujen lasten ikäjakauma

Alle kouluikäisiä	7
8-15 – v.	31
16-18 – v.	24
Yhteensä	62

Taulukko 5
Uudet sijoitukset kunnittain 1.1.-15.12.2007

Kunta	Uudet sijoitukset	joista kiireellisesti sijoitetut	joista kiireelliset sijoitukset virka-ajan ulkopuolella
Anjalankoski	7	0	2
Elimäki	8	4	2
Jaala			
Kouvola	22	10	12
Kuusankoski	25	13	3
Valkeala	4	0	
Yhteensä	62	27	19

3.3 Seudun ulkopuolelle sijoitetut

Kouvolan seudun 184:stä kodin ulkopuolelle sijoitetusta lapsesta seudun ulkopuolelle on sijoitettu yhteensä 34 lasta. Valtaosa näistä sijoituspaikoista sijaitsevat 100-150 km:n päässä Kouvolan seudusta. Lapset ovat sijoitettuina 29 eri lastensuojelulaitokseen tai ammatilliseen perhekotiin.

3.4 Muualta Suomesta Kouvolan seudulle sijoitetut lapset

Kouvolan seudulla on 23 yksityistä lastensuojelulaitosta tai ammatillista perhekotia sekä valtion omistama koulukoti. Muualta Suomesta oli näihin laitoksiin sijoitettu yhteensä 129 lasta. Uusimaa, Päijät-Häme ja Etelä-Kymenlaakso ovat suurimpina sijoittajaseutuina. Sijaiskoteihin toimeksiantosopimuksin sijoitetuista lapsista ei kunnissa ole ajankohtaista tietoa.

3.5 Yksityiset sijoitukset

Yksityisestä sijoituksesta on kysymys kun lapsen huoltaja sijoittaa lapsensa yksityiseen kotiin hoidettavaksi ja kasvatettavaksi. Yksityisestä sijoituksesta on ilmoitettava sosiaalilautakunnalle (LsL 41 §). Yksityisessä sijoituksessa olleita kasvattilasten lukumäärä on valtakunnallisestikin pieni, vuonna 2006 yhteensä 79. Arvion perusteella yksityisessä sijoituksessa Kouvolan seudulla on 5-10 kasvattilasta.

4. SIJAISHUOLLON PALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN

4.1 Kuntien itse tuottamat palvelut

Kunnallisia lastensuojelulaitoksia on seudulla kolme: Anjalankosken perhetukikeskus, Kankaron lastenkoti Kouvolassa ja Kuusankosken perhetukikeskus. Hoitopaikkoja kunnallisissa yksiköissä on yhteensä 33 ja Kuusankoskella turva-asunto. Sijoitettuja lapsia näissä yksiköissä oli yhteensä 26, joista huostaan otettuja on 21. Kuntien omista palveluista ja niiden uudelleen järjestelyistä on laadittu erillinen raportti.

4.2 Ostopalvelut lastensuojelulaitoksilta ja ammatillisilta perhekodeilta

Kunnat ostavat sijaishuollon palveluja yksityisiltä palveluntuottajilta, järjestöiltä ja valtiolta.

Lastensuojelulain 29 §:n mukaan lastensuojelulaitoksia, joissa voidaan järjestää lapsen sijaishuoltoa ja laitoshuoltoa ovat lastenkodit, nuorisokodit ja koulukodit sekä muut näihin rinnastettavat lastensuojelulaitokset. Lastensuojelulaitoksella tulee olla lastensuojelulain mukainen laitoslupa.

4.2.1 Lastensuojelulaitosten palvelut

Taulukko 6
Kuntien käyttämien yksityisten lastensuojelulaitosten määrä ja niihin sijoitettujen lasten määrä 1.9.2006

Kunta	Lastensuojelulaitos määrä	Sijoitettujen määrä	Näistä huostaan otettuja
Anjalankoski	5	6	6
Elimäki	2	3	3
Iitti	1	1	1
Jaala	1	1	1
Kouvola	2	4	4
Kuusankoski	3	3	3
Valkeala	5	5	4
Yhteensä	19	23	22

Vuonna 2006 Kouvolan seudun kunnat käyttivät 19:n eri lastensuojelulaitoksen palveluja. Näihin lastensuojelulaitoksiin oli sijoitettu yhteensä 23 lasta, joista lähes kaikki ovat huostaan otettuja. Yksityisten lastensuojelulaitosten lisäksi käytettiin myös Sippolan ja Harvialan koulukodin palveluja. Lapsikohdattaiset hoitokustannukset lastensuojelulaitoksissa **vuonna 2006** olivat keskimäärin **72.000 €** vuodessa.

4.2.2 Ammatilliset perhekodit

Perhekodilla tarkoitetaan lääninhallituksen luvan saanutta tai perhehoitajalaisissa ([312/92](#)) tarkoitettua kunnan tai kuntayhtymän hyväksymää yksityiskohtia, jossa annetaan perhehoitoa. (9.8.1996/604)

Taulukko 7
Kuntien käyttämien ammatillisten perhekotien ja niihin sijoitettujen lasten määrät kunnittain 1.9.2006

Kunta	Perhekoti	Sijoitettujen määrä	Näistä huostaan otettuja
Anjalankoski	5	7	7
Elimäki	-	-	-
Iitti	3	3	2
Jaala	-	-	-
Kouvola	9	11	11
Kuusankoski	3	4	4
Valkeala	-	-	-
Yhteensä	20	25	24

Kouvolan seudun kunnat käyttivät vuonna 2006 20:tä eri ammatillista perhekotia, joihin oli sijoitettuna yhteensä 25 lasta. Eniten perhekotipalveluja käyttivät Kouvola ja Anjalankoski. Lapsen hoitokustannukset ammatillisessa perhekodissa olivat **vuonna 2006 keskimäärin 67.000 € vuodessa.**

4.2.3 Perhehoito

Laki määrittelee perhehoidon yksityiskodissa annettavaksi perhehoidoksi. Yksityiskoti on toimeksiantosuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.

Taulukko 8

Perhehoitajalain tarkoittamien sijaiskotien ja niihin sijoitettujen lasten määrä kunnittain 1.9.2006

Kunta	Yksityiskotien määrä	Sijoitettujen määrä	Näistä huostaan otettuja
Anjalankoski	10	14	13
Elimäki	3	3	3
Iitti	1	1	1
Jaala	-	-	-
Kouvola	15	23	22
Kuusankoski	16	24	23
Valkeala	3	5	4
Yhteensä	48	70	66

Perhehoitajalain mukaisia sijaiskoteja oli seudun kuntien käytössä yhteensä 48 vuonna 2006. Näihin kunnat olivat sijoittaneet yhteensä 70 lasta. Sijoitetun lapsen hoitokustannukset sijaisperheessä olivat **vuonna 2006 noin 9.600 € vuodessa.**

5. SIJAISHUOLLON KUSTANNUKSET

Sijaishuollon kustannukset sisältävät hoitopäivämaksuun kohdistavat kustannukset, perhehoidon palkkiot ja kustannuskorvaukset sekä kunnallisten lastensuojelulaitosten käyttökustannukset. Näin arvioituna sijaishuollon kustannukset Kouvolan seudulla olivat **vuonna 2006 7.600.000 € vuodessa.** Lapsikohtaiset keskimääräiset vuosikustannukset sijaishuollossa olivat noin **45.000 euroa/sijoitettu lapsi.** Kustannuksiin tulee lisätä sijaishuoltoon olennaisesti liittyvä sosiaalityön ja hallinnon kustannukset, jolloin kokonaiskustannuksiksi voidaan arvioida vuonna 2006 noin 8 miljoonaa euroa.

6. SIJAISHUOLLON NYKYINEN ORGANISOINTI KUNNISSA

Sosiaalityön ja sen sisällä lastensuojelutyön organisointi vaihtelee kunnittain. Elimäellä, Iitissä, Jaalassa ja Valkealassa sosiaalityö toteutetaan yhdennettynä työnä. Anjalankoskella, Kouvola ja Kuusankoskella lastensuojelu on eriytetty omaksi tehtäväalueekseen ja lastensuojelun sijaishuolto on määritetty tiettyjen työntekijöiden tehtäväksi. Sijaishuollon sosiaalityöntekijöiden tehtäväkuvaan kuuluu sijoituspaikkojen etsiminen ja valvonta, sijaishuolto-prosessin ohjaus ja sijaishuollossa olevan lapsen kokonaisvaltainen edunvalvonta ja sijaisperheiden tuki ja ohjaus.

Sijoituspaikkojen tai sijaisperheiden hankintaa ei ole koordinoitu osoitettu erikseen työntekijöitä vaan palvelujen hankinta toteutetaan tarpeen mukaan joko sosiaalityössä tai sosiaalitoimen hallinnossa. Palvelujen hankintaa ei ole kilpailutettu.

Yksityisen palvelujen valvonta kuntien alueella on delegoitu hallintoon. Yksittäisen lapsen sijaishuollon valvonnasta vastaavat sosiaalityöntekijät.

Taulukko 9

Sosiaalityöntekijöiden arvioima sijaishuoltoon käytetty työaika vakansseiksi muutettuna

Kunta	Vakanssien määrä
Anjalankoski	1
Elimäki	0,25
Iitti	0,35
Jaala	0,1
Kouvola	0,3
Kuusankoski	1,25
Valkeala	0,50
Yhteensä	6,45

^{1/2} sosiaalityöntekijä ja ohjaaja

Kouvolan seudulla sosiaalityöntekijöiltä kuluu sijaishuoltoon 5,45 vakanssin verran työaika. Lisäksi sijaishuollossa on Kouvola yksi sosiaaliohjaajan vakanssi. Tukihenkilö- ja tukiperhetyöhön on arvioitu kuluvan puolen vakanssin verran työaika. Ko. arviossa ei ole huomioitu sijaishuoltoon liittyviä hallinnollisia tehtäviä, toimistotyön osuutta, yksityisen palvelun valvontaa eikä uuden lastensuojelulain mukanaan tuomaa lisätyön tarvetta.

7. SIJAISHUOLLON NYKYTILAN ANALYYSI

Kuntien sosiaalityössä arvioitiin sijaishuollon nykytilaa swot-analyysin avulla.

7.1 Vahvuudet

- * kunnalliset perhetukikeskukset ja lastenkoti
- * seudun monipuoliset sijaishuollon palvelut
- * päteviä ja kokeneita sijaishuollon työntekijöitä
- * moniammatillinen työote
- * halu tehdä verkostotyötä
- * sijaishuollon prosessit ovat asiakaslähtöisiä ja nopeita

7.2 Heikkoudet

- * sijaishuoltopalvelujen järjestämisen suunnittelemattomuus
- * palvelustrategian puuttuminen
- * kelpoisten sosiaalityöntekijöiden puute
- * työntekijöiden vaihtuvuus
- * sijaishuoltopalvelujen koordinointi
- * sijaisperhehoidon puute, rekrytoinnin, koordinoinnin ja koulutuksen puute
- * tukiperhe ja –henkilöiden puute
- * perhekuntoutus ja –arviointi vähäistä
- * jälkihuollon suunnittelemattomuus
- * yksityisten palvelujen valvonta

7.3 Mahdollisuudet

- * uusi lastensuojelulaki
- * kunnalliset laitokset
- * sukulaissijoitukset
- * seudullinen toimintamalli
- * perhehoito ja sen kehittäminen
- * erityisosaaminen, menetelmät ja niiden käyttö

7.4 Uhat

- * kuntien heikko talous
- * pätevien työntekijöiden puute
- * kunnallisten laitosten lakkauttaminen

8. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

8.1 Uuden lastensuojelulain vaikutukset sijaishuoltoon

Sijaishuollon järjestämiseen vaikuttavia periaatteita

- * Sijaishuollolla tarkoitetaan huostaanotetun tai kiireellisesti sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Poikkeuksellisesti huostaanotettu lapsi voidaan sijoittaa myös kotiin. Tavoitteena on turvata lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden mukaan
- * Lapsen osallisuuden vahvistaminen
- * Vastuu lapsen edun turvaamisesta
- * Avohuollon tukitoimien esisijaisuus
- * Läheisverkoston kartoittaminen ennen kodin ulkopuolista sijoitusta
- * Sijaishuolto ja lapsen sijoittaminen on erotettu toisistaan
- * Sijoitetun lapsen huostaanoton tarve on arvioitava kolmen kuukauden välein
- * Sijaishuolto järjestettävä viivytyksettä kun se on lapsen edun kannalta
- * Sijaishuoltoa järjestettäessä on tehtävä perheen jälleenyhdistämissuunnitelma
- * Sijaishuoltoa järjestää perhehoitona, laitoshoidtona tai muulla lapsen tarpeiden mukaisella tavalla
- * Dokumentointivelvoite
- * Päätöksentekojärjestelmän uudistaminen

Laissa on määritelty lisäksi myös sijaishuoltopaikan valintakriteerit sekä laitoshuollon paikka- ja henkilöstömitoitukset.

Lakiin sisältyy myös määräykset kunnan ilmoitusvelvollisuudesta toiseen kuntaan sijoitettavasta lapsesta, kuntaan sijoitettujen lasten rekisterin ylläpito, yksityisesti sijoitettujen lasten rekisterin ylläpito sekä yksityisesti sijoitettujen lasten valvonta.

8.2 Sijaishuollon asiakkaat

Lastensuojelun taustalla olevat seikat ovat Kouvolan seudulla samat kuin Suomessa yleensä. Vanhempien elämänhallinnan puutteet, päihde- ja mielenterveysongelmat, perheväkivalta sekä perheenjäsenten vuorovaikutukseen ja ihmissuhteisiin liittyvät vaikeudet lisäävät tarvetta lastensuojeluun ja sijaishuoltoon. Perheiden ongelmat ovat monimutkaistuneet ja lasten oirehdinta vaikeutunut.

Murrosikäisten lasten kohdalla syynä ovat ns.lasten rajattomuuteen liittyvät tekijät. Normaaliperheistä tulevia lapsia joudutaan sijoittamaan kodin ulkopuolelle, koska vanhemmat eivät kykene asettamaan rajoja lapsilleen.

Lasten mielipiteitä kartoittaneissa tutkimuksissa on tullut esille aikuisten ajan ja läsnäolon puute. Työelämän ja perhe-elämän yhteensovittaminen ovat tämän päivän lapsiperheiden haasteita.

Jatkuva muuttoliike suurimpiin kasvukeskuksiin on johtanut siihen, että lapsiperheiden sosiaaliset tukiverkostot ovat vähäiset. Itärajan läheisyys Kouvola-seudulla vaikuttaa monella tavalla lastensuojelun tarpeeseen Kouvola-seudulla. Maahanmuutto tulee edelleen lisääntymään. Lastensuojelun syyt ovat maahanmuuttajaperheissä pitkälti samanlaisia kuin suomalaisillakin; mielenterveysongelmia ja päihteiden käyttöä. Lisäksi on juurettomuutta ja kulttuurisia ristiriitoja sekä lapsella että perheen sisällä.

Valtakunnalliset linjaukset alkoholipolitiikassa ja tehdyt ratkaisut ovat jo lastensuojelussa näkyvillä yhä kasvavina kustannuksina.

9. TYÖRYHMÄN EHDOTUS SIIJAISHUOLLON SEUDULLISESTA JÄRJESTÄMISESTÄ

Sijaishuollon työryhmä valmisteli esityksen keskustellen IVA-menetelelmän vaihtoehtoisia malleja vertaillen. Työryhmä teki työskentelyn ohessa kaksi opintokäyntiä toisen Lappeenrantaan ja toisen Tampereelle.

9.1 Sijaishuollon seudullisen järjestämisen periaatteet

1. Sijoitettavan lapsen yksilölliset tarpeet
2. Osaava ammattitaitoinen henkilökunta
3. Sijaishuoltopalvelujen järjestämisen suunnitelmallisuus
4. Sijaishuoltopalvelujen laadun turvaaminen ja kehittäminen
5. Sijaishuoltopalvelujen kustannustehokkuus

9.2 Sijaishuollon organisointi

TULOSALUE ?

Kasvatus- ja perheneuvonta ?

Kanava?

Jälkihuolto?

Kaavio 1
Lastensuojelun seudulliset erityispalvelut

9.3 Sijaishuoltoyksikön tehtävät

1. Sijoitusten valmistelu ja toimeenpano yhteistyössä alueen sos.tt:n kanssa
2. Sijoitetun lapsen asiakassuunnitelmat, kasvun ja kehityksen seuranta, arviointi ja valvonta
3. Huostaanoton purun arviointi yhdessä alueen sos. tt:n kanssa
4. Lastensuojelun ympärivuorokautisen hoidon tuottaminen
5. Kriisi-, vastaanotto- ja arviointihoidon tuottaminen
Lyhytaikaisen laitoshuollon tuottaminen
Sosiaalipäivystyksen etupäivystyksen tuottaminen
6. Yksityisten sijaishuoltopalvelujen hankinta, ohjaus ja neuvonta
7. Sijasiperheiden rekrytointi, koulutus, ohjaus ja neuvonta
8. Tukihenkilö-tukiperheiden rekrytointi, koulutus, ohjaus ja neuvonta
9. Yksityisten palveluntuottajien valvonta
10. Muiden kuntien seudulle sijoittamien lasten rekisterin ylläpito
11. Seudulle yksityisesti sijoitettujen lasten rekisterin ylläpito

9.4 Sijaishuoltopalvelujen keskittämisen hyödyt

1. Sijaishuoltoa tarvitseville lapsille pystytään turvaamaan heidän tarpeitaan vastaava sijaishuoltopaikka
2. Sijaishuoltopalvelujen järjestäminen toteutetaan suunnitelmallisesti
3. Sijaishuoltopalvelujen laadun paraneminen
4. Sijaishuollon erityisosaamisen ja asiantuntijuuden keskittyminen
5. Sijaishuoltopalvelujen vaikuttavuuden paraneminen
6. Sijaishuoltopalvelujen kustannustehokkuuden lisääntyminen

7. Sijaishuollon järjestäminen uuden lastensuojelulain mukaisesti
8. Sijaishuollon toimintamallin uudistaminen mahdollistaa lastensuojelun avohuollon kehittämisen
9. Sijaisperhehoidon kokonaisvaltainen kehittäminen
10. Kunnallisten lastensuojelun laitospalvelujen kehittäminen tarpeenmukaisiksi ja kustannustehokkaiksi
11. Yksityisten sijaishuoltopalveluiden valvonnan toteuttaminen lain edellyttämällä tavalla

9.5 Tarvittavat voimavarat

Sijaishuoltoyksikön vaatimat resurssit pyritään toteuttamaan lastensuojelun toimintamallia uudistamalla sekä henkilöstöä ja toimitiloja uudelleen järjestelmällä. Sijaishuoltopalvelut ovat lastensuojelun erityispalveluja ja ne on mahdollista ja tarkoituksenmukaista järjestää keskitettyinä palveluina. Uusi lastensuojelulaki sekä palvelurakenteen ja toimintamallin uudistaminen edellyttävät kuitenkin lisäresurssointia. Ehdotuksen mukaisen sijaishuoltoyksikön perustaminen edellyttää riittäviä johtamis-, hallinto- ja tukipalveluja.

Vakanssien tarve sijaishuollon sosiaalityössä on vähintään kuusi sosiaalityöntekijän ja kolme sosiaaliohjaajan vakanssia. Uusi toimintamalli edellyttää koko henkilöstön täydennyskoulutusta.

Toimintamallin toteuttamisessa huomioidaan sosiaalialan tehtävärakennesuosituksien.

Ostopalveluina järjestettyjen sijaishuoltopalvelujen laatuun ja kustannustehokkuuteen pyritään vaikuttamaan kilpailuttamalla yksityisten palvelujen hankinta.

Kustannussäästöjä tulee pitkällä aikavälillä toimintojen tehostuessa.

11.1.2008

***Ulkoasu
Eija Tiitinen***

SELVITYS KOUVOLAN SEUDUN PERHEOIKEUDELLISISTA ASIOISTA

Ritva Seppälä
projektipäällikkö

Sisällysluettelo

1. TEHTÄVÄNANTO	3
2. LASTENVALVONNAN (PERHEOIKEUDELLISTEN ASIOIDEN) MÄÄRITTELY	3
3. OTTOLAPSINEUVONNAN MÄÄRITTELY	3
4. PERHEOIKEUDELLISTEN ASIOIDEN NYKYTILA	4
4.1 Isyyden selvittäminen	4
4.2 Sopimus lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisesta.....	5
4.3 Elatusapusopimus	5
4.4 Selvitykset käräjäoikeuksille	6
5. OTTOLAPSINEUVONNAN NYKYTILA	7
5.1 Kunnan ottolapsineuvonta	7
5.2 Ottolapsineuvonta ostopalveluna.....	7
5.2.1 Ottolapsineuvonta PELA:n ostopalveluna.....	7
5.2.2 Ottolapsineuvonta ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta	8
6. PERHEOIKEUDELLISTEN ASIOIDEN SWOT–YHTEENVETO.....	8
7. YHTEENVETO KOUVOLAN SEUDUN PERHEOIKEUDELLISIIN ASIOIHIN KULUVASTA TYÖAJASTA	9
7.1 Perheoikeudellisten asioiden tehtävät ja niihin kuluva työaika	9
7.2 Lastenvalvojien arvio perheoikeudellisiin asioihin ja ottolapsineuvontaan kuluvasta työajasta muutettuna vakanssien määräksi	10
7.3 Yhteenveto lastenvalvonnan vakanssien määrästä.....	10
8. EHDOTUS PERHEOIKEUDELLISTEN PALVELUJEN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	10
8.1 Perheoikeudellisen yksikön organisointi ja tehtävät.....	11
8.2 Perheoikeudellisen yksikön hyöty	11
9. KUSTANNUKSET	12
9.1 Lastenvalvonnan vakanssien kustannukset	12
9.2 Toimitilaan liittyvät kustannukset	12

1. TEHTÄVÄNANTO

Hankkeen tavoitteena on lastensuojelupalveluiden turvaaminen ja laadun parantaminen luomalla Kouvolan seudun kuntien yhteinen lastensuojelun palvelurakenne, toimintamalli ja palvelustrategia. Tavoitteiden saavuttamiseksi järjestettiin 30.3.2006 seudullinen työkokous, jossa palvelustrategiaa työstettiin.

Perheoikeudellisten asioiden työryhmä ja sen tehtävä nousi seudullisesta lastensuojelun strategia-päivästä. Hankkeen ohjausryhmä päätti 3.5.2007 kokouksessaan asettaa perheoikeudellisten asioiden työryhmän selvittämään seudullisen lastenvalvonnan ja ottolapsineuvonnan kehittämistä.

Perheoikeudellisten asioiden työryhmä:

Sosiaalityön johtaja Marjatta Horppu	Anjalankoskelta
Sosiaalipalvelujen johtaja Olli Mäkeläinen	Elimäeltä
Perusturvajohtaja Hanna Tarkiainen	Jaalasta
Lastenvalvoja Maritta Nurmiraanta	Kouvola
Sosiaalityön johtaja Liisa Korppi	Kuusankoskelta
Projektipäällikkö Ritva Seppälä	Kehittämishankkeesta

2. LASTENVALVONNAN (PERHEOIKEUDELLISTEN ASIOIDEN) MÄÄRITTELY

Lastenvalvonnan tehtäviä määrittelevät seuraavat lait: Isyyslaki (1975/700), Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (1983/361), Laki lapsen elatuksesta (1975/704), Elatusturvalaki (1998/671) ja Sosiaalihuoltolaki.

Lastenvalvojat hoitavat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten isyysasioita sekä lasten elatus-, huolto- ja tapaamisoikeusasioita.

Avio- tai avoerotilanteessa lastenvalvojan tai sosiaalityöntekijän luona voidaan laatia ja vahvistaa sopimukset lapsen huollosta, asumisesta, tapaamisoikeuksista ja elatuksesta. Lisäksi lastenvalvojat antavat virka-apua muiden kuntien lastenvalvojille edellä mainituissa asioissa. Lastenvalvojat antavat selvityksiä lapsen huollosta, tapaamisesta ja asumisesta käräjäoikeuksille.

3. OTTOLAPSINEUVONNAN MÄÄRITTELY

Ottolapsineuvonnan järjestämisestä on säädetty lapseksi ottamisesta annetussa laissa (153/1985, ottolapsilaki). Ottolapsineuvonta on kunnan lakisääteinen tehtävä. Ottolapsisuhdetta ei voida vahvistaa, jos hakijat eivät ole saaneet ottolapsineuvontaa.

Ottolapsineuvonta on tarkoitettu adoptiolasta hakeville ja niille, jotka harkitsevat lapsensa luovuttamista adoptioon. Neuvonnan tarkoituksena on lapsen edun turvaaminen. Samalla se valmentaa vanhempia uuteen elämäntilanteeseen.

4. PERHEOIKEUDELLISTEN ASIOIDEN NYKYTILA

Kouvolan seudun lastenvalvojille lähetettiin keväällä 2007 kysely perheoikeudellisista asioista. Kyselyssä kartoitettiin isyyden selvittämisen ja vahvistamisen määrät kunnittain sekä niihin kuuluva työaika. Samoin kartoitettiin elatusapusopimukset ja niiden uusimisien määrät, huolto-, asumis- ja tapaamissopimusten määrät kunnittain ja kuluneet työajat. Lisäksi kartoitettiin ottolapsineuvonta ja kansainvälisiin adoptioihin liittyvä ottolapsineuvontatyö kunnittain. Kaikissa Kouvolan seudun kunnissa on erikseen nimetty sosiaalityöntekijä, joka hoitaa lastenvalvontaan liittyviä tehtäviä. Kouvolan kaupungin lastenvalvoja hoitaa ainoastaan lastenvalvojan tehtäviä.

4.1 Isyyden selvittäminen

Kouvolan seudulla on tehty yhteensä 371 isyyden selvittämistä, joihin on arvioitu kuluneen työaika 314 tuntia. Vahvistamatta jääneitä isyyden selvittämisiä on ollut yhdeksän ja virka-apupyynnöjä kuusi.

Taulukko 1
Isyyden selvittämiset ja työtunnit

Kunta	Isyyden selvittäminen					
	Isyyden vahvistamiseen liittyvä työ		Vahvistamatta jääneet		Virka-apupyynnöt	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	72	72	2	5	1	3
Elimäki	40	40	2	4	0	0
Iitti	30	20	1	2	1	1
Jaala	7	10	0	0	0	0
Kouvola	103	100	15	30	3	3
Kuusankoski	77	50	5	5	1	1
Valkeala	42	22	0	0	3	3
Yhteensä	371	314	25	46	9	11

4.2 Sopimus lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisesta

Lastenvalvojat ovat laatineet Kouvolan seudulla 778 sopimusta lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisista. Sopimukseen on arvioitu tehdyn 941 työtuntia vuodessa. Virka-apupyynnöihin, jotka liittyvät lapsen huoltoon, asumiseen ja tapaamiseen on kulunut 106 tuntia vuodessa.

Taulukko 2

Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisista sekä työtunnit/vuosi

Kunta	Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisesta			
	Sopimukset		Virka-apupyynnöt	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	213	350	20	50
Elimäki	67	100	0	0
Iitti	53	80	8	4
Jaala	8	16	1	2
Kouvola	155	190	30	30
Kuusankoski	174	210	11	14
Valkeala	107	120	6	6
Yhteensä	778	1066	76	106

4.3 Elatusapusopimus

Vastuu lapsen elatuksesta kuuluu lapsen vanhemmille. Lapselle voidaan vahvistaa elatusapumaksu, jos vanhempi ei muulla tavoin huolehdi lapsen elatuksesta tai jos lapsi ei pysyvästi asu vanhempansa luona. Elatusapu on lastenvalvojan vahvistama kirjallinen sopimus tai tuomiolla vahvistettu rahasuoritus, jolla lapsen vanhempi osallistuu lapsen elatukseen. Kouvolan alueella on solmittu 835 elatusapusopimusta ja vastattu 99 virka-apupyynnöön. Tähän on kulunut 1.328 työtuntia.

Taulukko 3

Elatusapusopimukset ja virka-apupyynnöt sekä arvioidut työtunnit

Kunta	Elatusapusopimukset			
	Sopimukset		Virka-apupyynnöt	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	231	470	25	50
Elimäki	59	100	0	0
Iitti	27	35	5	4

Kunta	Elatusapusopimukset			
	Sopimukset		Virka-apupyynnöt	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Jaala	8	12	1	2
Kouvola	226	250	26	50
Kuusankoski	173	180	37	60
Valkeala	111	110	5	5
Yhteensä	835	1157	99	171

4.4 Selvitykset käräjäoikeuksille

Käräjäoikeudet pyytävät lapsen huoltoon, tapaamiseen, asumiseen tai elatukseen liittyviä selvityksiä tilanteissa, jolloin lapsen asia on viety käräjäoikeuteen ratkaistavaksi. Käräjäoikeuden selvityspyynnöihin vastattiin Kouvolan alueella 31 kertaa. Selvitykset tehdään parityönä. Lastenvalvojien ja sosiaalityöntekijöiden työaikaa on mennyt selvityspyynnöihin yhteensä 350 tuntia.

Taulukko 4

Käräjäoikeuden selvityspyynnöt lasten huollosta, asumisesta ja tapaamisesta

Kunta	Käräjäoikeuden selvityspyynnöt lasten huollosta, asumisesta ja tapaamisesta	
	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	6	75
Elimäki	3	50
Iitti	1	20
Jaala	0	0
Kouvola	15	150
Kuusankoski	3	40
Valkeala	3	40
Yhteensä	31	375

5. OTTOLAPSINEUVONNAN NYKYTILA

Anjalankoski, Kuusankoski ja Kouvola järjestävät itse Suomen sisällä tehdyt adoptiot. Adoptioneuvonta tehdään parityönä. Elimäki, Jaala ja Valkeala ostavat kaikki adoptioihin liittyvät palvelut Pelastakaa Lapset ry:ltä. Kouvola hoitaa kansainväliset adoptiot itse. Anjalankoski ja Kuusankoski järjestävät kansainväliset adoptiot ostopalveluina Pelastakaa Lapset ry:ltä.

5.1 Kunnan ottolapsineuvonta

Kouvolan seudulla on tehty yhteensä 22 ottolapsineuvontaa. Ottolapsineuvonta on lakisääteistä sosiaalipalvelua. Se tehdään yleensä parityönä. Ottolapsineuvontaa on annettu Suomen sisäisiin adoptioihin neljälle perheelle. Kouvolassa oli 19 kansainvälistä adoptioasiaa 6.6.2007 mennessä.

Taulukko 4

Ottolapsineuvonta ja arvioidut työtunnit

Kunta	Kunnan ottolapsineuvonta			
	Suomen sisällä tehdyt adoptiot		Kansainväliset adoptiot	
	lkm	h/vuosi	lkm	h/vuosi
Anjalankoski	0	0	0	0
Elimäki	1	10	0	0
Iitti	0	0	0	0
Jaala	0	0	0	0
Kouvola	3	30	19	190
Kuusankoski	2	20	4	40
Valkeala	0	0	0	0
Yhteensä	6	60	23	230

5.2 Ottolapsineuvonta ostopalveluna

Kunnat ovat ostaneet ottolapsineuvontaa Pelastakaa Lapset Ry:ltä (PELA) sekä yksityiseltä palveluntuottajalta lastenvalvoja Maritta Nurmiraannalta.

5.2.1 Ottolapsineuvonta PELA:n ostopalveluna

Kotimaisen adoptioneuvonnan palvelumaksu vuonna 2007 on 1.400 € ja kansainvälisen adoptioneuvonnan palvelumaksu 2.185 €. Kansainvälisen adoption seurantaraportin kustannukset ovat 207 €.

5.2.2 Ottolapsineuvonta ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta

Kuusankoski ja Elimäki ovat ostaneet ottolapsineuvontaa lastenvalvoja Maritta Nurmiraannalta. Marraskuussa 2007 ottolapsineuvontoja oli työn alla yhteensä 7.

6. PERHEOIKEUDELLISTEN ASIOIDEN SWOT–YHTEENVETO

Kuntien lastenvalvojat ovat arvioineet oman kuntansa perheoikeudellisten asioiden vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia. Työryhmä kokosi kuntien omista analyyseistä seudullisen perheoikeudellisten asioiden SWOT – yhteenvedon. Kouvolan seudun perheoikeudellisten asioiden vahvuutena arvioitiin asiantuntijuus, yksilöosaaminen ja selkeät toimenkuvat. Heikkoutena nähtiin alan haavoittuvuus, suuret työmäärät ja yksin tekemisen heikkous esim. lomitusilanteissa. Nykyjärjestelmällä perheoikeudellisten asioiden hoito tulee vaikeutumaan vuosi vuodelta. Tämä johtuu työntekijöiden vähyydestä, haavoittuvuudesta ja yhä vaikeimmista asiakkuuksista. Tämä vaatii vahvaa ammattitaitoa ja riittävän kokoista työtiimiä.

SWOT–yhteenveto

Kouvolan seudun perheoikeudellisten asioiden vahvuudet (sisäiset)

- pitkä työkokemus ja paljon tietotaitoa, selkeä työkuva
- alan kurssien kouluttaja–asiantuntijuutta/osaamista
- erityiskoulutus (terapeutin pätevyys)
- hyvät työolosuhteet ja työtilat, kaksi alan osaajaa kunnassa

Kouvolan seudun perheoikeudellisten asioiden heikkoudet (sisäiset)

- systeemi haavoittuvainen, ei sijaista
- lomilla työt ruuhkautuvat ja pahimmillaan elatustuki jää saamatta
- sijaisten saamisen vaikeus ja rutiinitehtävien suuri määrä
- määräaikaisten elatussopimusten suuri määrä> lisäävät työtä
- liian vähän aikaa tapaamisiin
- vain yksi työntekijä kunnassa osaa tehdä työtehtäviä
- ei olla riittävästi panostettu vaativiin huoltotapaamisiin
- yksin vaativissa tilanteissa, joutuu kärejämään yksin vahvoja tahoja vastaa

Kouvolan seudun perheoikeudellisten asioiden mahdollisuudet (ulkoiset)

- samoilla isyyskärejillä voisi hoitaa naapurikuntien kärejäasiat
- nykyjärjestelmällä ei ole mahdollisuuksia kehittyä
- enemmän resursseja huolelliselle työlle ja lisää asiantuntijuutta

Kouvolan seudun perheoikeudellisten asioiden uhat (ulkoiset)

- työnantaja pulassa, jos työntekijä siirtyy muihin tehtäviin tai jää sairauslomalle

- epäselvät työkäytännöt, pulaa työntekijöistä
- muut tehtävät saattavat houkutella
- liian herkästi joutuu käräjöimään, yhä vaikeammat asiakkaat
- liian yksin töissä tulevaisuudessakin
- suorittajan ikääntyminen ja työuran päättyminen

7. YHTEENVETO KOUVOLAN SEUDUN PERHEOIKEUDELLISIIN ASIOIHIN KULUVASTA TYÖAJASTA

Kouvolan seudun kuntiin lähetettiin keväällä 2007 kysely lastenvalvonnasta. Tämän kyselyn tiedoista on koottu yhteenveto, josta näkyy kuntien sosiaalityöntekijöiden lastenvalvontaan sekä ottolapsineuvontaan kuluva työkokonaisuus ja siihen mennyt työaika.

7.1 Perheoikeudellisten asioiden tehtävät ja niihin kuluva työaika

	lkm	h/vuosi	vakanssia (1615)
Sopimukset lapsen huollosta ja tapaamisesta sekä virka-apupyynnöt	854	1.072	0,66
Isyyden selvittämiset	405	371	0,23
Elatusapusopimukset/uusinnat Virka-apupyynnöt	930	1.328	0,82
Ottolapsineuvonta	29	290	0,18
Käräjäoikeuden selvityspyynnöt	31	375	0,23
Puhelinajan neuvonta yht. 3,5 h/vrk (A-koski, Kla, K-koski)		763	0,47
Lastenvalvojan tekemät toimistotyöt, ½ tuntia/työpäivä (A-koski, Elimäki, Kouvola, K-koski, Valkeala) yhteensä 2.5 tuntia/työpäivä (Kouvolan seudulla)		545	0,33
Yhteensä	2.249	4.724	2,95

LASKENTAKAAVA: 365 pv – 52 pv (viikonloppuvapaat) – 5 pv
 (arkipyhävapaat) -38 pv (vuosilomat)= 218 työpäivää/vuosi

1 vakanssi = 218 työpäivää/vuosi = 1.615 työtuntia

Toimistotyöaika tehtävässä työpäivässä 7h 25 min pv, vuodessa 218 x 7 h
 25 min = 1.615 h/vuodessa = 1 vakanssi

Työtunteihin kuluneesta ajasta laskettaessa Kouvolan seudulla tarvitaan 2.95 vakanssia perheoikeudellisten asioiden hoitoon. Tähän laskentaan ei ole sisällytetty työkokouksia, koulutuksia eikä viikkopalavereita.

Kuntien lastenvalvojat ovat arvioineet lastenvalvontaan ja ottolapsineuvontaan käytetyn työajan suhteessa viikkotyöaikaan. Viikkotyöajasta on laskettu lastenvalvontaan kuuluva työaika kuukaudessa ja siitä arvioitu vakanssien määrä.

7.2 Lastenvalvojien arvio perheoikeudellisiin asioihin ja ottolapsineuvontaan kuluva työajasta muutettuna vakanssien määräksi

Anjalankoski	0,75 vakanssia
Elimäki	0,25 vakanssia
Jaala	0,05 vakanssia
Kouvola	1,00 vakanssia
Kuusankoski	0,75 vakanssia
Valkeala	0,40 vakanssia
Yhteensä	3,20 vakanssia

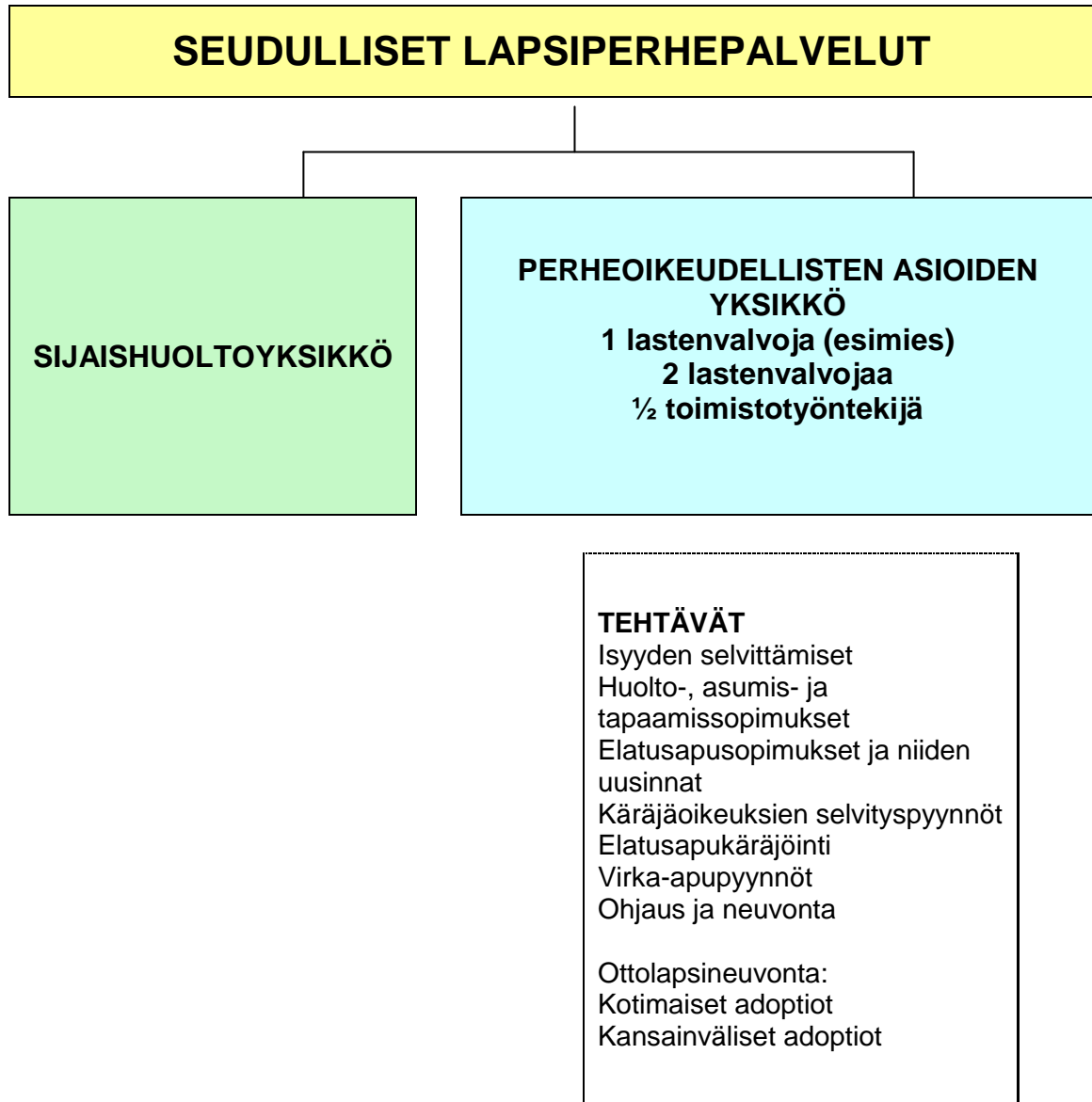
7.3 Yhteenveto lastenvalvonnan vakanssien määrästä

Lastenvalvonnan vakanssien määrä on laskettu lastenvalvonnan tehtävien määrästä sekä tehtäviin käytetyistä työtunneista vuodessa. Lisäksi työntekijät ovat itse arvioineet samaa asiaa suhteessa viikkotyöaikaan. Tulokset ovat lähes yhtäläiset: 2,95 vakanssia ja 3,20 vakanssia.

8. EHDOTUS PERHEOIKEUDELLISTEN PALVELUJEN JÄRJESTÄMISESTÄ

Seudullinen perheoikeudellinen työryhmä ehdottaa ohjausryhmälle, että siirrytään vuoden 2009 alusta yhden toimipisteen malliin. Tällöin voidaan hyödyntää yhteisen organisaatorakenteen tuomia etuja mm. täysipainoisella asiakaspalvelulla loma-aikoina ja toiminnallisen yhteistyön kehittämisen osalta. Näin saadaan perheoikeudellista asiantuntijuutta ja vankkaa ammattitaitoa kaikille Kouvolan seudun sitä tarvitseville asukkaille.

8.1 Perheoikeudellisen yksikön organisointi ja tehtävät

Perheoikeudellinen työryhmä ehdottaa, että perheoikeudelliseen yksikköön perustetaan kolme lastenvalvojan vakanssia, joista yksi on ns. toimistopäällikön vakanssi esimiestehtävineen. Lisäksi työryhmä ehdottaa ½ toimistotyöntekijän vakanssin perustamista perheoikeudellisten asioiden yksikköön.

8.2 Perheoikeudellisen yksikön hyöty

1. Turvataan lastenvalvonnan saatavuus Kouvolan seudulla
2. Perheoikeudellisten asioiden asiantuntijuus keskittyy
3. Vahvistetaan avohuollon sosiaalityötä siirtämällä käräjäoikeuden selvityspyynnot perheoikeudelliseen yksikköön

4. Yksikkö pystyy hoitamaan adoptioneuvonta kokonaisuudessaan ja kunnat voivat luopua PELA:n ostopalvelusta.
5. Yksikössä voidaan aloittaa elatusapukäräjäointi, joka nyt jää tekemättä

9. KUSTANNUKSET

9.1 Lastenvalvonnan vakanssien kustannukset

1 sosiaalityöntekijän vakanssi	2.500,00 €/kk
vakanssi kokemuslisineen	2.875,00 €/kk
työnantajan maksut: v. 2008: 26,47 %	761,01 €/kk

YHTEENSÄ 3.636,01 €/kk

1 sosiaalityöntekijän vakanssi/vuosi	47.286,16 €
3 sosiaalityöntekijän vakanssia/vuosi	143.478,48 €

Lisäksi on arvioitu tarvittavan 0,5 toimistotyöntekijän vakanssi.

0,5 toimistotyöntekijän vakanssi	850,00 €/kk
vakanssi kokemuslisineen	977,50 €/kk
työnantajan maksut v. 2008: 26,47 %	258,74 €/kk

YHTEENSÄ 1.236,24 €/kk

0,5 toimistotyöntekijän vakanssi/vuosi	16.100,00 €
--	-------------

9.2 Toimitilaan liittyvät kustannukset

Vertailuesimerkki: Anjalankosken keskustassa, Inkeröisten linja-autoaseman vieressä sijaitsevassa toimipisteessä ovat vuokrakustannukset 5 €/m². Toimitilassa on verkkoliitäntä asennettuna. Toimitilan kokonaispinta-ala on noin 140 m². Kokonaisvuokrakustannukset tulisivat olemaan 700 €/kk.

Toimistossa käytetään Pro Consona-ohjelmaa, joka on käytössä Kouvola, Kuusankoskella ja Anjalankoskella. Tämä ei tuo lisäkustannuksia.

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen arviointi

16.10.2008

Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishankkeen arviointi

Projektin arviointi toteutettiin webropol –arviointina hankkeen ohjausryhmälle ja projektiryhmälle. Kokonaisuudessaan kysely lähetettiin 19 henkilölle, joista 13 vastasi kyselyyn.

Kyselyn sisältöalueena olivat hanketavoitteet ja niiden konkreettinen toteutuminen. Lisäksi arvioitiin ohjausryhmän ja projektiryhmän työskentelyn tavoitteellista toimintaa.

Hankkeessa on edetty pääsääntöisesti suunnitelmien mukaan, joskin hankesuunnitelmaa muutettiin Kouvola 2009 projektin käynnistyessä. Hanke tuki omalta osaltaan perusturvan kehittämistä uuden Kouvolan valmistelutyössä.

Kyselyn vastausten perusteella voitiin todeta hankkeen tuoneen selvyyttä lastensuojelun nykytilasta ja samalla tuoneen toiminta-alueelleen uusia työskentelymalleja. Hankkeen aikana on järjestetty koulutustilaisuuksia alan ammattilaisille ja saatu uusia työmalleja asiakastyöskentelyyn. Hankkeessa on voitu kehittää uuden Kouvolan lastensuojelun organisaatiomallit avohuoltoon, sijaishuoltoon, perheoikeudelliseen yksikköön ja perhetukikeskukseen.

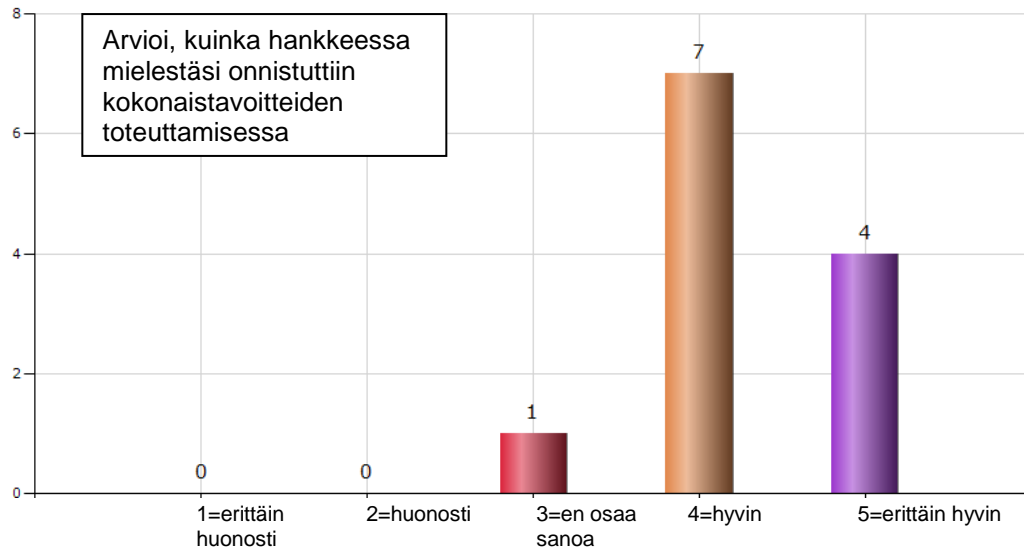
Kyselyn vastauksista voi lukea, että hanketavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti. Kuitenkin eräät osa-alueet kuten yksityisten lastensuojelulaitosten kilpailutus, sosiaalipäivystyksen osuus hankkeessa ja sijaisperhetyön organisointi alueelle ovat jääneet ainakin osittain toteutumatta.

Kaiken kaikkiaan hanke on kyselyn vastauksien perusteella arvioituna on ollut hyödyllinen ja sen tulokset hyödynnettävissä konkreettisesti uuden Kouvolan lastensuojelutyössä, sen eri organisaatioissa ja ennen kaikkea käytännön arjessa.

Hanke on lisännyt hyviä yhteistyökäytäntöjä ja tehnyt tiimi- ja verkostotyötä tutuksi eri toimijoille. Voi perusteellisesti toivoa, että vastaavanlaista työtapaa jatketaan tulevaisuudessakin lastensuojelutyössä.

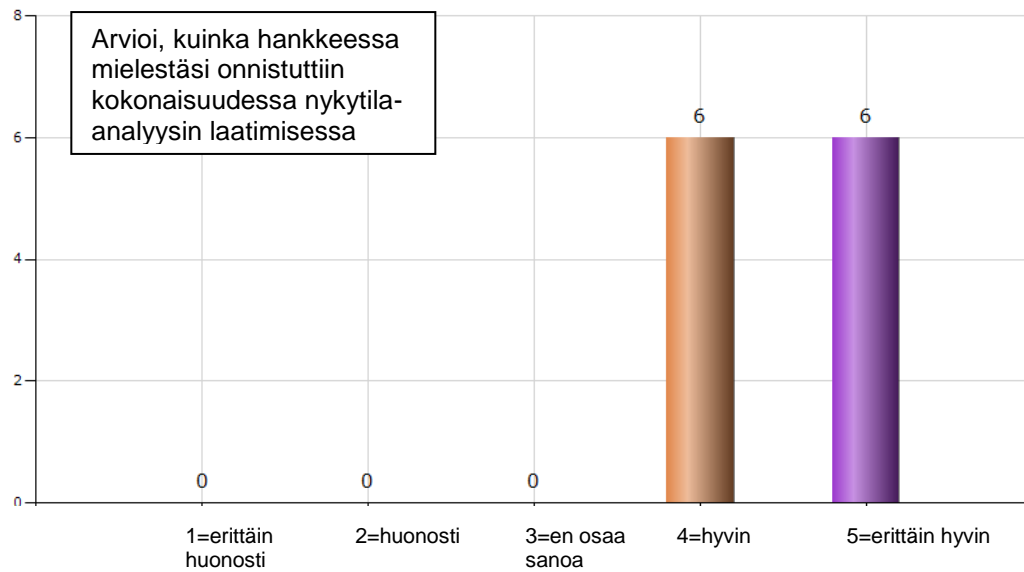
1. Lastensuojelun kehittämishankkeen kokonaistavoitteena on ollut lastensuojelupalveluiden saatavuuden turvaaminen ja laadun parantaminen luomalla Kouvolan seudun kuntien yhteinen lastensuojelun palvelurakenne, toimintamalli sekä palvelustategia.

Vastaajien lukumäärä: 12

2. Hankkeen osatavoitteena on ollut Kouvolan seudun kuntien lastensuojelun nykytila-analyysin laatiminen. Nykytila-analyysiin tuli sisältyä:

Vastaajien lukumäärä: 12

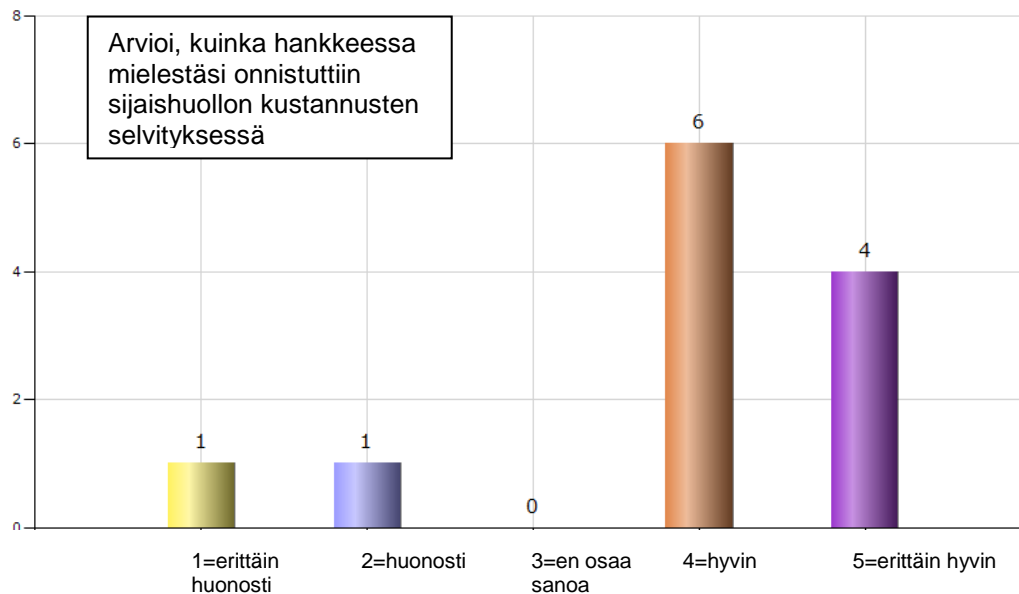
3. Hankkeen tavoitteena on ollut selvittää kuinka paljon seudulla on yksityisiä ja kolmannen sektorin lastensuojelupalvelujen tuottajia, mitä palveluja tuotetaan ja kuinka paljon.

Vastaajien lukumäärä: 12

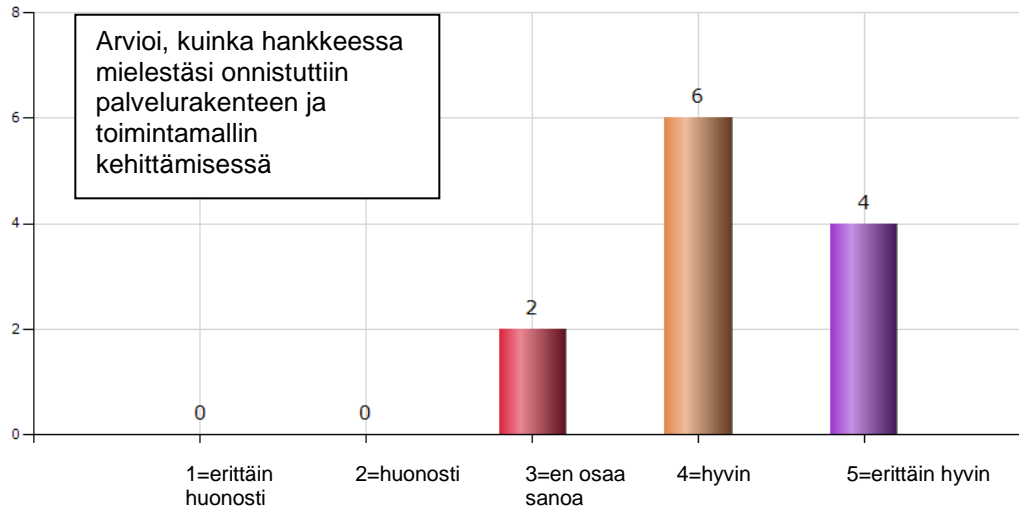
4. Hankkeessa tuli selvittää kuntien lastensuojelun sijaishuollon kustannuksia

Vastaajien lukumäärä: 12

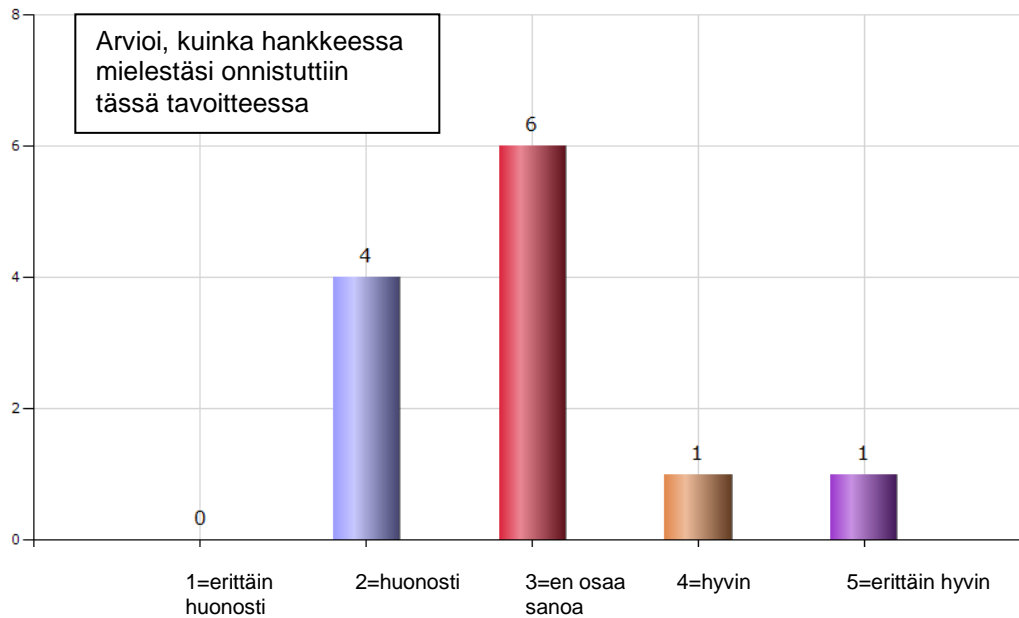
5. Hankkeen projektiryhmä liitettiin Kouvola 2009-projektiin yhdeksi perusturvan alatyöryhmäksi. Alatyöryhmän tehtävänä oli lastensuojelun palvelurakenteen ja toimintamallin luominen.

Vastaajien lukumäärä: 12

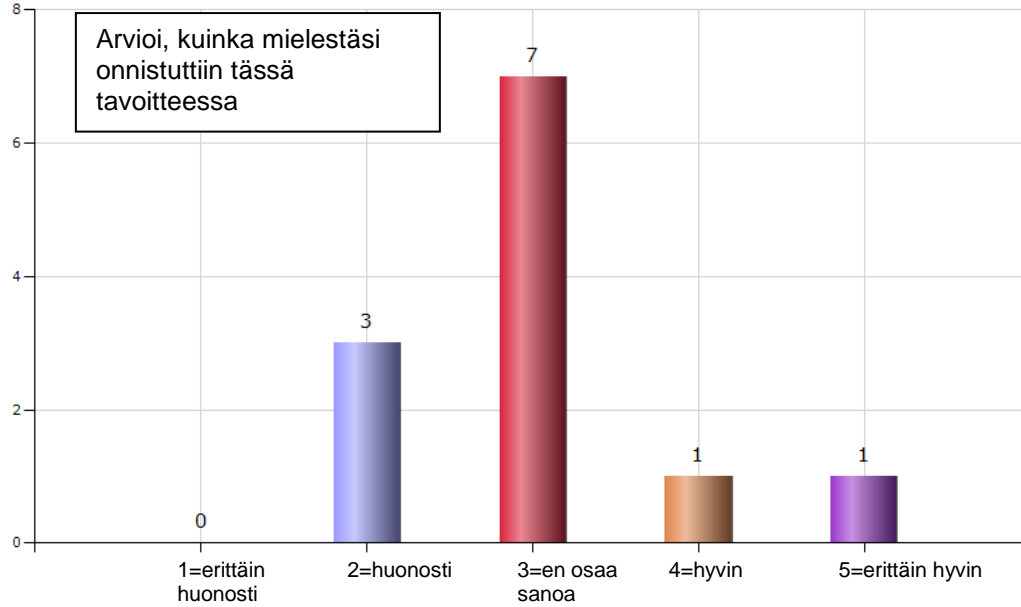
6. Hankkeen tavoitteena on ollut lastensuojelupalveluiden tuotteistaminen ja laatukriteereistä sopiminen.

Vastaajien lukumäärä: 12

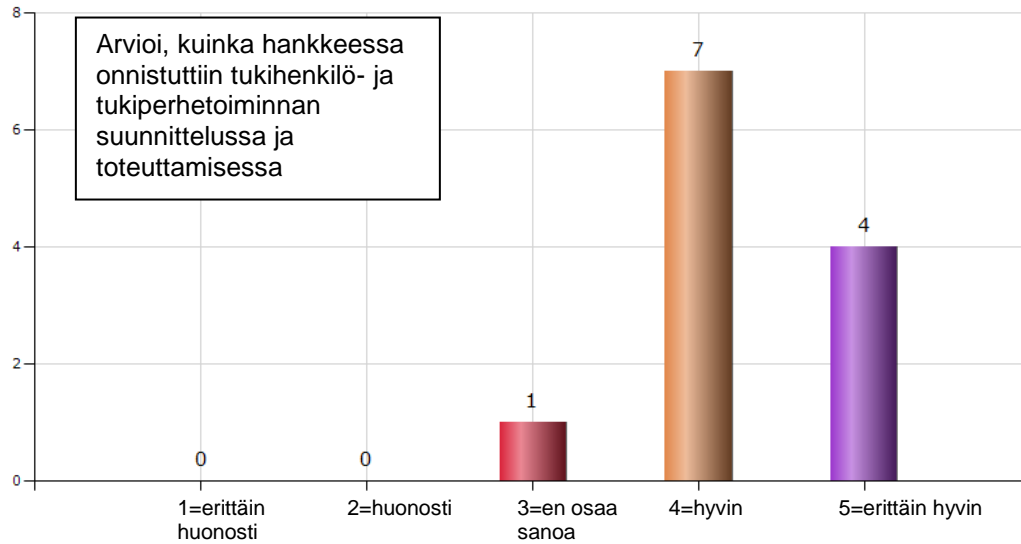
7. Yhtenä tavoitteena on ollut lastensuojelupalvelujen seudullisen hankintamenettelyn valmistelu.

Vastaajien lukumäärä: 12

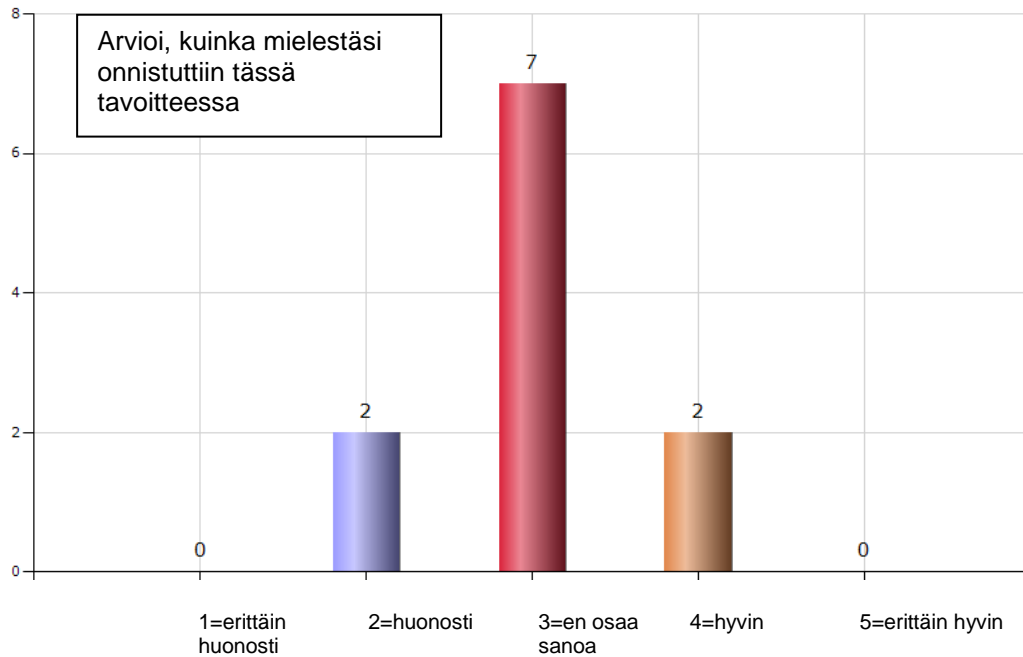
8. Hankkeen tavoitteena on ollut avohuollon tukihenkilö- ja tukiperhetoiminnan suunnittelu ja toteuttaminen.

Vastaajien lukumäärä: 12

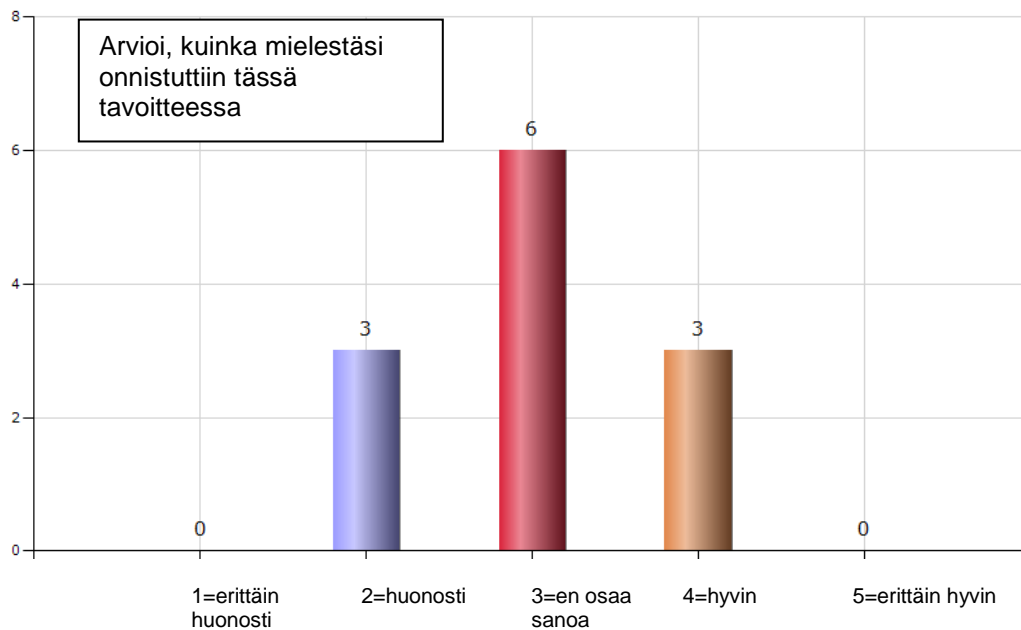
9. Hankkeen tavoitteena on ollut sijaisperhetoiminnan organisointi.

Vastaajien lukumäärä: 11

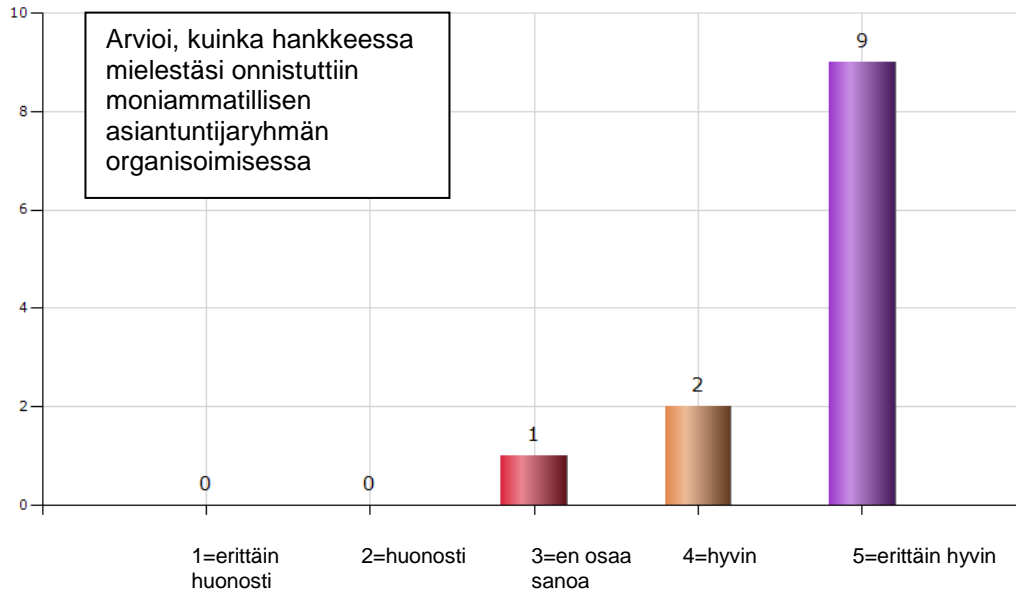
10. Hankkeen tavoitteena on ollut kiireellisen lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen sekä lastensuojelun erityispalvelujen järjestäminen.

Vastaajien lukumäärä: 12

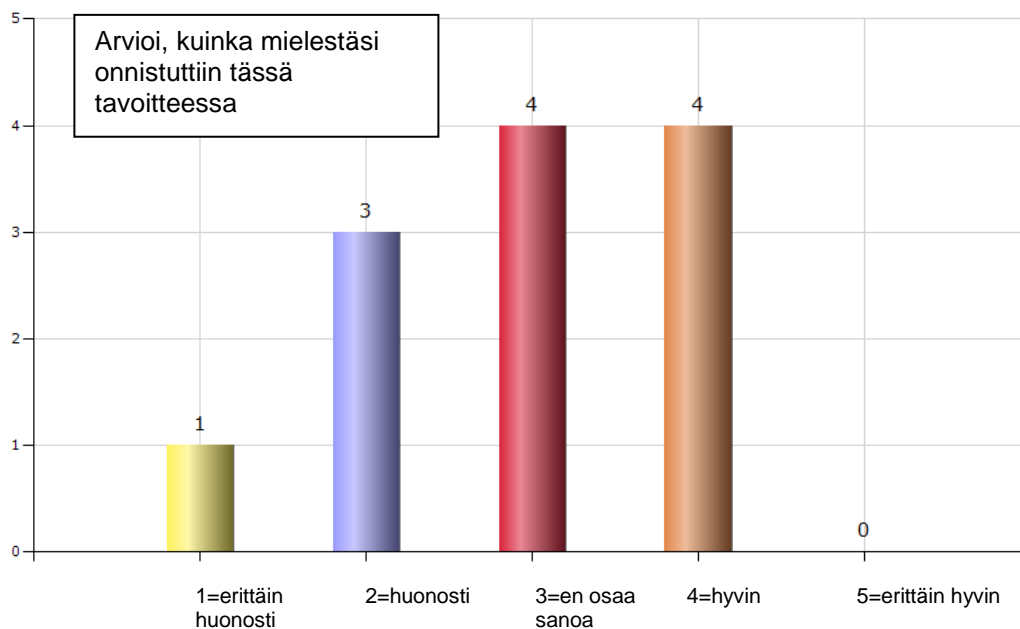
11. Hankkeessa on organisoitu moniammatillinen asiantuntijaryhmä.

Vastaajien lukumäärä: 12

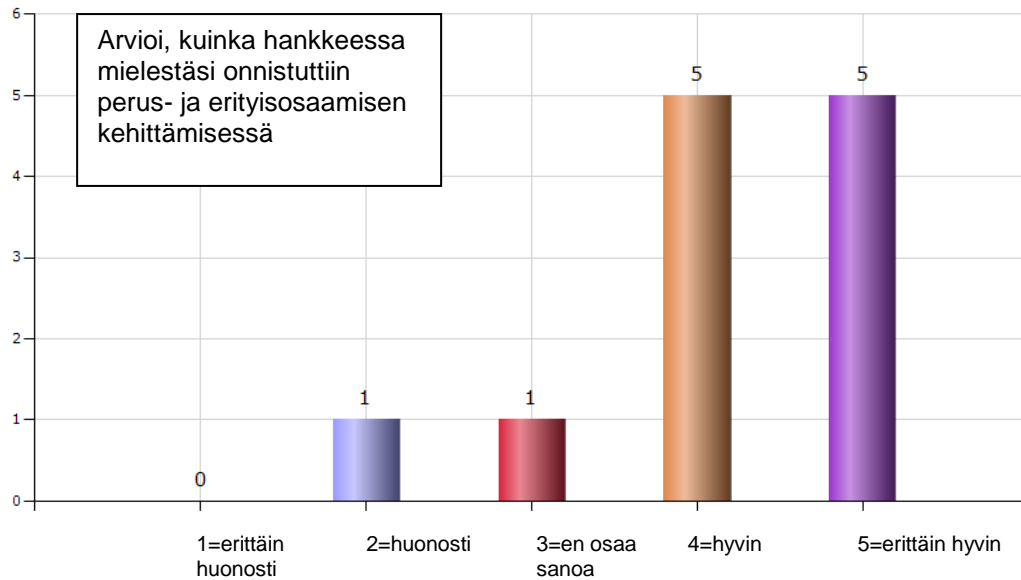
12. Hankkeen tavoitteena on ollut kunnan roolin selkeyttäminen yksityisten palvelujen valvojana.

Vastaajien lukumäärä: 12

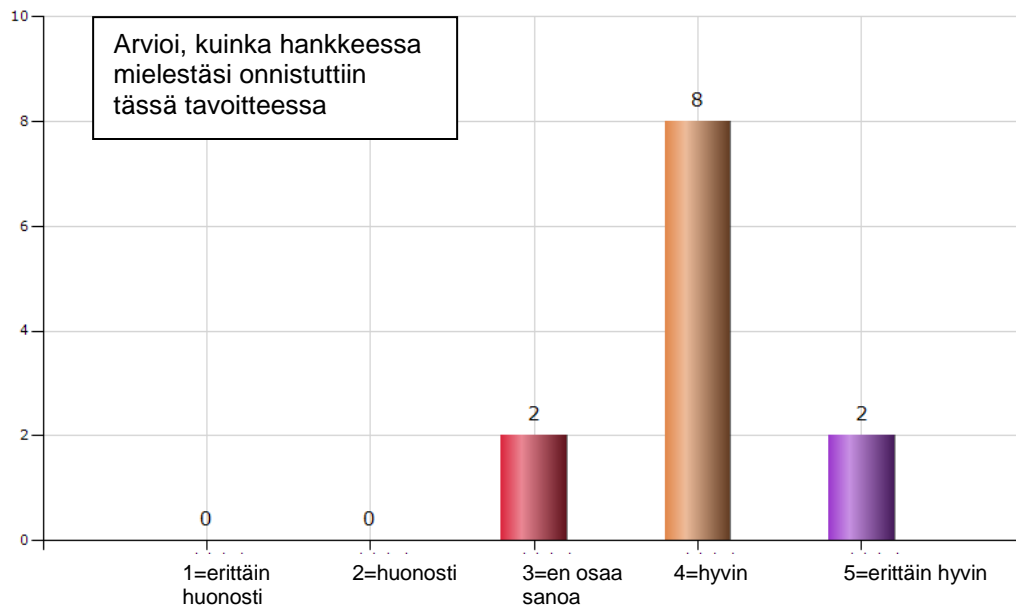
13. Lastensuojelun sosiaalityön perus- ja erityisosaamisen kehittäminen on sisältynyt hankkeen tavoitteisiin.

Vastaajien lukumäärä: 12

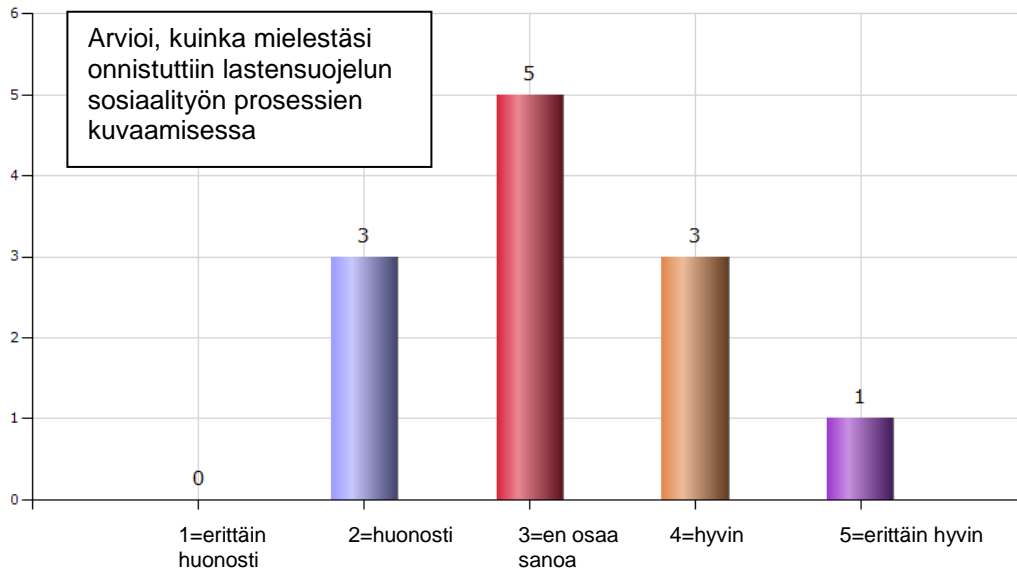
14. Hankkeen tavoitteena on ollut uusien lapsen ja perheen kanssa työskentelyyn kehitettyjen työvälineiden ja menetelmien juurruttamisen suunnittelu ja toteuttaminen.

Vastaajien lukumäärä: 12

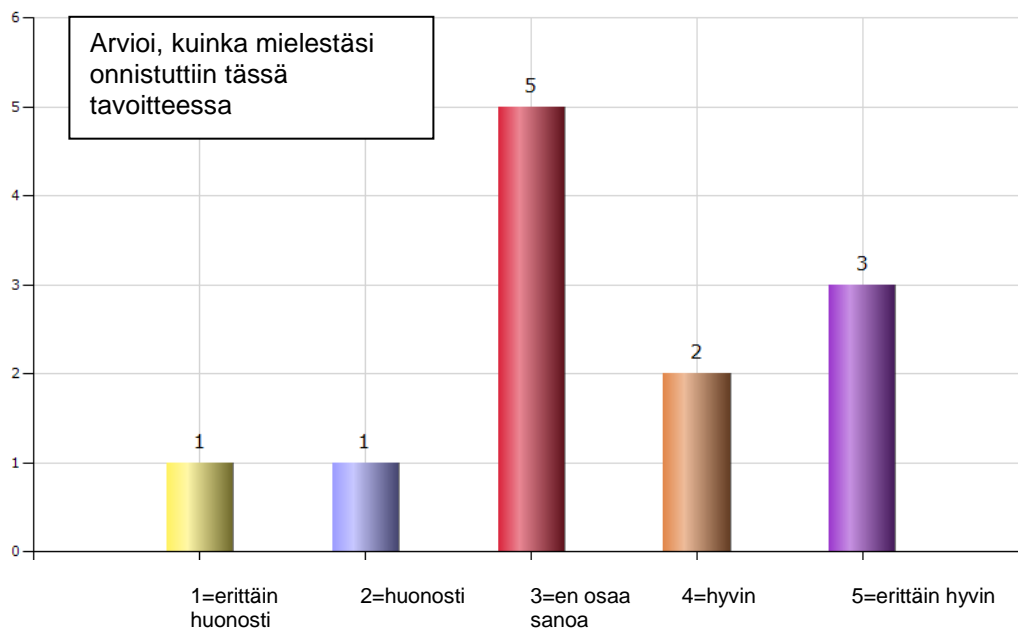
15. Hankkeen tavoitteena on ollut keskeisten lastensuojelun sosiaalityön prosessien kuvaaminen perustyön vahvistamiseksi.

Vastaajien lukumäärä: 12

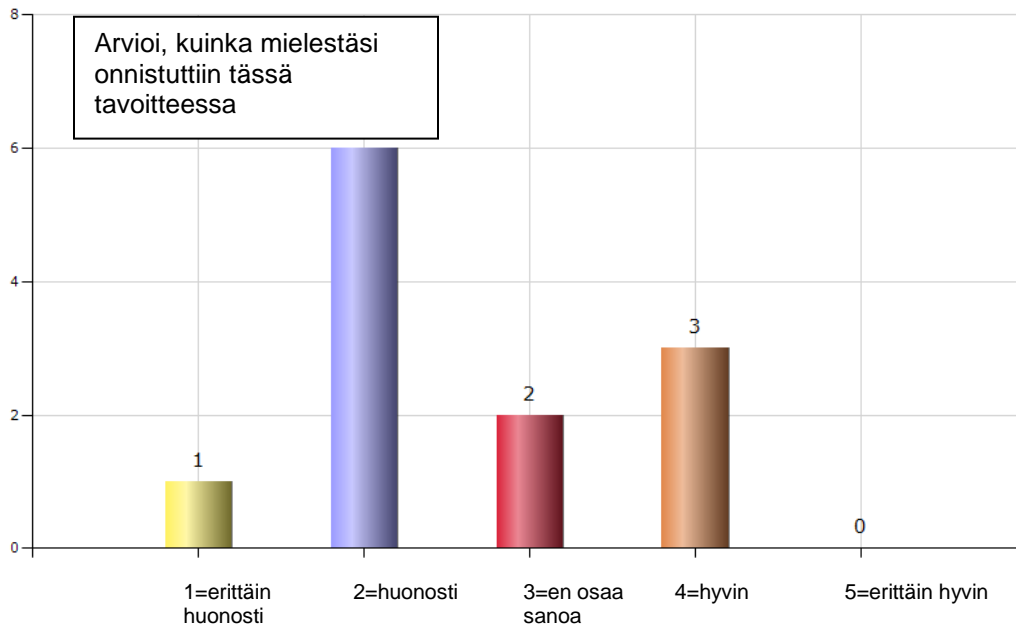
16. Hankkeen tavoitteena on ollut osallistua Sippolan koulukodin hallinnoimaan Sijaishuollon prosessit yhteistyöverkostossa -hankkeeseen.

Vastaajien lukumäärä: 12

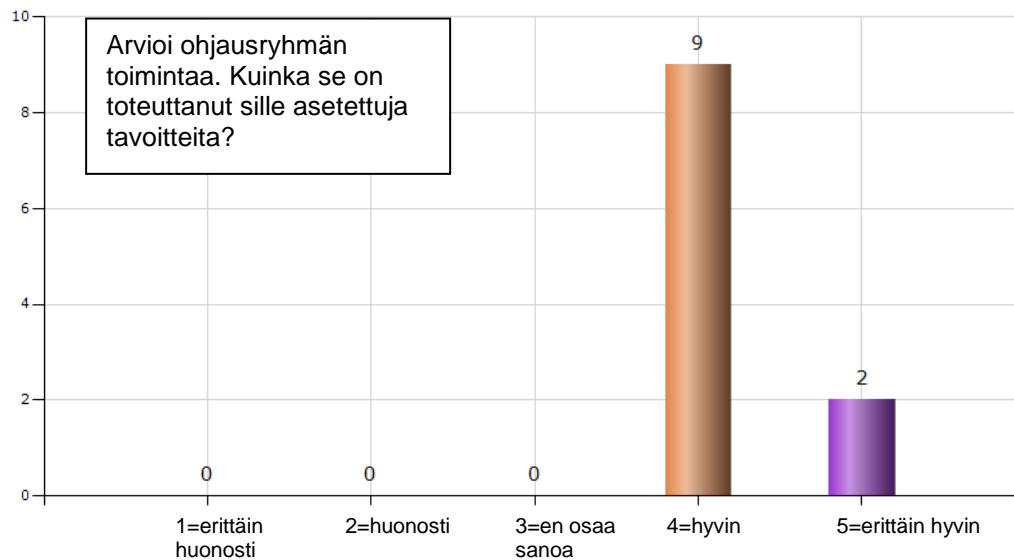
17. Hankkeen tavoitteena on suunnitella sosiaalityöntekijöiden strategisen vaikuttamisen keinot tarkoituksena tehdä sosiaalityö näkyväksi yhteistyöverkostossa ja päätöksenteossa.

Vastaajien lukumäärä: 12

18. Hankkeeseen on nimetty ohjausryhmä. Sen tavoitteena on toimia projektin yllimpänä ohjaavana tahona. Se päättää projektin kokonaistavoitteista, hyväksyy projektisuunnitelman sekä mahdolliset muutos- ja lisätyöt.

Vastaajien lukumäärä: 11

19. Hankkeeseen on nimetty projektiryhmä. Projektiryhmän tavoitteena on viedä projektia eteenpäin ja mahdollistaa projektin onnistuminen.

Vastaajien lukumäärä: 12

